

UNIVERZITA KARLOVA
Právnická fakulta

David Voříšek

Škoda z provozní činnosti

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: prof. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.

Katedra: Katedra občanského práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 9. 6. 2023

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval/a samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 207 615 znaků včetně mezer.

David Voříšek

V Praze dne 9. 6. 2023

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu této diplomové práce, prof. JUDr. PhDr. Davidu Elischerovi, Ph.D., který mi s výběrem tématu nejprve pomohl a následně mi při psaní dával tolik cenné rady a podněty. Rovněž stojí za zmínku jeho velice lidský přístup a nadstandardní úroveň komunikace po celou dobu psaní této práce, která není samozřejmostí.

Obsah

Úvod.....	1
1. Provozní činnost.....	3
1.1. Provozní činnost dle doktríny.....	5
1.1.1. Závod.....	5
1.1.2. Jiné zařízení sloužící k výdělečné činnosti	6
1.1.3. Provozní činnost.....	6
1.1.3.1. Provozní činnost v obecné rovině	7
1.1.3.2. Modality škody z provozní činnosti.....	9
1.2. Provozní činnost dle judikatury	11
1.2.1. Škoda související s pádem osob	13
1.2.2. Škoda související s počasím	18
1.2.3. Škoda související s těžkou technikou či stavebními a obdobnými pracemi obecně 22	
1.2.4. Škoda související s energiemi a liniovými stavbami	26
1.2.5. Škoda související s další provozní činností.....	30
1.2.6. Škoda související s emisemi škodlivých látek do ovzduší.....	39
1.2.7. Shrnutí, test škody z provozní činnosti	42
2. Subjektivní či objektivní odpovědnost?	53
2.1. Komparace pojetí odpovědnosti skutkové podstaty škody z provozní činnosti dle OZ 1964 a OZ.....	54
2.2. Pojetí odpovědnosti skutkové podstaty škody z provozní činnosti dle platné a účinné právní úpravy.....	56
2.3. Vlastní stanovisko.....	61
3. Liberační důvod.....	66
3.1. Vývoj úpravy liberačních důvodů u skutkové podstaty škody z provozní činnosti dle OZ 1964 a OZ	66
3.2. Liberační důvod dle doktríny	68
3.3. Liberační důvody dle judikatury.....	70
Závěr.....	79
Seznam použitých zkratk.....	80
Seznam použitých zdrojů	81
Seznam tabulek	88
Abstrakt	89
Abstract	90

Úvod

Škoda z provozní činnosti představuje jednu z mnoha zvláštních skutkových podstat ve vztahu k obecné právní úpravě povinnosti k náhradě škody dle občanského zákoníku. Jedná se toliko o jediné, navíc poměrně stručné, ustanovení, které s sebou však přináší celou řadu zajímavých otázek. Vzhledem k textaci tohoto ustanovení dopadá tato skutková podstata na značné množství případů, které jsou však velice rozličného charakteru. O škodu z provozní činnosti se tak může jednat při uklouznutí zákazníka v prodejně potravin či řetězci rychlého občerstvení, při uražení zpětného zrcátka automobilu v mycí lince, při pádu stromu v autokempu, při poškození plynovodu v důsledku výkopových prací, ale také například při újmě na zdraví v posilovně. Potenciál uplatnění této skutkové podstaty v praxi je tak opravdu značný, otázkou pak zůstává, co všechny tyto případy mají společného.

V odborné literatuře je velice dobře zpracován samotný pojem provozní činnosti, co však zůstává opomíjeno, je pak stanovení obecných hledisek, dle kterých by se určovalo, zda se o škodu z provozní činnosti jedná či nikoliv. V aplikační praxi se totiž často vyskytují případy, kdy na jedné straně stojí žalovaný, jakožto provozovatel provozní činnosti, na druhé straně žalobce, poškozený, jemuž byla způsobena škoda, o čemž není pochyb, otázkou pak zůstává, zdali byla konkrétní škoda způsobena konkrétní provozní činností provozovatele, respektive jestli se jedná o škodu z provozní činnosti.

Hlavním cílem této práce je tedy vymezení konkrétních hledisek, konkrétního postupu, který by pomohl najít odpověď na otázku, zdali se v konkrétním případě jedná či nejedná o škodu z provozní činnosti, když takovýto postup není v odborné literatuře ani judikatuře vymezen. Judikatura Nejvyššího soudu nabízí toliko několik indicií, které však zpravidla nejsou obecně aplikovatelná a nižší soudy jsou tak nuceni se s touto otázkou vypořádat sami. O této otázce tak bude detailně pojednáno v části první.

Spornou otázkou v doktríně pak nadále zůstává, zdali se u předmětné skutkové podstaty jedná o odpovědnost subjektivní či objektivní. Ačkoliv převážná část doktríny zastává názor, že se jedná o odpovědnost objektivní, není tento názor podpořen zevrubnější argumentací, a to na rozdíl od názoru menšinového o subjektivní odpovědnosti, který má zejména Melzer ve svém komentáři vskutku detailně rozpracován. Dalším cílem této práce je tedy nabídnout podrobnou analýzu odborné literatury a judikatury k této otázce a nabídnout na základě syntézy zdrojů a vlastních poznatků svoje stanovisko. O této problematice bude pojednáno v části druhé.

Nakonec se v této práci budu věnovat otázce liberačního důvodu, který je v předmětné skutkové podstatě vymezen, neboť stejně jako doktrína ani judikatura nenabízí detailně rozpracovaná hlediska pro určení škody z provozní činnosti, není zcela jasné, jaká kritéria by měla být zvažována při shledání liberačního důvodu na straně provozovatele. Posledním cílem této práce tak je vymezení postupu při určování, zdali liberační důvod naplněn byl či nebyl. Této otázce bude věnována pozornost v části třetí.

K zodpovězení všech výše položených otázek poslouží jednak standardní metodologický přístup spočívající v podrobné analýze relevantní odborné literatury a následné syntéze zjištěných poznatků, jednak v menší míře komparativní metoda spočívající ve srovnání platné a účinné právní úpravy s právní úpravou předchozí. Rovněž bude hojně využita metoda kvantitativního výzkumu, spočívající v analýze celkem 69¹ rozhodnutí soudů všech článků soudní soustavy, která se předmětné skutkové podstaty nějakým způsobem dotýkají.

¹ Do tohoto čísla zahrnuji toliko ta rozhodnutí, která jsou blíže analyzována v podkapitolách 1.2. a 3.3, přičemž jako jedno rozhodnutí zde počítám i ty případy, ve kterých bylo následně podáno odvolání, případně dovolání či dokonce ústavní stížnost, aby tak toto číslo nebylo uměle navyšováno.

1. Provozní činnost

Pojem provozní činnosti není zákonem nikterak definován, za to je mu věnována patričná pozornost v rámci odborné literatury. S tímto pojmem se samozřejmě musejí umět vypořádat i obecné soudy, které pravidelně o skutkové podstatě škody z provozní činnosti dle ustanovení § 2924 OZ rozhodují. Občanský zákoník skutkovou podstatu škody z provozní činnosti upravuje v rámci hlavy III Závazků z deliktů, dílu 1 Náhrada majetkové a nemajetkové újmy, oddílu 2 Povinnost nahradit škodu, pododdílu 2 Zvláštní ustanovení. Zákonodárce tedy tuto skutkovou podstatu vyčlenil zvlášť společně s mnoha dalšími zvláštními skutkovými podstatami jako například škody z provozu dopravních prostředků dle ustanovení § 2927 a násl. OZ, škody způsobené zvířetem dle ustanovení § 2933 a násl. OZ a dalších. Zákonodárce tak mimo jiné jistě učinil proto, že právě provoz závodu, při kterém dochází k provozní činnosti, je natolik specifická činnost, u které je třeba upravit vzájemná práva a povinnosti škůdce a poškozeného zvláštním způsobem, neboť obecná právní úprava povinnosti k náhradě škody dle ustanovení § 2909 a násl. OZ by nemusela být vždy dostačující, respektive spravedlivá.

Skutková podstata škody z provozní činnosti v podobě velice blízké té, která je upravena v občanském zákoníku, se dostala do našeho právního řádu účinností tzv. velké novely OZ 1964 č. 509/1991 Sb., kterou bylo do občanského zákoníku z roku 1964 vneseno s účinností od 1. ledna 1992 ustanovení § 420a^{2,3}. V občanském zákoníku je skutková podstata škody z provozní činnosti upravena v ustanovení § 2924 následovně: „*Kdo provozuje závod nebo jiné zařízení sloužící k výdělečné činnosti, nahradí škodu vzniklou z provozu, ať již byla způsobena vlastní provozní činností, věcí při ní použitou nebo vlivem činnosti na okolí. Povinnosti se zproští, prokáže-li, že vynaložil veškerou péči, kterou lze rozumně požadovat, aby ke škodě nedošlo.*“

Porovnáme-li tato dvě ustanovení z hlediska vymezení pojmu provozní činnosti, je zejména na první pohled patrné, že v OZ 1964 bylo za provozní činnosti považováno i oprávněné provádění nebo zajištění prací, jimiž je způsobena jinému škoda na nemovitosti nebo je mu podstatně

² „(1) Každý odpovídá za škodu, kterou způsobí jinému provozní činností.

(2) Škoda je způsobena provozní činností, je-li způsobena

a) činností, která má provozní povahu, nebo věcí použitou při činnosti,

b) fyzikálními, chemickými, popřípadě biologickými vlivy provozu na okolí,

c) oprávněným prováděním nebo zajištěním prací, jimiž je způsobena jinému škoda na nemovitosti nebo je mu podstatně ztíženo nebo znemožněno užívání nemovitosti.

(3) Odpovědnosti za škodu se ten, kdo ji způsobil, zproští, jen prokáže-li, že škoda byla způsobena neodvratitelnou událostí nemající původ v provozu anebo vlastním jednáním poškozeného“.

³ podrobnější výklad ohledně geneze ustanovení škody z provozní činnosti viz MELZER, Filip in: MELZER, Filip., TĚGL, Petr. a kolektiv: *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX. § 2894–3081*. Praha: Leges, 2018, ISBN 978-80-7502-199-1. s. 449 a násl.

ztíženo nebo znemožněno užívání nemovitosti. Dle občanského zákoníku již toto mezi provozní činnosti neřadíme, když se zákonodárce rozhodl toto upravit zvláštní skutkovou podstatou škody na nemovité věci dle ustanovení § 2926 OZ⁴, občanský zákoník tedy v tomto ohledu pojem provozní činnosti zužuje.

Jirsa uvádí, že další rozdíl mezi těmito právními úpravami spočívá v tom, že v občanském zákoníku již nenajdeme definici provozní činnosti, což dává obecným soudům větší prostor pro vlastní úvahu, co se provozní činností rozumí.⁵ S tímto závěrem by šlo však při nejmenším polemizovat, když dle mého názoru se v konečném důsledku příliš nezměnilo. Je pravdou, že úprava obsažená v ustanovení § 420a odst. 2 OZ 1964 by se dala považovat za více návodnou a přehlednější, avšak dle této právní úpravy se rozumí provozní činností *činnost, která má provozní povahu*. Dle úpravy obsažené v občanském zákoníku je škoda způsobena provozní činností, je-li mimo jiné způsobena *vlastní provozní činností*. Dále obě právní úpravy zcela shodně upravují, že pod předmětnou skutkovou podstatu spadá rovněž škoda, která je *způsobena věcí při provozní činnosti použitou*. Patrně největší rozdíl pak spočívá v tom, že dle OZ 1964 se rozumělo škodou způsobenou provozní činností škoda, byla-li způsobena *fyzikálními, chemickými, popřípadě biologickými vlivy provozu na okolí*. Občanský zákoník je v tomto ohledu skutečně obecnější, když normuje, že škodou z provozní činnosti se rozumí i škoda vzniklá z provozu *vlivem činnosti na okolí*, tedy již nejsou stanoveny ony konkrétní vlivy, jsem však velmi skeptický, zdali toto zásadnějším způsobem dává soudům větší prostor pro vlastní úvahu.

Naopak Bezouška upozorňuje, že na první pohled by se mohlo zdát, že úprava obsažená v občanském zákoníku pojem provozní činnosti omezuje vůči dosavadní doktríně, když na rozdíl od OZ 1964 je v OZ výslovně uveden požadavek, že provoz závodu nebo jiného zařízení slouží k výdělečné činnosti. Doktrína za úpravy občanského zákoníku z roku 1964 dovozovala⁶, že se nemusí jednat o výdělečnou činnost, pokud je tato činnosti vykovávána cílevědomě za profesionálním účelem či v případě jakékoli organizované cílevědomé činnosti, třebaže je provozována nepodnikatelským způsobem. Jako příklad je uveden provoz teplárny

⁴ „Kdo, byť oprávněně provádí nebo zajišťuje práce, jimiž se jinému působí škoda na nemovité věci, nebo jimiž se držba nemovité věci znemožní nebo podstatně ztíží, nahradí škodu z toho vzniklou.“

⁵ JIRSA, Jaromír. In: JIRSA, J., SVĚŽENOVÁ, L., VEČEŘA, J., HOLUB, T., *Občanský zákoník - Komentář s judikaturou - Svazek XIII - Závazky z deliktů a z jiných právních důvodů (§ 2894-3014)* [online]. CODEXIS publishing, 2018 [cit. 9. 2. 2023], § 2924. Dostupné na www.codexis.cz

⁶ srov. např. PSUTKA, Jindřich. In: BEDNÁŘ, V., BEZOUŠKA, P., DAVID, O., DÁVID, R., FIALA, J., HANDLAR, J., HOCHMANN, V., HURDÍK, J., KINDL, M., KINDL, T., KOVÁŘ, O., KOZÁK, L., LASÁK, J., LAVICKÝ, P. a kol. [Zrušeno] *Občanský zákoník: Komentář* [Online]. Wolters Kluwer [cit. 9. 2. 2023], §420a. Dostupné na: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X

v rámci vojenského útvaru nesloužící k výdělečné činnosti. V důvodové zprávě je však uvedeno, že výdělkem se rozumí i příjem z veřejného rozpočtu, výdělečným zařízením pak tedy jsou nejen ta zařízení, které mají platící zákazníky, ale i např. veřejné nemocnice, školy a podobné ústavy.⁷

Lze tedy shrnout, že až výjimky týkající se škody na nemovité věci a provozní činnosti nevýdělečné povahy, lze pojem provozní činnosti dle OZ vykládat obdobně jako za OZ 1964. K vymezení tohoto pojmu tak i nadále zůstává relevantní judikatura k ustanovení § 420a OZ 1964.

Závěrem této úvodní pasáže uvádím, že v této práci budu používat pojmy *provozní činnost* a *provoz*, jak je v doktríně i judikatuře standardní, *promiscue*.

1.1. Provozní činnost dle doktríny

Ustanovení § 2924 OZ začíná slovy: „*Kdo provozuje závod nebo jiné zařízení sloužící k výdělečné činnosti (...)*“, tedy k vymezení pojmu provozní činnosti je nezbytně nutné rovněž vyložit pojem závod a pojem zařízení sloužící k výdělečné činnosti, když ona provozní činnost je na tyto navázána. Dle občanského zákoníku se totiž dají provozovat i jiné věci, jejichž provoz však nebude spadat do skutkové podstaty škody z provozní činnosti.⁸

1.1.1. Závod

Předně je nutné uvést, že pod pojmem *závod* dle předmětné skutkové podstaty je nutné rozumět obchodní závod dle ustanovení § 502 OZ, jež zakládá legislativní zkratku na pouhý závod, přičemž budu v následujícím textu rovněž tuto legislativní zkratku užívat. Závodem je tedy dle zmíněného ustanovení „*organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti. Má se za to, že závod tvoří vše, co zpravidla slouží k jeho provozu.*“. Závod je tedy věc v právním smyslu, konkrétně se jedná o věc hromadnou⁹, pro kterou je typické, že jednotlivé části závodu společně tvoří věc jiné kvality, která je charakteristická svojí uceleností a vazbou na vlastníka. Součástí závodu se stávají všechny věci, které mají sloužit k provozování dané činnosti podnikatele automaticky.¹⁰

⁷ BEZOUŠKA, Petr. In: HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014)* [online]. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014 [cit. 9. 2. 2023], § 2924. Dostupné na: www.beck-online.cz

⁸ např. provoz dopravního prostředku dle ustanovení § 2927 a násl. OZ, či provoz zvlášť nebezpečného závodu, který má vlastní skutkovou podstatu dle ustanovení § 2925 OZ

⁹ viz ustanovení § 501 OZ

¹⁰ ČERNÁ, Stanislava. In: ČERNÁ, S., ŠTENGOLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I., DĚDIČ, J. a kolektiv. *Obchodní právo – podnikatel, podnikání, závazky s účastní podnikatele*. 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, ISBN 978-80-7552-333-4. s. 107-109

1.1.2. Jiné zařízení sloužící k výdělečné činnosti

Při vyložení pojmu *jiného zařízení sloužícího k výdělečné činnosti* nám již zákon zákonnou definici nenabízí, musíme si tedy vystačit s doktrínou. Hrádek vymezuje jiné zařízení jakožto jakékoliv jiné zařízení, a to i nevýrobní povahy, které je způsobilé svým provozem působit nepříznivým vlivem na vnější prostředí, přičemž jako příklad uvádí jednotlivé přístroje, avšak i agentury zabývající se poskytováním služeb.¹¹ Například Jirsa¹² i Pašek¹³ fakticky zcela rezignovali na jakékoliv bližší vymezení tohoto pojmu, když Jirsa pouze zdůrazňuje to, co je seznatelné ze samotné zákonné úpravy, tedy že zařízení musí sloužit k výdělečné činnosti. Oba pak shodně přejímají závěry z důvodové zprávy k občanskému zákoníku, dle které se zařízením sloužící k výdělečné činnosti rozumí rovněž taková zařízení, která nemají platící klientelu, ale mají příjmy z veřejných prostředků, jako například nemocnice či školy.¹⁴ Nejzjevněji tento pojem vykládá Melzer, dle které je jím třeba rozumět: „*přístroj, stroj, nástroj nebo obdobný předmět, technický systém nebo technologický celek určený k nějaké funkci. Zařízení tedy může být nejen něco mechanického, nýbrž i např. jen sklad, úložiště. Jde tedy o něco, co má vnitřní strukturu, vnitřní organizaci.*“¹⁵ Vojtek dále dodává, že použitím pojmu jiné zařízení může být daná skutková podstata aplikována na širší rozsah případů, nejen výrobního sektoru, ale také například v oblasti poskytování služeb, kde může dojít k újmě v důsledku použití technologie nebo věci.¹⁶

1.1.3. Provozní činnost

Na samotný pojem provozní činnosti lze pohlížet ve dvou rovinách. Prvně bude vyložena provozní činnost v obecné rovině, a to prostřednictvím jejích charakteristických znaků. Následně budou vyloženy jednotlivé modalitty provozní činnosti, respektive modalitty škody způsobené v důsledku provozu, jak je normuje občanský zákoník v ustanovení § 2924.

¹¹ HRÁDEK, Jiří. In: TICHÝ, Luboš., HRÁDEK, Jiří. Delikttní právo. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2017, ISBN 978-80-7400-625-8. s. 371

¹² JIRSA, Jaromír. op. cit., § 2924

¹³ PAŠEK, Martin. In: PETROV, Jan., VÝTISK, Michal., BERAN, Vladimír. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2017, ISBN 978-80-7400-653-1. s. 2854

¹⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 2924 až § 2926

¹⁵ MELZER, Filip. In: MELZER, Filip., TÉGL, Petr. a kolektiv: *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX. § 2894–3081*. Praha: Leges, 2018, ISBN 978-80-7502-199-1. s. 455

¹⁶ VOJTEK, Petr. In: ŠVESTKA, Jiří., DVOŘÁK, Jan., FIALA, Josef. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek VI. 2 vyd.* Praha : Wolters Kluwer ČR, 2021, ISBN 978-80-7598-955-0. s. 972

1.1.3.1. Provozní činnost v obecné rovině

Nejbližší vymezení pojmu provozní činnosti nabízí Melzer, který vychází z Mayera¹⁷, podle kterého provoz vykazuje zejména následující znaky:

a) hospodářská činnost;

Hospodářskou činností je činnost taková, jejíž účelem je získání nebo použití materiálních prostředků k uspokojení lidských potřeb. Ustanovení § 2924 OZ jednak hovoří o provozu závodu. Závod je přitom neoddělitelně spjat s podnikáním, jak již bylo vyloženo výše, přičemž jedním ze stěžejních znaků podnikání je výdělečnost, respektive úmysl dosažení zisku, v čemž se projevuje i znak sub e). Dále je uveden alternativně v dané skutkové podstatě provoz jiného zařízení sloužící k výdělečné činnosti. Toto je třeba vykládat tak, že se jedná o širší pojem, než je podnikání. Činnost nemusí být zaměřena na dosažení zisku, je ji třeba chápat spíše ve smyslu výkonu povolání, jehož účelem je obstarání obživy. Výdělečná činnost může být buď prostředkem získání obživy samotného provozovatele nebo i jen jeho provozního personálu. Účelem popisované skutkové podstaty není potrestání provozovatele za to, že má z provozu ekonomický prospěch. Vychází se však z toho, že slouží-li provoz k obživě, měl by odpovídat jistým profesionálním standardům, což s sebou nese i vlastní kontrolu nad provozem. Toto je však nutné řešit pouze v případě, kdy je zařízení provozováno samostatně, tedy není součástí závodu. Zde je rovněž na místě upozornit, že Melzer uvádí, že tento výklad je širší oproti výkladu ustanovení § 420a OZ 1964, což však ospravedlňuje odlišným účelem ustanovení § 2924 OZ, který dle jeho názoru již nezakládá přísnou objektivní odpovědnost, nýbrž jen přenáší důkazní břemeno na provozovatele (k problematice zavinění viz kapitolu č. 2).¹⁸

b) tato činnost vykazuje přiměřenou kontinuitu;

Pro provoz je charakteristická trvalost, dlouhodobost a kontinuita. Ten, kdo příležitostně užívá nějaké zařízení, ještě není nutně jeho provozovatelem ve smyslu popisovaného ustanovení, neboť příležitostné užití zařízení neznamená jeho provoz. Klíčový je zde záměr na straně potencionálního provozovatele, tak například zakoupí-li si podnikatel nové zařízení jako součást závodu, už jeho první užití je provozem. Pod tento bod lze

¹⁷ srovnej MAYR v., R. „Betrieb“ und „Betriebsunternehmer“ im Automobilhaftpflichtgesetz. Juristische Vierteljahresschrift Svazek 41 (25). Wien: Manz, 1909, s. 233,238,239, citováno dle MELZER, Filip, op. cit. s. 454

¹⁸ MELZER, Filip, op. cit. s. 454, 455

zařadit i znak sub c), který uvádí jakožto charakteristický znak provozu živnostenskou povahu, spočívající právě v její frekvenci a opakovanosti jejího průběhu.¹⁹

- c) živnostenská povaha, ve smyslu frekvence, opakovanosti jejího průběhu;

O tomto znaku bylo ve stručnosti pojednáno již výše, nicméně je otázkou, zda tento znak přináší ve skutečnosti něco skutečně charakteristického, co již není obsaženo ve znacích ostatních, když je v tomto znaku zdůrazňována frekvence/opakovanost této činnosti, avšak pokud je nějaká činnost kontinuální (viz znak sub b), tak se zdá být z logiky věci zřejmé, že se tato činnost opakuje. Dle mého názoru se tak zdá být tento znak nadbytečný.

- d) plánovitost, podřízení určitému řádu;

Tento znak je obsažen v samotné legální definici závodu, na který je provozní činnost dle dané skutkové podstaty navázána, a to v podobě organizovanosti, kterou lze právě vykládat jako určitou plánovitost a podřízenost určitému řádu.²⁰ Tento závěr je plně v souladu s komentářovou literaturou, dle které závod představuje určitý vnitřně uspořádaný funkční celek, který je objektivně schopen sloužit k provozování podnikatelské činnosti.²¹

- e) typicky též představa činnosti zaměřené na dosažení zisku.

Tento znak se zdá být víceméně jasný, pouze pro úplnost je nutné uvést, že samotného zisku není nutné dosáhnout, když zcela jistě i provozovatel v ekonomické ztrátě provádí stále provozní činnost. Klíčový je tedy účel či úmysl provozovatele, nikoliv to, jak se provozovateli ekonomicky daří.²²

Lze tedy shrnout, že za provozní činnost dle ustanovení § 2924 OZ je možné považovat hospodářskou činnost spočívající v provozu závodu či jiného zařízení k výdělečné činnosti, která vykazuje jistou kontinuitu a plánovitost, přičemž jejím typickým účelem je dosažení zisku provozovatele.

¹⁹ Tamtéž. s. 457

²⁰ Tamtéž. s. 457

²¹ HUBKOVÁ, Pavlína. § 502 [Obchodní závod]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. *Občanský zákoník* [online]. 2. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022 [cit. 10. 2. 2023]. Dostupné na www.beck-online.cz

²² MELZER, Filip. op. cit. s. 456

Alternativní, zcela jednoduchou, avšak poměrně výstižnou definici provozní činnosti nabízí Hrádek, dle kterého je provozní činností „*třeba chápat proces, který vede k naplnění činnosti závodu nebo zařízení.*“²³

Na závěr této podkapitoly je nutno dále upozornit, že OZ normuje v ustanovení § 2925 rovněž škodu způsobenou provozem zvláště nebezpečným, přičemž tato skutková podstata není předmětem zkoumání této práce. V aplikační praxi je však naprosto nezbytné rozlišovat mezi provozem běžným a provozem zvláště nebezpečným.

V ustanovení § 2925 odst. 1 OZ je normováno, že „*provoz je zvláště nebezpečný, nelze-li předem rozumně vyloučit možnost vzniku škody ani při vynaložení řádné péče*“. Následně odst. 3 daného ustanovení stanovuje vyvratitelnou domněnku, dle které se má za to, „*že provoz je zvláště nebezpečný, pokud se provozuje továrním způsobem nebo pokud se při něm výbušná nebo podobně nebezpečná látka používá nebo se s ní nakládá*“.

Rozlišování mezi těmito provozy je klíčové z hlediska liberačních důvodů, které jsou u provozu zvláště nebezpečného nastaveny výrazně přísněji, když pokrývají toliko okolnosti nezávislé na vůli provozovatele.²⁴

1.1.3.2. Modality škody z provozní činnosti

Výše bylo pojednáno o provozní činnosti v obecné rovině. Ustanovení § 2924 OZ však výslovně upravuje tři různé způsoby vzniku škody z provozní činnosti, respektive z provozu, a to následující:

- 1) škoda byla způsobena vlastní provozní činností;

Vlastní provozní činnost bývá standardně vymezena v předmětu činnosti provozovatele, ať už se jedná o živnostenské oprávnění, zřizovací listinu či oprávnění k podnikatelské činnosti. Nemusí tomu však být vždy, přičemž z hlediska náhrady škody z provozní činnosti není podstatné, zda se jedná o provoz povolený či zakázaný.²⁵ Tento závěr vyplývá z ustanovení § 1 odst. 1 věty druhé OZ, podle které je uplatňování soukromého práva nezávislé na uplatňování práva veřejného. Jakékoliv veřejnoprávní oprávnění k provozní činnosti, respektive jeho absence, nemůže mít vliv na (ne)vznik odpovědnosti za způsobenou škodu z provozní činnosti.²⁶

²³ HRÁDEK, Jiří. op. cit. s. 372

²⁴ VÉVODA, Jan. *Vybrané otázky využitelnosti soukromoprávních nástrojů k ochraně životního prostředí* [online], AUC Iuridica, 1. 3. 2020 [cit. 11. 2. 2023], Dostupné na www.aspi.cz

²⁵ BEZOUŠKA, Petr. op. cit. [cit. 10. 2. 2023]. § 2924

²⁶ PAŠEK, Martin. op. cit. s. 2854

- 2) škoda byla způsobena věcí při provozní činnosti použitou;

Věcí použitou při provozní činnosti může být jakýkoliv předmět, na základě ustanovení § 494 OZ se může jednat i o živé zvíře. Skutečnost, že škůdce nevěděl o nebezpečnosti věci či zda je věc vadná, je bezpředmětná.²⁷ Věc vůbec nebezpečná či vadná být nemusí, škoda může být způsobena i zcela běžnou bezpečnou věcí.²⁸

Typickou věcí použitou při provozní činností bude zpravidla stroj, přístroj a nástroj použitý při provozování závodu nebo obdobného zařízení, stejně tak se může jednat o jakékoliv vybavení provozovny, v níž se v rámci provozní činnosti poskytují služby. Nemusí se nutně jednat o věci, které provozovatel aktivně při provozní činnosti používá, postačí, pokud je věc do provozní činnosti zapojena, je jeho součástí.²⁹

- 3) škoda byla způsobena vlivem provozní činnosti na okolí.

Vlivy provozní činností na okolí se rozumí zejména vlivy chemické, biologické nebo fyzikální (např. hluk, světlo, zápach, vibrace, kouř, radiace apod.) Nezáleží na vzdálenosti místa způsobené škody od místa provozování činnosti, stejně tak nezáleží na skutečnosti, zdali je vliv soustavný či krátkodobý nebo jestli je provoz běží naplno či vůbec.^{30, 31}

V kontextu s touto modalitou škody z provozní činnosti je rovněž nutné uvést, že náhradu škody způsobenou imisemi pocházejícími z provozu závodu nebo podobného zařízení upravuje rovněž ustanovení § 1013 odst. 2 OZ³². Dle Paška toto ustanovení nevylučuje možnost, aby se poškozený náhrady újmy domáhal na základě skutkové podstaty škody z provozní činnosti dle ustanovení § 2924 OZ, avšak pro tento případ závazně omezuje způsob náhrady vzniklé újmy.³³ Není tedy možné domáhat se uvedení do předešlého stavu dle § 2951 odst. 1 věta první OZ či podat negatorní žalobu dle § 1042 OZ, ledaže by provozovatel přesahoval rozsah provozu, který byl úředně schválen. Zákonodárce zde tedy počítá s tím, že technický rozvoj může zapříčinit určité

²⁷ BEZOUŠKA, Petr. op. cit. [cit. 10. 2. 2023]. § 2924

²⁸ NOVOTNÝ, Petr., KOUKAL, Pavel., ZAHOROVÁ, Eva. *Nový občanský zákoník, Náhrada škody*. Praha: Grada Publishing. 1. vydání, 2014, ISBN 978-80-247-5165-8. s. 67

²⁹ PAŠEK, Martin. op. cit. s. 2854

³⁰ Tamtéž.

³¹ BEZOUŠKA, Petr. op. cit. [cit. 10. 2. 2023]. § 2924

³² „*Jsou-li imise důsledkem provozu závodu nebo podobného zařízení, který byl úředně schválen, má soused právo jen na náhradu újmy v penězích, i když byla újma způsobena okolnostmi, k nimž se při úředním projednávání nepřihlédlo. To neplatí, pokud se při provádění provozu překračuje rozsah, v jakém byl úředně schválen.*“

³³ PAŠEK, Martin. op. cit. s. 2855

nepříznivé působení imisí, které zasahují do sféry jiných osob stojících vně závodu, avšak do povoleného úředně schváleného limitu tyto imise připouští, přičemž však není dotčeno právo těchto osob na náhradu škody v penězích.³⁴

Melzerovi rozlišování těchto modalit přijde nadbytečné, když se dle jeho názoru ve všech případech jedná o škodu způsobenou provozní činností. Škoda způsobená vlivem činnosti na okolí není ničím jiným než škoda způsobená samotnou provozní činností, přičemž je zřejmé, že pokud má být škoda způsobena někomu jinému, stojícímu vně provozu, musí na něho ona provozní činnosti působit. Stejně tak je-li škoda způsobená věcí použitou při provozní činnosti, stává se tato věc součástí provozu. Škoda je tak opět způsobena provozní činností. Vlastnictví věci použité při provozu přitom nehraje žádnou roli, relevantní je pouze právě ono použití při provozu.³⁵ Vojtek naopak uvádí, že díky tomuto rozlišování je možné danou skutkovou podstatu aplikovat na různé způsoby a mechanismy negativního působení provozní činnosti.³⁶

Dle mého názoru lze do určité míry souhlasit s Melzrem, že toto rozlišování jednotlivých modalit je nadbytečné. Právní praxe by si jistě poradila i bez nich. Na druhou stranu z níže provedené analýzy judikatury je patrné, že si tím soudci nezřídka vypomáhají a konkrétní modalitu určí, byť by to nebylo nutné. Modality tak můžou dle mého názoru sloužit jako určitý minimální návod k určení, zdali se o škodu z provozní činnosti jedná či nikoliv. Z toho důvodu jsem nakonec dospěl k závěru, že uvedení modalit v předmětné skutkové podstaty je prospěšné a v tomto směru bych předmětné ustanovení neměnil.

1.2. Provozní činnost dle judikatury

V této podkapitole se zaměřím na analýzu judikatury, která se týká skutkové podstaty škody z provozní činnosti. Pozornost budu věnovat samotné otázce provozní činnosti, největší důraz však bude kladen na problematiku škody z provozní činnosti, tedy kdy způsobená škoda je způsobená danou provozní činností, neboť jak o tom bude podrobně pojednáno, v judikatuře nečiní hlavní problémem vymezit, zda se jedná či nejedná o provozní činnost. Hlavním problémem však jsou situace, kdy je na jedné straně provozní činnost, na druhé straně škoda, žalobce tvrdí, že škoda pochází z provozní činnosti a žalovaný že nikoliv.

Ve vztahu k tomuto se velice trefně vyjádřil Krajský soud v Plzni, který v jednom ze svých rozsudků uvedl: „*Odvolační soud souhlasí se soudem prvního stupně v tom, že nárok žalobkyně je třeba posuzovat jako újmu z provozní činnosti žalované, a to kromě důvodů uvedených*

³⁴ VOJTEK, Petr. op. cit. s. 973

³⁵ MELZER, Filip. op. cit. s. 463

³⁶ VOJTEK, Petr. op. cit. s. 972

soudem prvního stupně i s přihlédnutím k judikatuře a literatuře, v níž se pojem provozní činnosti vykládá spíše extenzivněji, byť v judikatuře rozlišení jednotlivých případů není příliš jasné, neboť nejsou formulována jednoznačná kritéria, která mají být soudem zjišťována a mají předcházet závěru o tom, zda jde o škodu z provozní činnosti, či nikoli.³⁷“

Hlavním cílem této podkapitoly, respektive celé práce, je tak na základě provedené analýzy soudních rozhodnutí vymezit jednoznačná kritéria či postup, jak by nejen soudy měly postupovat při posuzování, zdali se jedná o škodu z provozní činnosti či nikoliv.

Analyzovaná soudní rozhodnutí jsem čerpal z právního informačního systému Beck-online.cz, konkrétně jsem vycházel z těch, která jsou přiřazena k ustanovení § 2924 OZ. Ke dni 25. 5. 2023 bylo k tomuto ustanovení přiřazeno celkem 79 rozhodnutí. Právní informační systém Beck-online.cz, na rozdíl od právních informačních systému ASPI či Codexis, pak dále nabízí výběr nejrelevantnější judikatury Nejvyššího soudu k ustanovení § 420a OZ 1964, přičemž tento výběr obsahuje celkem 20 rozhodnutí Nejvyššího soudu. Tato rozhodnutí jsem za účelem dosažení co nejrelevantnějšího výsledku do analýzy zahrnul taktéž. Naopak některá rozhodnutí přiřazená k ustanovení § 2924 OZ součástí analýzy nejsou, když jejich obsah nebyl relevantní, případně skutkový stav byl přespříliš složitý, respektive z důvodu anonymizace částí rozhodnutí špatně seznatelný.

Jak se čtenář může níže přesvědčit, předmětná skutková podstata dopadá skutečně na značné množství odlišných případů. Za účelem větší přehlednosti jsem tak všechna rozhodnutí rozdělil do šesti kategorií, kdy jako rozlišovací kritérium jsem určil příčinu škody. Hranice mezi některými kategoriemi, respektive mezi konkrétními případy, nejsou ostré, jedná se tedy skutečně pouze o pokus o abstraktní dělení za účelem přehlednější analýzy. Pro závěrečně vymezený test škody z provozní činnosti tak toto dělení nemá význam a slouží toliko k tomu, aby obdobné případy byly u sebe. Pro větší přehlednost jsem jednotlivá rozhodnutí očísloval, přičemž v textu pak dále odkazuji právě na tato čísla. Dále jsem v rámci každého rozhodnutí podtrhl tu část, ve které je popsán způsob vzniku škody, aby se čtenář při vracení k jednotlivým případům snáze zorientoval. V posledním řádku je nakonec uvedeno, dle jaké právní úpravy bylo rozhodnuto, když připomínám, že ve vztahu k posouzení, zda se jedná či nejedná o škodu z provozní činnosti, je rovněž relevantní judikatura za účinnosti občanského zákoníku 1964. V každé individuální tabulce jsou pak jednotlivá rozhodnutí řazena v návaznosti na soud, jež je vydal, a to od Nejvyššího soudu přes soudy krajské po soudy okresní.

³⁷ Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 17. 2. 2022, č. j. 14 Co 219/2021-259

1.2.1. Škoda související s pádem osob

Škoda související s pádem osob je první kategorie soudních rozhodnutí, přiznám se že pro mě kategorie poněkud překvapivá, neboť jsem nečekal, jak běžné v praxi jsou žaloby na náhradu škody způsobené pádem s argumentací, že se jedná o škodu z provozní činnosti. Podívejme se tedy na konkrétní případy a jak v nich soudy rozhodly.

Tabulka č. 1: Škoda z provozní činnosti související s pádem osob

Č.	Soud a sp. zn.	Škoda z provozní činnosti	Právní úprava
1.	Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 3. 2023, sp. zn. 25 Cdo 2571/2021	Nalézací a odvolací soud zamítly žalobu žalobkyně, která se jejím prostřednictvím domáhala náhrady újmy na zdraví, neboť <u>v prodejně Lidl upadla, když odběhla pro krabici na nákup, přičemž v uličce s nápoji uklouzla na zvadlém listu zeleniny, když periferně sledovala regály se zbožím.</u> Soudy obou stupňů sice dospěly k závěru, že se jedná o škodu z provozní činnosti, nicméně shledaly na straně žalované naplnění liberačního důvodu. Dovolací soud tyto závěry potvrdil a dovolání odmítl.	OZ
2.	Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 4. 5. 2022, č.j. 26 C 417/2020-112	Soud podřadil pod předmětnou skutkovou podstatu situaci, kdy zákazník žalované, právnická osoba provozující síť prodejen, <u>uklouzl na igelitovém obalu ležícím na zemi v prodejně</u> v důsledku čehož mu vznikla škoda spočívající v neopravitelné vadě mobilního telefonu. Škoda byla jednak způsobena vlastní provozní činností, když prodávané zboží musí být vybalováno z igelitových obalů a žalovaná musí zařídit odstranění těchto obalů z podlahy. Jednak byla způsobena věcí při provozní činnosti použitou, což je igelitový obal.	OZ
3.	Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 31. 10. 2022, č.j. 11 C 324/2019-210	Nalézací soud podřadil pod skutkovou podstatu škody z provozní činnosti škodu, jež vznikla žalobkyni tak, že <u>uklouzla na mokré podlaze po vylitém nápoji v restauraci McDonald 's, přičemž došlo k újmě na jejím zdraví spočívající ve zranění kotníku.</u> ³⁸	OZ
4.	Rozsudek Okresního soudu v Táboře ze dne 7. 5. 2021, č.j. 24 C 145/2020-92	Žalobkyně se domáhala náhrady škody po žalované, provozovatelce prodejny Lidl, která jí byla způsobena pádem v prodejně. Žalobkyně konkrétně <u>uklouzla na roštu, který se nacházel v uličce mezi regály, když ten den v prodejně probíhal úklid v podobě odmrazování boxů na maso, přičemž součástky nacházející uvnitř boxů byly vyndány do uličky.</u> Nalézací soud žalobkyni vyhověl, když záležitost právně kvalifikoval jako škodu z provozní činnosti.	OZ
5.	Rozsudek Okresního soudu Plzeň-	Žalobkyně žalovala žalovanou o náhradu újmy na zdraví, kterou si způsobila tak, že <u>při vyhazování odpadu ve sběrném dvoře zakopla na nájezdové rampě o žebřík, když z rampy odpad vhadzovala do</u>	OZ

³⁸ Tento případ je detailněji rozebrán v kapitole 3.3.

	město ze dne 5. 5. 2021, č.j. 13 C 15/2021-72	<u>kontejneru</u> , přičemž pod rampou byl volný prostor o výšce dvou metrů. Nalézací soud žalobě vyhověl, neboť se jedná o škodu způsobenou vlastní provozní činností, rovněž žebřík je věcí použitou při provozní činnosti. ³⁹	
6.	Rozsudek Okresního soudu v Šumperku ze dne 30. 9. 2020, č.j. 218 C 29/2019-141	Žalobce při <u>lyžování</u> v lyžařském areálu provozovanou žalovanou udělal na konci sjetí svahu širší pravotočivý oblouk, když směřoval k lyžařskému vleku. <u>V průběhu tohoto manévru vjel do zledovatělé struhy, které nebyla vidět a která nebyla žádným způsobem označena.</u> V důsledku pádu mu byla způsobena újma na zdraví, které se prostřednictvím žaloby po žalované domáhal. Nalézací soud žalobě vyhověl, neboť se jednalo o škodu způsobenou provozní činností žalované, kam spadá mimo jiné i to, že žalovaná má udržovat sjezdovky ve sjízděném stavu tak, aby se na nich nevyskytovaly žádné překážky, případně tyto byly řádně označeny.	

Tabulka č. 2: Co soudy neshledaly jako škodu z provozní činnosti související s pádem osob

Č.	Soud a sp. zn.	Co soudy neshledaly jako škodu z provozní činnosti	Právní úprava
7.	Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 10. 2022, sp. zn. 25 Cdo 2102/2021	Žalobce žaloval společně vlastníka budovy a provozovatele v ní se nacházejícího penzionu o náhradu újmy na zdraví, která mu vznikla pádem, když <u>v noci šel na toaletu, přičemž na chodbě i na toaletách samotných bylo zhasnuto. Za dveřmi toalet se nacházely dva schody, o nichž žalobce nevěděl, v důsledku čehož ztratil rovnováhu a upadl.</u> Žalobce napadl zamítavý rozsudek odvolacího soudu v plném rozsahu. Dovolací soud dovolání odmítl, když mimo jiné uzavřel, že se nejedná o škodu způsobenou provozní činností, neboť uspořádání či vybavení prostor není samo o sobě provozní činností. Odvolací soud tedy postupoval správně, když nárok posuzoval dle obecných ustanovení § 2900 a násl. OZ. ⁴⁰	OZ
8.	Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 7. 2022, sp. zn. 25 Cdo 1552/2021	Žalobkyně uplatila vůči žalované nárok na náhradu újmy na zdraví, když <u>žalovaná provozuje obchodní centrum, v němž žalobkyně na vlhké podlaže upadla, přičemž ona vlhkost byla způsobena ostatními návštěvníky, neboť ten den pršelo.</u> Nalézací soud žalobě vyhověl a po právní stránce věc posoudil jako škodu z provozní činnosti. Odvolací soud s odkazem na judikaturu Nejvyššího soudu	OZ

³⁹ V dané věci však soud rovněž shledal spoluzavinění žalobkyně z ¼, když žalobkyně si prostor vyhazování těžkého odpadu měla předem řádně prohlédnout, neučinila tak, jde to k její tíži, a měla vynaložit potřebnou míru opatrnosti.

⁴⁰ Nalézací soud žalobci vyhověl a shledal žalované odpovědně dle § 2900 a 2901 OZ. Odvolací soud však žalobu zamítl, neboť dle jeho názoru žalované prevenční povinnosti neporušily, když prostor byl stavebně technicky bezpečný. Žalobce se měl pohybovat neznámému prostoru dostatečně opatrně, aby neupadl.

Ve věci byla žalobcem podána i ústavní stížnost, která byla odmítnuta pro zjevnou neopodstatněnost (Usnesení Ústavního soudu ze dne 1. 2. 2023, sp. zn. II. ÚS 138/23).

		<p>posuzoval věc dle ustanovení § 2900 a násl. OZ, přičemž žalobu zamítl.</p> <p>Žalobkyně podala dovolání s argumentací, že Nejvyšší soud dosud neřešil povahu odpovědnosti provozovatele nákupního centra za škodu vzniklou v jeho prostorách, když tato škoda by měla být posouzena dle § 2924 OZ, když žalovaná provozuje obchodní centrum ve vlastní budově, trvale, kontinuálně, za použití technologií jako např. automatické dveře, eskalátory, klimatizace apod., a to za účelem dosažení zisku.</p> <p>Dovolací soud dovolání odmítl s odkazem na svou starší judikaturu, dle které je klíčové pro posouzení, zda se jedná o škodu z provozní činnosti posoudit, jak k újmě došlo, zda v souvislosti s technickou složitostí či náročností provozní činnosti, nebo nikoli. Škoda v tomto případě nebyla způsobena technologiemi nákupního centra, ale jak sama žalobkyně tvrdí, nedostatečným úklidem ze strany žalované. Nejedná se tedy o škodu z provozní činnosti a odvolací soud posoudil věc dle obecných ustanovení § 2900 a násl. správně.</p>	
9.	Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 2. 2011, sp. zn. 25 Cdo 573/2009	Nejvyšší soud odmítl dovolání žalobkyně, neboť závěr soudů nižších instancí je správný. Škoda, která vznikla žalobkyni v bufetu provozovaného žalovanou tím, že <u>uklouzla na kluzké podlaze v důsledku spěchu a vlastní neopatrnosti, není škodou z provozní činnosti, když kluzkost podlahy byla způsobena v důsledku nepříznivého počasí.</u>	OZ 1964
10.	Rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 7. 9. 2022, č.j. 30 C 458/2021-95	Soud neshledal jako škodu z provozní činnosti újmu na zdraví žalobkyně, která <u>šla nakupovat k žalované, avšak předtím uklouzla na zledovatělém parkovišti</u> , čímž utrpěla zlomeninu zápěstí. Jednalo se o veřejné parkoviště, které je ve vlastnictví žalované – supermarketu. Soud konstatoval, že parkování aut není provozní činností žalované, a že se tedy ani nejedná o věc při provozní činnosti použitou. Škoda byla způsobena žalobkyni v důsledku nepříznivého počasí, nikoliv okolností pocházející z provozní činnosti žalované, jíž je prodej zboží v prodejně. ⁴¹	OZ
11.	Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 26. 11. 2021, č.j. 61 C 272/2020-44	Pod skutkovou podstatu škody z provozní činnosti nelze podřadit situace, kdy pojištěnec (zaměstnanec) žalobkyně (pojišťovna) <u>uklouzl na venkovním zledovatělém schodišti mimo provozovnu žalované (restaurace) v rámci výkonu své pracovní činnosti, jenž spočívala v zásobování jídelm podniku žalované</u> , přičemž zaměstnanec tak činil na základě smluvního vztahu mezi jeho zaměstnavatelem a žalovanou. Pozemek, na kterém došlo k újmě na zdraví pojištěnce, nebyl totiž ve vlastnictví žalované, ani ji nebyl přenechán k užívání na základě nájemní či jiné smlouvy, rovněž se nejednalo o pracoviště žalované, když se nejednalo o místo, kde by zaměstnanci žalované vykonávali svoji pracovní činnost. Žalovaná tedy neměla povinnost provádět zimní údržbu, tuto povinnost měl	OZ

⁴¹ Se závěrem nalézacího soudu lze souhlasit, nikoliv již však s jeho argumentací. K provozní činnosti žalované nepochybně v širším slova smyslu patří i parkování aut, když je to nedílnou součástí její provozní činnosti. Pokud by žalovaná nedisponovala vlastním parkovištěm, zcela jistě by se to podepsalo na jejích tržbách. Jako správné zdůvodnění tak považuji, že samotný důvod pádu nemá povahu v provozní činnosti žalované, když žalobkyně upadla z důvodu vlastní neopatrnosti a nepříznivého počasí, které představuje běžné životní riziko.

		pronajímatel, a za způsobenou škodu z důvodu nedostatku pasivní legitimace neodpovídá.	
12.	Rozsudek Okresního soudu v Chebu ze dne 3. 11. 2021, č.j. 10 C 148/2021-77	<u>Žalobkyně upadla na schodech v penzionu, kde byla na rekreačním pobytu, když vycházela do schodů</u> a dle jejího tvrzení zhaslo světlo spínající pohybovým čidlem (nebylo v rámci soudního řízení prokázáno), žalobkyně tak začala po schodek couvat zpátky dolů, když však na posledním schodu se jí zasekla bota, když dlaždice na schodek byla drobně poškozená. V důsledku pádu žalobkyně utrpěla drobnou zlomeninu pravé nohy. Nalézací soud však toto neshledal jakožto škodu způsobenou provozní činností, když dospěl k závěru, že žalobkyně si počínala v rozporu s prevenční povinností, když nevytvořila potřebnou míru opatrnosti při scházení ze schodů – toto zejména dovodil soud z toho, že v rámci řízení bylo prokázáno, že se žalobkyně nedržela zábradlí, ale toliko na něm měla položenou svou ruku, zároveň měla žalobkyně v novém prostředí boty na podpatku. Rovněž nebyla prokázána příčinná souvislost mezi poškozenou dlaždicí a pádem.	OZ
13.	Rozsudek Okresního soudu v Chebu ze dne 14. 4. 2022, č.j. 16 C 165/2016-307	Žalobce se po žalované domáhal náhrady újmy na zdraví, která vznikla tak, že <u>uklouzl a upadl poté, co slézal z masážního lehátka v provozovně žalované, kde byl společně se svojí manželkou na reflexní masáži plosek nohou</u> . Masáž probíhala na sucho, tedy bez olejčků či jiných masážních emulzí. Dle nalézacího soudu se nejedná o škodu způsobenou provozní činností žalované, stejně tak nebyla shledána odpovědnost žalované dle obecné úpravy náhrady škody, žaloba tak byla zamítnuta.	OZ
14.	Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 28. 2. 2020, č.j. 39 C 187/2018-47	Žalobkyně, pojišťovna, se domáhala po žalované, provozovatelce divadla, náhrady škody, která jí vznikla uhrazením nákladů za léčebné výdaje svého pojištěnce, když ten utrpěl v divadle újmu na zdraví následovně. Pojištěnec, jakožto OSVČ, <u>obsluhoval kulisy na technickém výtahu při hře muzikálu, u čehož šlápl do prostoru požárního průduchu, který nebyl nijak označen, čímž si způsobil újmu na zdraví</u> . Nalézací soud však žalobu zamítl mimo jiné z důvodu, že se nejedná o škodu z provozní činnosti žalované. ⁴²	

Kritéria, na základě kterých soudy v uvedených případech rozhodovaly, nejsou zcela zřejmá. Jisté kritérium se snažil vymezit Nejvyšší soud v rozhodnutí č. 8 (vlhká podlaha v obchodním centru), když konstatoval, že škoda nebyla způsobena technickou složitostí či náročností provozní činnosti, a proto se nejedná o škodu způsobenou provozní činností. Pád v důsledku

⁴² U tohoto případu je však klíčové zmínit, že žaloba byla zamítnuta z důvodu absentující pasivní legitimace žalované. Došlo zde totiž k průniku několika provozů (tato problematika bude detailněji popsána níže). Žalovaná byla provozovatelkou divadla, když její činností bylo toliko pronájem divadla ostatním subjektům, které zde hrály svá představení. Samotný pojištěnec byl v právním vztahu s jedním takovým subjektem, pro kterého na základě mandátní smlouvy vykonával danou činnost, přičemž újma na zdraví mu byla způsobena během představení, tedy v důsledku provozní činnosti tohoto subjektu, který stanovil rozmístění kulisy a popis práce pojištěnce, nikoliv v důsledku provozní činnosti žalované. Domnívám se tedy, že v případě správně označené žalované v žalobě by žalobě mělo být vyhověno.

zvadlého listu zeleniny na podlaze v rozhodnutí č. 1 snad byl způsoben technickou složitostí či náročností provozu? Nikoliv, a přesto Nejvyšší soud podané dovolání odmítl a potvrdil závěr soudů nižších stupňů, které konstatovaly, že se o škodu z provozní činnosti jedná. Toto hledisko tak nespátřuji jako vhodné.

Jako první relevantní kritérium mi připadá, zda překážku/okolnost z důvodu které byl pád způsoben, byla způsobena přímo provozovatelem samým. Jedná se o rozhodnutí č. 4, ve kterém provozovatel, respektive jeho zaměstnanec, nevhodně položil rošt do uličky mezi regály, a rozhodnutí č. 5, ve kterém provozovatel nevhodně umístil žebřík, o který následně poškozená zakopla. Tyto případy považuji za nesporné, kdy je zřejmé, že se jedná o škodu z provozní činnosti, když poškozený upadl v souvislosti s jednáním provozovatele.

Dalším typem pádů jsou případy, kdy poškození upadli z důvodu překážky/okolnosti, kterou nezpůsobil samotný provozovatel, ale byla způsobena typicky jeho zákazníkem, a to v přímé souvislosti s provozní činností provozovatele. Tedy pokud provozovatel provozuje restaurační zařízení, musí počítat s tím, že nějaký host vyleje nápoj (rozhodnutí č. 3), pokud prodává zeleninu, tak že zákazníkovi upadne zvadlý list na zem (rozhodnutí č. 1) a podobně (srovnej rozhodnutí č. 2 – igelitový obal). V těchto případech má rovněž pád příčinu v provozní činnosti. Riziko s provozní činností souvisí, vychází z ní. V těchto případech je tedy správný závěr soudů, že se jedná o škodu z provozní činnosti. To však ještě neznamená, že bude provozovatel za všech okolností povinen k náhradě škody, když v těchto případech by měly soudy pečlivě zkoumat jednak to, zda nebyl naplněn liberační důvod, jednak zda se poškozený na způsobené škodě sám nepodílel, typicky vlastní neopatrností.

Posledním, třetím, typem pádů jsou pak případy, kdy k pádu dojde sice ve sféře provozní činnosti provozovatele, nejčastěji přímo v jeho provozovně, avšak pád je způsobem okolností nepocházející z provozu ale zvenčí, případně vlastním jednáním poškozeného či se jedná o běžné životní riziko. Běžným životním rizikem se rozumí taková rizika, kterým je osoba vystavena v důsledku svého života v soudobé společnosti, tyto rizika by měla nést každá osoba sama a neměly by jít k tíži škůdce.⁴³ Jedná se o rizika, která nemají původ v provozní činnosti provozovatele, načež neexistuje důvod, proč by za ně měl provozovatel na základě ustanovení § 2924 OZ odpovídat. Nejtypičtěji se jedná o projevy počasí. Uklouzne-li tak poškozený na zamrznutém parkovišti (rozhodnutí č. 10, 11) či na vlhké podlaze z důvodu zanesení vlhkosti

⁴³ DOLEŽAL, Adam. DOLEŽAL, Tomáš. In: DOLEŽAL, Adam. DOLEŽAL, Tomáš. *Kauzalita v civilním právu se zaměřením na medicínskoprávní spory* [online]. 1. vydání. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2016 [cit. 26. 5. 2023], s. 106. Dostupné na: www.beck-online.cz

zvenčí (rozhodnutí č. 8, 9), není zde legitimní důvod, proč by měl být provozovatel povinen k náhradě této škody dle ustanovení § 2924 OZ, čímž není vyloučeno, že za určitých okolností může provozovatel být povinen k náhradě škody dle jiných ustanovení.

Zcela odlišná je však například situace, když by poškozený upadl na vlhké podlaze, za předpokladu že by bylo prokázáno, že vlhkost podlahy byla způsobena úklidem. V tomto případě by riziko pocházelo ze samotného provozu, pohybujeme se v pádu dle prvně vymezeného typu, a bylo by na provozovateli, aby prokázal, že naplnil liberační důvod tím, že například na vlhkou podlahu dostatečně upozornil.

V rozhodnutích byly rovněž seznatelné případy, kdy byl pád způsoben toliko vlastním jednáním poškozeného, kdy poškozený nevykonal dostatečnou míru opatrnosti, což mělo za důsledek pád, případně se jednalo o běžné životní riziko. Jedná se zejména o rozhodnutí č. 7 (pád ze schodu na toaletě), č. 12 (pád v penzionu na schodech, kdy se poškozená nedržela zábradlí) a č. 13 (pád při zvedání se z lehátka po masáži). V těchto případech je pak zcela zřejmé, že provozovatel k náhradě škody dle ustanovení § 2924 OZ není povinen.

Lze tedy uzavřít, že posuzují-li soudy případ pádu osoby ve sféře provozní činnosti provozovatele a zabývají se otázkou, zda lze daný případ podřadit pod skutkovou podstatu dle ustanovení § 2924 OZ, mělo by být v rámci řízení zejména prokazováno, odkud pocházela okolnost, která způsobila pád. Zdali byl pád způsoben překážkou/okolností, kterou přímo vytvořil provozovatel, případně zdali se jedná o okolnost, která byla způsobena třetí osobou avšak ve spojitosti s provozní činností provozovatele či zda se jednalo o okolnost nemající s provozem nic společného, případně vlastní jednání poškozeného.⁴⁴

1.2.2. Škoda související s počasím

Jako další kategorii soudních rozhodnutí jsem vyčlenil ta, ve kterých došlo ke způsobení škody v souvislosti s nepříznivým počasím. Počasí hrálo jistou roli i v kategorii škod souvisejících s pádem osob, tam se však jednalo pouze o jeden z mnoha faktorů pádů, z toho důvody jsem pády typicky na náledí zařadil do předešlé podkapitoly, aby všechny škody způsobené pádem osob byly při sobě. V této podkapitole se tak jedná typicky o škodu způsobenou věcí, na níž počasí působilo, případně o škodu v důsledku počasí samotného (např. padání sněhu).

⁴⁴ Pro úplnost výkladu doplňuji, že Nejvyšší soud se povinností k náhradě škody v důsledku pádu osob v budovách zabýval ve svém rozsudku ze dne 24. 6. 2021, sp. zn. 25 Cdo 2387/2020, kde však byla povinnost k náhradě škody posuzována dle ustanovení § 2910 OZ za současného porušení prevenční povinnosti dle ustanovení § 2900 a 2901 OZ, nikoliv dle ustanovení o škodě z provozní činnosti § 2924 OZ.

Tabulka č. 3: Škoda z provozní činnosti související s počasím

Č.	Soud a sp. zn.	Škoda z provozní činnosti	Právní úprava
15.	Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 1. 2013, sp. zn. 25 Cdo 1979/2012	Škoda způsobená <u>pádem otočného věžového jeřábu, který spadl v důsledku extrémních poryvů větru</u> , je škoda z provozní činnosti. Na straně žalované byl však shledán liberační důvod, když se jednalo o neodvratitelnou událost nemající původ v provozu jeřábu.	OZ 1964
16.	Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2011, sp. zn. 25 Cdo 1117/2008	Žalobci se domáhali náhrady škody vzniklé na jejich automobilu, na který v autokempu žalovaného <u>spadl z důvodu silného poryvu větru strom</u> . Nejvyšší soud, na rozdíl od soudu nalézacího a odvolacího, dovodil, že <u>strom v areálu autokempu je věcí použitou při provozní činnosti žalovaného</u> , a tedy lze tento skutkový stav právně kvalifikovat jako škodu z provozní činnosti. Nejvyšší soud tak rozsudky nižších instancí zrušil s příkazem, aby se mimo jiné zabývaly, zda nebyly naplněny liberační důvody dle § 420a odst. 3 OZ 1964.	OZ 1964
17.	Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 28. 6. 2021, č.j. 34 C 11/2020-261 a Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 19. 1. 2022, č. j. 55 Co 358/2021-295	Žalobce se po žalované domáhal náhrady škody, která mu byla způsobena tím, že <u>kus plotu, plechový dílec, se v důsledku silného větru uvolnil a poškodil střechu haly žalobce</u> . Žalovaná byla společností, která prováděla stavební práce na letišti, přičemž plechovými dílci bylo oploceno její staveniště. Nalézací soud žalobě vyhověl, když shledal, že škoda byla způsobena věcí použitou při provozní činnosti žalované, a zároveň neshledal důvod k liberaci, když meteorologové varovali před silnými nárazovými větry, škodě tedy šlo zabránit, přičemž žalovaná v postavení odborníka měla tato upozornění sledovat a zařídit se podle nich. Odvolací soud pak rozsudek nalézacího soudu potvrdil.	OZ

Tabulka č. 4: Co soudy neshledaly jako škodu z provozní činnosti související s počasím

Č.	Soud a sp. zn.	Co soudy neshledaly jako škodu z provozní činnosti	Právní úprava
18.	Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 3. 2022, sp. zn. 25 Cdo 1828/2020	Žalobce nárokoval vůči žalované (Letiště Ostrava, a.s.) škodu, která mu byla způsobena <u>pádem stromu na jeho automobil, který byl umístěn na parkovišti provozovaném žalovanou</u> . V rámci soudního řízení bylo prokázáno, že strom <u>spadl v důsledku mimořádného a lokálního meteorologického jevu</u> zvanému downburst, jež se projevuje značně silným nárazovým větrem. Rovněž bylo prokázáno, že se žalovaná o dřeviny v rámci areálu řádně stará a že strom v provozu žalované neměl žádnou konkrétní funkci a nevykazoval žádné známky poškození. Odvolací soud	OZ

		<p>dospěl k závěru, že se jedná o škodu způsobenou provozní činností, avšak shledal naplnění liberačního důvodu, načež žalobu zamítl.</p> <p>Dovolací soud dovolání žalobce zamítl, přičemž v dovolání se zejména zabýval liberačním důvodem, avšak v rámci <i>obiter dictum</i> konstatoval, že <u>závěr odvolacího soudu, dle kterého bylo třeba považovat strom za věc použitou při provozní činnosti je chybný, když na strom neplnil žádnou provozní funkci</u>, když na něm nebylo připevněno např. osvětlení či informační tabule apod., na rozdíl od stromu v areálu určenému k rekreaci (rozhodnutí č. 16). Dle Nejvyššího soudu se tak s největší pravděpodobností nejednalo o škodu způsobenou provozní činností, avšak vzhledem k tomu, že odvolací soud dospěl k věcně správnému závěru, odvolací soud dovolání zamítl.</p>	
19.	Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 4. 2014, sp. zn. 25 Cdo 3997/2013	<p>Žalobci se domáhali náhrady nemajetkové újmy po městu Hrádek nad Nisou, když na veřejném prostranství, <u>v parku, spadl v průběhu vichřice strom na jejich matku, která v důsledku toho zemřela.</u> Žalobci tuto situaci připodobnili ke skutkovým okolnostem rozhodnutí č. 16 (autokemp).</p> <p>Nejvyšší soud však v tomto případě uzavřel, že se nejedná o škodu způsobenou z provozní činnosti, když činnost města spočívající v údržbě parku nelze podřadit pod pojem provozní činnosti, neboť tím nesleduje hospodářský účel v podobě dosažení zisku.⁴⁵</p>	OZ 1964
20.	Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 11. 10. 2021, č.j. 21 C 170/2020-49	<p>Na žalobcovo auto, které bylo zaparkované <u>na placeném hotelovém parkovišti, spadl ze střechy hotelu led a sníh, který na auto způsobil škodu.</u> Žalobce se této škody po žalované, provozovateli hotelu, domáhal.</p> <p>Nalézací soud žalobu zamítl mimo jiné s odůvodněním, že se nejedná o škodu způsobenou provozní činností.</p>	

V této kategorii se nachází v doktríně poněkud kontroverzní⁴⁶ rozhodnutí Nejvyššího soudu, ve kterém Nejvyšší soud shledal škodu způsobenou pádem stromu v autokempu jako škodu z provozní činnosti (rozhodnutí č. 16). Osobně se však domnívám, že je toto rozhodnutí správné. Podívejme se na rozhodnutí č. 15, kde došlo k pádu jeřábu z důvodu silného větru. Zde nebude spor o tom, že se jedná o škodu způsobenou provozní činností, neboť jeřáb byl postaven jeho provozovatelem, je to tedy přímý důsledek jeho provozní činnosti, když byl jeřáb užíván k přenášení těžkých břemen. Jedná se tedy o zvýšené riziko přímo pocházející z provozní činnosti provozovatele. Závěr, že se jedná o škodu způsobenou provozní činností, je tak plně správný a ospravedlnitelný. V tomto konkrétním případě se však provozovatel i za

⁴⁵ Za účinnosti občanského zákoníku je již tato otázka zcel zřejmá, když ze samotného ustanovení § 2924 OZ vyplývá, že znakem provozní činnosti je právě výdělečnost.

⁴⁶ viz například MELZER, Filip. op. cit. s. 451

přísnější úpravy liberačních důvodů dle OZ 1964 zprostil, když se jednalo o neodvratitelnou událost nemající původ v provozu jeřábu jako takového.

Proč by měl však provozovatel autokempu odpovídat za pád stromu přísněji, než bude odpovídat za pád stromu vlastník běžné zahrady? Odpověď je nasnadě, protože provozovatel autokempu má mimo jiné i ze stromu finanční prospěch, můžeme na něj tedy klást větší nároky ohledně jeho údržby apod. Jako klíčové rovněž spatřuji, že strom v autokempu dělá autokemp žádanější. Tvoří přirozený stín, děti si na něm mohou hrát, návštěvníci si na něj mohou něco pověsit, zkrátka strom v autokempu má bezesporu svou funkci a tvoří autokemp hodnotnější. Do autokempu bez stromů by lidé nejezdili, takový autokemp by měl pravděpodobně nižší poplatky za ubytování apod. Má-li tak provozovatel autokempu ze stromu prospěch, jeví se mi jako spravedlivé, aby škoda způsobená pádem tohoto stromu šla primárně na vrub provozovatele. To však neznamená, a zcela klíčové je, že i Nejvyšší soud v předmětném rozhodnutí zdůrazňuje, že se nemá nalézací soud zabývat přítomností liberačních důvodů na straně provozovatele. Pokud tedy provozovatel nechává stromy pravidelně kontrolovat a pád stromu nebylo možné jakkoliv předvídat, je samozřejmě na místě, aby se povinnosti k náhradě škody zprostil. To však nic nemění na závěru, že se jedná o škodu z provozní činnosti.

Na tomto místě mi přijde záhodno učinit následující stručnější poznámku. Při analýze judikatury a studování odborné literatury k tématu jsem zjistil, že je kladen velký důraz na to, co je a co naopak není provozní činností, avšak provozní činnost je značně rozsáhlý pojem, kam spadá velice pestrá a široká škála lidské činnosti. Mnohem zásadnější význam má otázka, zda způsobená škoda pochází z provozní činnosti. Posledním krokem je poté otázka, zda existuje na straně provozovatele liberační důvod. Tímto chci říct, že závěr Nejvyššího soudu ohledně toho, že pád stromu v autokempu je škoda způsobená věcí při provozní činnosti použité mi ve svém důsledku nepřijde nikterak zarážející. Zdali byl naplněn liberační důvod na straně provozovatele je pak otázkou další, když se domnívám, že by v těchto případech měly soudy být vůči provozovatelům shovívavé. Pointa dle mého názoru tedy tkví v tom, že ona spravedlnost by měla být konána až na třetím kroku, liberačním důvodem, nikoli na kroku druhém, zdali škoda pochází z provozní činnosti, když předmětná skutková podstata je koncipována natolik široce, že tam je nutné nezřídká zařadit i případy, které by tam možná kde kdo intuitivně radit nechtěl. Přesně k tomuto však slouží liberační důvod, který je oproti starší právní úpravě výrazně širší a soudům dává možnost učinit spravedlnosti zadost.

Srovnáme-li pád stromu v autokempu a pád stromu na parkovišti (rozhodnutí č. 18), je rozdíl v odůvodnění Nejvyššího soudu patrný. V druhém případě Nejvyšší soud zdůrazňuje, že strom

samotný nikterak nesloužil k provozní činnosti provozovatele, když na něm nebylo připevněno žádné osvětlení, informační tabule apod. Mohli bychom tedy konstatovat, že strom, ačkoli se nacházel ve sféře provozní činnosti provozovatele, nebyl součástí provozu samotného. Provozovatel neměl ze stromu na parkovišti žádný prospěch, proto by bylo nespravedlivé, aby provozovatel parkoviště odpovídal za pád stromu za zprísňených podmínek dle ustanovení § 2924 OZ, což však nevylučuje povinnost k náhradě škody dle ustanovení jiných.

Počasí, konkrétně pak led a sníh, hrálo roli i v rozhodnutí č. 20, kde pád ledu a sněhu z hotelové střechy způsobil škodu na automobilu pod střechou zaparkovaném, přičemž se jednalo o placené hotelové parkoviště. Tento případ je další ukázkou, kdy škoda byla způsobena sice ve sféře provozní činnosti provozovatele, avšak nikoliv důsledku jeho provozní činnosti. Škoda byla způsobena přímo sněhem jako takovým, nikoli věcí použitou při provozní činnosti jako například satelitem, který by nevydržel nápor sněhu, ulomil se a spadl ze střechy. Jedná se o běžné životní riziko, jehož důsledky jdou k tíži poškozeného.

1.2.3. Škoda související s těžkou technikou či stavebními a obdobnými pracemi obecně

V této kategorii jsou uvedena rozhodnutí, kdy způsobená škoda souvisí se stavební či obdobnou činností, potažmo těžkou technikou. Jedná se o typické případy škody z provozní činnosti, kdy škůdce provozuje činnost, která představuje pro své okolí zvýšené riziko vzniku škody.

Tabulka č. 5: Škoda z provozní činnosti související s těžkou technikou či stavebními a obdobnými pracemi

Č.	Soud a sp. zn.	Škoda z provozní činnosti	Právní úprava
21.	Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 12. 2012, sp. zn. 25 Cdo 1474/2011	Škoda na komunikaci způsobená <u>nedostatečným zhutněním podkladní vrstvy komunikace při pokládce telefonních rozvodů</u> , v důsledku čehož poklesl povrch vozovky, je škoda způsobená provozní činností.	OZ 1964
22.	Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 11. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1006/2002	Nejvyšší soud potvrdil závěr prvoinstančního i druhoinstančního soudu, že škoda způsobená žalobci <u>při výkopových pracích zaměstnancem žalované prostřednictvím krumpáče, kterým poškodil opláštění dálkového telekomunikačního kabelu</u> , je škoda z provozní činnosti.	OZ 1964
23.	Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 4. 5. 2022,	Škoda způsobená žalovanou <u>výkopovými pracemi s pokládkou (protlačováním) telekomunikačních kabelů na vodovodním řádu</u> ve vlastnictví žalobkyně je škoda z provozní činnosti.	OZ

	č.j. 14 C 115/2021-65	Nalézací soud však na straně žalované shledal liberační důvod, z toho důvodu žalobu zamítl (k tomu srovnej č. 74 v podkapitole 3.3.)	
24.	Rozsudek Okresního soudu Plzeň-město ze dne 21. 12. 2021, č.j. 30 C 319/2021-32	Jako škodu z provozní činnosti soud shledal škodu, která byla žalobkyni <u>způsobena na pilíři distribuční soustavy, jež vznikla při míjení dvou stavebních strojů žalované.</u>	OZ
25.	Rozsudek Okresního soudu v Semilech ze dne 21. 10. 2021, č.j. 6 C 110/2017	Žalobkyně žalovala žalovanou na náhradu ušlého zisku, když žalobkyně na základě smlouvy o dílo provedla montérské práce na nemovitosti, přičemž však dokončené dílo nemohla v důsledku jednání žalované předat. Zaměstnanec žalované, která rovněž prováděla práce na dané nemovitosti, <u>prováděl navařování lepenky propan-butanovým hořákem v důsledku čehož vznikl požár, který značně poškodil předmětnou nemovitost.</u> Nalézací soud žalobě vyhověl s tím, že žalovaná odpovídá jednak dle ustanovení § 2910 OZ, jednak dle ustanovení § 2924 OZ, když příčina požáru spočívala v provozní činnosti žalované.	OZ
26.	Rozsudek Okresního soudu v Českém Krumlově ze dne 11. 6. 2021, č.j. 7 C 186/2019-225	Po žalované se žalobkyně domáhala náhrady škody, která jí vznikla v důsledku <u>poškození vodovodního a odpadního potrubí, které způsobila žalovaná, která prováděla v daném domě rekonstrukci.</u> Žalobkyni zatekla voda do prostor jí pronajatých, kde skladovala textilie k její vlastní obchodní činnosti. Nalézací soud dospěl k závěru, že se jedná o škodu z provozní činnosti.	OZ
27.	Rozsudek Okresního soudu v Chomutově ze dne 16. 4. 2021, č.j. 7 C 1/2019-126	Soud vyhověl žalobě žalobkyně, kterou se po žalované domáhala náhrady škody. Škoda byla způsobena tak, že žalovaná, <u>stavební společnost, při rekonstrukci ulice poškodila síť elektronických komunikací žalobkyně.</u> Škoda byla konkrétně způsobená při použití roxoru, betonářské ocelové tyče, která je užívána na vytyčení chodníku.	OZ
28.	Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 26. 3. 2021, č.j. 14 C 44/2021-23	Nalézací soud vyhověl žalobě žalobkyně, která se domáhala náhrady škody po žalované, když zaměstnanec žalované v rámci <u>provádění výkopových prací pro stavbu cyklostezky poškodil plynovod, který žalobkyně provozovala, strojní technikou.</u>	OZ
29.	Rozsudek Okresního soudu Plzeň-jih ze dne 15. 12. 2022, č.j. 11 C 296/2021-209	Žalobkyně se domáhala náhrady škody po žalované, která prováděla stavební práce v areálu třetího subjektu, při kterých její zaměstnanec <u>kolovým rypadlo-nakladačem způsobil škodu v podobě poškození elektrického kabelu zabudovaného v zemi, čímž došlo k vytržení jeho zapojení do rozvodové skříně ve vlastnictví žalobkyně.</u> Soud žalobě vyhověl, neboť se jedná o škodu způsobenou provozní činností žalované.	OZ

Tabulka č. 6: Co soudy neshledaly jako škodu způsobenou provozní činností s těžkou technikou či stavebními a obdobnými pracemi

Č.	Soud a sp. zn.	Co soudy neshledaly jako škodu z provozní činnosti	Právní úprava
30.	Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 8. 2022, sp. zn. 25 Cdo 3704/2021	Žalobkyně uplatnila nárok na náhradu škody, kterou způsobila žalovaná prostřednictvím svého zaměstnance, který <u>bagrem při demoličních pracích budovy ve vlastnictví žalované poškodil rovněž stavebně-technicky propojenou budovu strojovny malé vodní elektrárny ve vlastnictví žalobkyně</u> . Žalovaná v dovolání mimo jiné uvedla, že dosud nebyl v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu vyjasněn vztah ustanovení § 2926 a § 2924 OZ, když žalobkyně předestřela úvahu, že § 2924 je vůči § 2926 <i>lex specialis</i> a odvolací soud měl tedy škodu posoudit shodně se soudem nalézacím dle § 2924 OZ, který by jí umožnil se škody případně zprostit za naplnění liberačního důvodu. Dovolací soud konstatoval, že ačkoli provoz bagru může vykazovat znaky provozní činnosti, nelze ustanovení § 2924 OZ považovat za <i>lex specialis</i> k § 2926 OZ. V tomto případě se tedy nejednalo o škodu způsobenou provozní činností, ale o škodu na nemovité věci dle ustanovení § 2926 OZ. ⁴⁷	OZ
31.	Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 2. 2015, sp. zn. 25 Cdo 1641/2014	Žalobci byla způsobena újma na zdraví <u>pádem břemene, které bylo přepravováno jeřábem, přičemž k pádu břemene došlo v důsledku přetržení vázacích řetězů, když bylo prokázáno, že vázací řetězy byly chybně zkráceny a z toho důvodu došlo k jejich přetížení a přetržení</u> . Nalézací i odvolací soud žalobu zamítly, neboť neshledaly odpovědnost žalované za škodu z provozní činnosti. Odpovědnost neshledaly ani podle § 420 OZ 1964, když specializovaný vazač nebyl zaměstnanec žalované, žalovaná tak nebyla pasivně legitimovaná. Dovolací soud dovolání žalobce zamítl, když potvrdil závěry nalézacího a odvolacího soudu, že se o škodu z provozní činnosti nejedná. Ke škodě totiž nedošlo v příčinné souvislosti se samotným provozem jeřábu či využitím řetězů, ale v důsledku vadného zkrácení řetězů, které chybně provedl specializovaný vazač, tedy osoba od jeřábníka odlišná, přičemž vazač nebyl zaměstnancem žalované.	OZ 1964
32.	Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2009, sp. zn. 25 Cdo 2429/2007	Žalobce žaloval žalovaného 1), 2), 3) a 4). V rámci žaloby se domáhal náhrady škody, která mu vznikla <u>zřícením štítové zdi sousedního domu při stavbě obchodního centra, když v tomto domu žalobce podnikal</u> . Nalézací soud shledal jako za škodu z provozní činnosti odpovědné všechny čtyři žalované, přičemž žalovaný 1) a 2) dodávali stavební činnost, zatímco žalovaný 3) a 4) vytvořili projektovou dokumentaci. Odvolací soud toto rozhodnutí potvrdil. Nejvyšší soud však konstatoval, že <u>pád štítové zdi domu nemá povahu škody z provozní činnosti žalovaného 3) a 4), jakožto zhotovitelů projektové dokumentace, když příčinou pádu zdi</u>	

⁴⁷ Nalézací soud žalobkyni vyhověl s odkazem na ustanovení § 2924 OZ. Odvolací soud se ztotožnil se závěry nalézacího soudu, ale věc právně překvalifikoval na škodu na nemovité věci dle ustanovení § 2926 OZ, která je dle jeho názoru ve vztahu speciality k ustanovení § 2924 OZ.

		nebyla samotná provozní činnost žalovaného 3) a 4), ani věc při provozní činnosti použita apod. To však neznamená, že neodpovídají dle jiných ustanovení OZ 1964.	
33.	Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 12. 2005, sp. zn. 25 Cdo 1906/2004	Nejvyšší soud v tomto rozsudku, na rozdíl od soudu nalézacího a odvolacího, dospěl k závěru, že újma na zdraví, způsobená žalobci tím, že <u>propadl nezajištěným a neoznačeným otvorem na stavbě, kde pracoval na základě smlouvy o dílo</u> (nalézací soud uvedl, že se jednalo zastřenou pracovní smlouvu), není škodou z provozní činnosti, neboť tato skutková podstata dopadá toliko na škodu, která je způsobena na okolí, tedy která působí vně provozní činnosti a nikoli v jejím rámci. ⁴⁸	OZ 1964
34.	Rozsudek Okresního soudu v Příbrami ze dne 28. 7. 2022, č.j. 17 C 29/2022-128	<u>Žalovaný nakládal dřevěnou štěpku na přistavený nákladní automobil čelním nakladačem. V okamžiku, kdy vyklápěl lžíci, spadla zeď, která ze tří stran obklopovala místo, kde se nacházela štěpka. V důsledku pádu této zdi byla poškozená zeď za ní stojící, přičemž vlastník této druhé zdi se domáhal po žalovaném náhrady škody.</u> Během řízení se neprokázala příčinná souvislost pádu zdi, která obklopovala štěpku, a nakládání štěpky žalovaným, zejména se pak neprokázalo to, že by žalovaný nakladačem do zdi obklopující štěpku narazil. Nalézací soud tak dospěl k závěru, že škoda nebyla způsobena v příčinné souvislosti s provozní činností žalovaného, avšak nevyloučil, že by se mohlo jednat o škodu z provozní činnosti provozovatele areálu, ve kterém byla štěpka uskladněna, když ten odpovídá za stav opěrné zdi, jež štěpku obklopovala.	OZ

Z posledního rozhodnutí (č. 34) lze extrahovat další kritérium, kterým by se soudy při každém posuzování toho, zda se jedná o naplnění znaků skutkové podstaty dle ustanovení § 2924 OZ, měly zabývat. Nazvěme si toto kritérium jako průnik provozních činností. Jedná se o situace, kdy dochází ke střetu, průniku, více provozních činností více provozovatelů. Zcela jistě nelze vyloučit ani ojedinělé situace, kdy by se více provozovatelů na způsobené škodě spolupodílelo a bylo by tedy vhodné a správné uložit povinnost k náhradě škody oběma, nicméně zpravidla se bude jednat o situace, kdy škoda pochází toliko z provozní činnosti jednoho z provozovatelů. Z toho důvodu si žalobce musí zevrubně vyhodnotit otázku pasivní legitimace, po kom se tedy

⁴⁸ S tímto závěrem Nejvyššího soudu nesouhlasí Melzer, když uvádí, že tento restriktivní výklad nemá opodstatnění. Jako příklad uvádí samostatného pomocníka v rámci závodu, kterému byla způsobena škoda z důvodu nastalém v jiné části závodu, než má samostatní pomocník pod svojí kontrolou. V této situaci je postavení samostatného pomocníka stojícího uvnitř závodu obdobné jako osoby stojící vně závodu (MELZER, Filip. op. cit. s. 463). Osobně však se závěrem Nejvyššího soudu v této otázce souhlasím, když mi restriktivnější výklad přijde na místě, neboť smysl a účel daného ustanovení dle mého přesvědčení na tyto situace nesměruje. Škody vzniklé uvnitř závodu se budou odčítat typicky na základě pracovněprávních předpisů. V případě samostatného pomocníka, jak uvádí Melzer, pak bude existovat nějaký právní titul, smlouva, na základě které pomocník svojí činnost vykonává, je tedy dáno k dispozici stran, jak si tuto záležitost mezi sebou upraví, případně nechají-li to na zákonné úpravě.

náhrady způsobené škody bude domáhat. Zde se nabízí zcela relevantní námitka, že osoba stojící vně obou/vícero provozů zpočátku nemá dostatek informací, aby věděla, která osoba je pasivně legitimovaná. V praxi by však toto nemělo činit větší problémy, když z důvodu ustanovení § 142a o.s.ř. je pravidlem, že před podáním žaloby se posílá předžalobní výzva, která mezi stranami zapříčiní komunikaci. Provozovatel se tedy zpravidla bude bránit a uvádět důvody, proč za způsobenou škodu poškozenému neodpovídá. Je pak na poškozeném vyhodnotit, zda provozovatel je skutečně pasivně legitimovaný či nikoliv. Občanský soudní řád pak rovněž ve své části třetí hlavě první upravuje instituty, prostřednictvím kterých je možné měnit účastníky řízení a s žalobou jako takovou disponovat i v průběhu řízení, vyskytnou-li se tedy pochybnosti o pasivní legitimaci provozovatele až v průběhu samotného řízení, má žalobce rovněž nástroje, jak tuto vadu napravit.

Podíváme-li se tedy blíže na rozhodnutí č. 34, šlo o situaci, kdy žalovaný toliko na základě smlouvy zajišťoval nakládku materiálu a jeho odvoz na dané místo. Žalovaný tedy nakládal materiál v areálu, kde takovýchto materiálů bylo uskladněno více, přičemž uskladňování materiálu spadalo do provozní činnosti provozovatele areálu. V soudním řízení nebylo prokázáno, že by žalovaný do předmětné zdi jakkoliv narazil, v příčinné souvislosti s čímž by zeď spadla a způsobila by škodu žalobkyni. Provoz areálu nespadá do předmětu činnosti žalovaného, žalovaný nenese odpovědnost za stav opěrných zdí, tu nese provozovatel areálu. Pasivně legitimovaný v řízení byl tak dle mého názoru právě provozovatel areálu, nikoliv žalovaný, jakožto provozovatel nákladní dopravy. S rozhodnutím Okresního soudu v Příbrami lze tedy souhlasit.

1.2.4. Škoda související s energiemi a liniovými stavbami

Způsobené škody v níže uvedených rozhodnutích pochází z energií, typicky té elektrické, či z liniových staveb, typicky kanalizace. Pojdme se podívat na rozhodovací praxi soudů a podívejme se, zda z ní vyplývají nějaké důležité otázky obecnějšího charakteru, které by mohly být relevantní i v ostatních případech v budoucnu.

Tabulka č. 7: Škoda z provozní činnosti související s energiemi a liniovými stavbami

Č.	Soud a sp. zn.	Škoda z provozní činnosti	Právní úprava
35.	Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2019, sp. zn. 25 Cdo 1127/2018	Žalobkyně uplatnila nárok na náhradu škody vůči žalované, provozovatelce veřejného kanalizačního řádu, která vznikla v důsledku <u>vzdutí vody v kanalizačním řádu po dešti, což způsobilo zaplavení areálu žalobkyně splaškovou vodou z přípojky kanalizace.</u>	OZ

		Dovolací soud dovolání žalované zamítl, když se ztotožnil se závěry nalézacího i odvolacího soudu, že jde o škodu způsobenou provozní činností. ⁴⁹	
36.	Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2014, sp. zn. 25 Cdo 484/2013	Obec Klokočí žalovala žalovanou na náhradu škody, která spočívala v <u>poškození hromosvodů a rozvodů plynu a vody nadměrnou korozí zapříčiněnou únikem tzv. bludných proudů</u> . Žalovaná provozovala vlečkovou kolej, která navazovala na hlavní trať, přičemž zdrojem bludných proudů byl provoz elektrické trakce na hlavní trati. V přímé příčinné souvislosti s vodivostí vlečky tak docházelo k proudění k bludných proudů na území žalobkyně, ačkoli nedocházelo k žádnému přímému provozu. Nejvyšší soud uzavřel, že se jedná o škodu způsobenou provozní činností, konkrétně vlivem provozu na okolí, když není podstatné, zdali původ těchto proudů pochází z přímého provozu na vlečce či se bludné proudy dostávají na vlečku z jiné trati. ⁵⁰	OZ 1964
37.	Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 5. 2000, sp. zn. 25 Cdo 890/2000	Škoda vzniklá v důsledku <u>závady na rozvodu elektřiny venkovní elektrickou přípojkou</u> , je škoda způsobená provozní činností. Žalovaná zanedbávala údržbu vodičů, přičemž následně došlo k přerušení vodiče elektrického napětí na budově, ve které byla ustájena zvířata. Elektrické napětí se přeneslo na kovové předměty, v důsledku čehož zvířata uhynula.	OZ 1964
38.	Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 10. 2008, sp. zn. 25 Cdo 3113/2006	Škoda způsobená v důsledku <u>vypuštění vody z malé vodní elektrárny</u> je škodou z provozní činnosti. Skutečnost, zda byla či nebyla malá vodní elektrárna v době způsobení škody v chodu je pro hmotněprávní posouzení bezpředmětné.	OZ 1964
39.	Rozsudek Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou ze dne 16. 6. 2022, č.j. 63 C 1/2020-332 a Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 11. 2022, č.j. 21 Co 208/2022	Nalézací soud vyhověl žalobě žalobců, kteří se domáhali náhrady škody po žalobkyni. Ke škodě došlo v příčinné souvislosti s <u>havárií kanalizačního řádu, který žalovaná provozovala, v důsledku této havárie došlo k průsaku odpadních vod do nebytových prostor</u> (sklepů) ve vlastnictví žalobců. Nebytové prostory byly vlhké a zapáchaly. Žalobci tak nemohli nebytové prostory dále pronajímat, zároveň jim vznikla škoda v podobě nákladů na vysoušení těchto nebytových prostor. Nalézací soud žalobě vyhověl, přičemž daný skutkový stav právně kvalifikoval jako škodu způsobenou provozem zvláště nebezpečným dle ustanovení § 2925 OZ, když konstatoval, že havárii kanalizačního řádu nelze předem vyloučit ani při vynaložení řádné péče. Odvolací soud následně rozhodnutí nalézacího soudu ve výroku o náhradě škody potvrdil, ale změnil právní kvalifikaci, když dle odvolacího soudu se jedná o škodu způsobenou provozní činností dle ustanovení § 2924 OZ, když s provozem kanalizačního řádu	

⁴⁹ Jedná se o první rozhodnutí Nejvyššího soudu ve vztahu ke skutkové podstatě škody z provozní činnosti dle občanského zákoníku. Nejvyšší soud se tak v rozhodnutí přihlásil ke své starší judikatuře k § 420a OZ 1964 a konstatoval, že i nadále se jedná o objektivní odpovědnost.

⁵⁰ Zdrojem bludných proudů totiž nebyl samotný provoz na vlečkové koleji, ale provoz na hlavní koleji, na kterou byla tato navázána.

		není dle odvolacího soudu spojeno nebezpečí vyšší intenzity, které je provozu zvláště nebezpečnému vlastní.	
40.	Rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 1. 4. 2022, č.j. 239 C 20/2021-128 a Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 22. 2. 2023, č. j. 44 Co 120/2022-161	Žalobce se po žalované domáhal náhrady škody, která žalobci vznikla <u>zahořením trakčních kabelů ve vlastnictví žalované, čímž došlo k poškození trubky ve vlastnictví žalobce, která brání poškození kabelů v ní vedených.</u> Nalézací soud toto právně kvalifikoval jako škodu na nemovité věci dle ustanovení § 2926 OZ, když dospěl k závěru, že daná trubka je nemovitou věcí dle ustanovení § 498 odst. 1 OZ. Odvolací soud však s právní kvalifikací nalézacího soudu nesouhlasil, když uvedl, že se v tomto případě jedná o škodu způsobenou provozní činností dle ustanovení § 2924 OZ. Odvolací soud však tento závěr nikterak nezduvodnil a toliko odkázal na své jiné rozhodnutí sp. zn. 44 Co 372/2019-144 ze dne 20. 10. 2021, přičemž toto rozhodnutí není veřejně dostupné. ⁵¹	OZ

Tabulka č. 8: Co soudy neshledaly jako škodu způsobenou provozní činností související s energiemi a liniovými stavbami

Č.	Soud a sp. zn.	Co soudy neshledaly jako škodu z provozní činnosti	Právní úprava
41.	Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 8. 11. 2022, č.j. 65 C 195/2021	Žalobce se domáhal náhrady škody po žalovaném, když <u>žalovaný nechal rekonstruovat svoji provozovnu, v důsledku čehož dle žalobce došlo k ucpání kanalizačních šachet odpadem z rekonstrukce, následně čehož došlo k vzednutí splaškové vody v kanalizaci, která se vylila v nemovitosti žalované.</u> Nalézací soud však nárok žalobce zamítl, neboť nebyla prokázána příčinná souvislost mezi rekonstrukcí provozovny žalovaného a zanešení kanalizačních šachet. Navíc dle názoru soudu provozní činnost žalovaného nikterak nesouvisí s provozem kanalizační soustavy, odpovědnost z provozní činnosti žalované tak není na místě. ⁵²	OZ
42.	Rozsudek Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 19. 10. 2021, č.j. 109 C 19/2016-360	Žalobce se domáhal po žalovaném náhrady škody, která žalobci vznikla tím, že mu shořel domek a zároveň utrpěl újmu na zdraví. Žalobce tvrdil, že za tuto škodu odpovídá na základě ustanovení § 2924 OZ žalovaný, který jako <u>elektrikář prováděl v domku elektroinstalaci, když požár dle tvrzení žalobce vznikl v příčinné souvislosti s vadně provedenou elektroinstalací.</u> Nalézací soud žalobu zamítl, když v rámci řízení bylo prokázáno, že požár vznikl přetěžováním konkrétní zásuvky, na což byl	OZ

⁵¹ Je tedy otázkou, zda není závěr odvolacího soudu v rozporu s rozhodnutím č. 30, ze kterého vyplývá, že ustanovení § 2926 OZ má před ustanovením 2924 OZ přednost.

⁵² V tomto případě došlo opět k průniku několika provozních činností, přičemž žalobce žaloval provozovatele, který nebyl pasivně legitimovaný. Z rozsudku není seznatelné, v čem přesně spočívala provozní činnost žalovaného, když se toliko píše, že si nechal rekonstruovat svoji provozovnu. Tuto provozovnu si nechal zrekonstruovat třetím subjektem – stavební společností. Žalobce tak dle mého názoru měl žalovat právě tuto společnost, případně provozovatele kanalizačního potrubí, nikoliv však žalovaného, s jehož provozní činností způsobená škoda nesouvisela.

	žalobce předem upozorňován. Škoda tak nevznikla v důsledku provozní činnosti žalovaného, ale v důsledku jednání žalobce, který elektroinstalaci užíval v rozporu s jejím provedením. Elektroinstalace byla provedena dle platných norem a byly užity správné materiály.	
--	---	--

Z rozhodnutí č. 39 vyplývá na povrch další otázka, kterou dříve či později bude muset Nejvyšší soud vyřešit. Pokud by totiž odvolací soud právní kvalifikaci nezměnil, bylo by rozhodnutí nalézacího soudu, ve kterém nalézací soud právně kvalifikoval škodu způsobenou v důsledku provozu kanalizačního řádu jako škodu způsobenou provozem zvlášť nebezpečným dle ustanovení § 2925 OZ, v rozporu s rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2019, sp. zn. 25 Cdo 1127/2018, ve kterém šlo rovněž o škodu způsobenou v důsledku provozu kanalizačního řádu (blíže viz rozhodnutí č. 35) – v rozhodnutí č. 35 však bylo prokázáno, že se jednalo o pochybení provozovatele kanalizace, v dané věci tedy šlo škodě předejít, a proto se pravděpodobně soudy nezabývaly otázkou, zdali se nejedná o škodu způsobenou provozem zvlášť nebezpečným a škodu právně kvalifikovaly dle § 2924 OZ. Je tak nasnadě otázka, zdali jeden provoz/jedna provozní činnost, může mít dvojí povahu, tedy zdali se soudy musí vždy v konkrétním případě zabývat, jestli ke škodě šlo zabránit při vynaložení řádné péče, přestože byla způsobena v rámci provozu, který jinak naplňuje znaky provozu zvlášť nebezpečného či zda je tato okolnost irelevantní a pokud dojde ke škodě, které šlo zabránit při vynaložení řádné péče v rámci provozu zvlášť nebezpečného, jedná se stále o škodu dle ustanovení § 2925 OZ. Hlavním definičním znakem škody způsobené provozem zvlášť nebezpečným je totiž právě ta okolnost, že nelze předem rozumně vyloučit možnost vzniku závažné škody ani při vynaložení řádné péče.

Výše uvedené si demonstrováme na jednoduchém příkladu. V rámci skladu výbušnin, který náleží k továrně na jejich výrobu, exploduje v důsledku nevhodného nakládání s výbušninami část vyprodukovaných výbušnin, čímž je způsobena škoda třetímu subjektu stojícímu vně provozu. Takovouto škodu bychom zcela nepochybně právně kvalifikovali dle ustanovení § 2925 OZ. Co však pokud v rámci zanedbání řádného provozu dojde k přetížení elektrické soustavy, v důsledku čehož dojde rovněž ke způsobení škody třetí osobě stojící vně provozu. Takto popsané škodě šlo při vynaložení řádné péče předejít a nemá co dočinění s tím, že daný provoz zrovna vyrábí výbušniny, když by stejnou škodu mohl způsobit i provoz na výrobu dětských hraček.

Dle mého názoru je správné řešení takové, že pokud vznikne škoda v rámci provozu zvlášť nebezpečného, měly by soudy zkoumat, zdali se jedná o škodu způsobenou zvýšeným zdrojem nebezpečí, u kterého ani při vynaložení rádné péče nešlo vyloučit možnost vzniku závažné škody, či nikoliv. Pokud škoda nebyla způsobena vyšším zdrojem nebezpečí, měl by mít provozovatel možnost se odpovědnosti zprostit dle ustanovení § 2924 OZ. Připustil bych tedy dvojí povahu jednoho provozu, když takto budou provozovatelé zvlášť nebezpečných provozů motivováni předcházet škodám, kterým s vynaložení veškeré péče, která lze po nich rozumně požadovat, mohou zabránit.

1.2.5. Škoda související s další provozní činností

Jedná se o kategorii nejširší, neboť je kategorií zbytkovou, kdy případy níže popsané nelze podřadit do kategorií předchozích a zároveň se zde nenabízí další hledisko, na základě kterého jednotlivé případy dále dělit. Právě na těchto případech je zcela zřetelné, jak je skutková podstata škody z provozní činnosti široká a na jaké všechny rozličné situace dopadá.

Tabulka č. 9: Škoda z provozní činnosti související s další provozní činností

Č.	Soud a sp. zn.	Škoda z provozní činnosti	Právní úprava
43.	Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2021, sp. zn. 25 Cdo 1802/2020	Dovolací soud se ztotožnil se závěry nalézacího a odvolacího soudu, které posoudily újmu na zdraví, která byla způsobena žalobkyní <u>v prodejně žalované BILLA, spol. s.r.o. tím, že ji sevřely automatické dveře, v důsledku čehož upadla na zem</u> , jako škodu z provozní činnosti. Žalobkyně se pohybovala pomalu pomocí francouzských holí a pravděpodobně se ve dveřích i na krátkou chvíli zastavila, přičemž detekční paprsky ji nedetekovaly a dveře se tedy zavřely i přesto, že jimi pořád plně neprošla. ⁵³	OZ
44.	Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 25 Cdo 2492/2014	Škoda způsobená žalobci (zákazníkovi) <u>ve skladu žalované (obchodní společnost), do něž měli zákazníci volný přístup, pádem dřevotřískových desek na žalobce, který ze své vůle pomáhal skladníkovi při výběru zboží ve skladu</u> , přičemž při přidržování desek je neudržel, v důsledku čehož na něj desky spadly a způsobily mu újmu na zdraví, je škodou z provozní činnosti žalované.	OZ 1964
45.	Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 9. 2014, sp. zn. 25 Cdo 3226/2010	Nejvyšší soud, jakožto soud dovolací, dospěl k závěru, že újma na zdraví, kterou žalobce utrpěl v důsledku <u>pádu stromu, na kterém byla přichycena lanovka sloužící k přemístování břemen při těžbě lesa, poháněná motorem stojícího traktoru</u> , je škoda způsobená provozní činností. Žalobce pro žalovanou, v jejíž vlastnictví lanovka byla, na základě smlouvy o dílo těžil dřevo, přičemž žalovaná těžbu v lese	OZ 1964

⁵³ V tomto případě byla sice újma na zdraví způsobena rovněž pádem osoby, nicméně příčinou pádu nebyla kluzkost povrchu či vlastní jednání poškozené, ale zcela zjevné vnější mechanické působení. Z toho důvodu jsem tento příklad zařadil do této kategorie a nikoliv do škod souvisejících s pádem osob (obdobně rozhodnutí č. 52.).

		organizovala, zajišťovala, zadávala úkoly a určovala pracovní postup. ⁵⁴	
46.	Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2012, sp. zn. 25 Cdo 2614/2010	Žalobkyně se domáhala náhrady škody, spočívající ve zranění její klisny, v důsledku kterého musela být klisna utracena. Žalobkyně měla klisnu ustájenou ve stáji na základně ústní smlouvy s provozovatelem stáji, kdy ve stáji byly takto ustájeny i další koně. Ke škodě došlo <u>nárazem závěsné přepážky oddělující jednotlivé koně ve vodícím zařízení, tzv. kolotoči</u> , přičemž ke zranění její klisny došlo v přímé příčinné souvislosti s kopnutím jiného koně do přepážky.	OZ 1964
47.	Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2008, sp. zn. 25 Cdo 529/2006	Nezletilý žalobce utrpěl újmu na zdraví, když se <u>popálil od složeného zbytku chmelinky pocházející ze zemědělské činnosti žalované, přičemž chmelinka byla uvnitř rozžhavená</u> , když předtím samovznícením hořela. Pozemek, na kterém byla chmelinka skladována, byl volně přístupný.	OZ 1964
48.	Rozsudek Okresního soudu v Semilech ze dne 7. 6. 2021, č.j. 90 C 32/2019-139	Zemědělec A), žalovaný, <u>v rámci obhospodařování vlastní louky, omylem pokosil trávu i na louce zemědělce B)</u> , žalobce, když tyto dvě louky spolu sousedily a nebyly odděleny žádnou pevnou překážkou. Zemědělec B) byl však pobíratel dotací, přičemž z jednou dotačních podmínek bylo, aby část louky nebyla posekána. Zemědělec A) tedy <u>znemožnil zemědělci B) zažádat o dotaci na danou louku</u> , když mu jí nedopatřením posekal, čímž zemědělci B) vznikla škoda. Nalézací soud tak žalobě žalobce vyhověl, když posekání louky zde bylo škodou způsobenou provozní činností.	OZ
49.	Rozsudek Okresního soudu v Semilech ze dne 15. 7. 2021, č.j. 90 C 45/2019-70	Nalézací soud vyhověl žalobě žalobce, který se domáhal náhrady škody způsobenou žalovanou, provozovatelkou mycí linky na automobily, když mu <u>při mytí automobilu v mycí lince bylo uraženo levé zpětné zrcátko</u> , neboť se jedná o škodu způsobenou provozní činností.	OZ
50.	Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 3. 2016, č.j. 25 Co 394/2015	Škoda způsobená <u>zákazníkovy mycí linky pro automobily, spočívající v utržení zadního spoileru na automobilu</u> , ke kterému došlo v rámci mytí automobilu, je škodou z provozní činnosti. Tento závěr potvrdil i odvolací soud. ⁵⁵	OZ
51.	Rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích	Žalobkyni byla způsobena újma na zdraví následujícím způsobem. Žalovaná, společně s dalšími členy golfového klubu, jela hrát golf do golfového střediska žalované. Po skončené hře se všichni zúčastnění, <u>nejméně 20 osob, chtěli vyfotit na dřevěném schodišti</u> ,	OZ

⁵⁴ Společně s žalovanou společností, byla rovněž žalována další osoba, která rovněž těžila v lese dřevo, přičemž lanovku měla v pronájmu právě tato osoba. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že i druhá žalovaná osoba má v tomto případě postavení provozovatele, i když je v postavení subdodavatele. Za škodu tedy společně a nerozdílně odpovídají jak žalovaná 1), tak žalovaná 2).

⁵⁵ Rozsudek Okresního soudu Plzeň-město, č. j. 30 C 512/2014-124, ze dne 30.6.2015, který je v této věci přezkoumáván, není veřejně dostupný.

	ze dne 8. 4. 2021, č.j. 28 C 298/2019-182	<u>kteř vede na terasu restaurace nacházející se v golfovém resortu. Dřevěné schodiště však nevydrželo takový nápor a zřítlo se.</u> Nalézací soud dospěl k závěru, že se jedná o škodu z provozní činnosti, avšak shledal na straně žalované liberační důvod, načež žalobu zcela zamítl.	
52.	Rozsudek Okresního soudu v Táboře ze dne 13. 7. 2020, č.j. 10 C 163/2019-92	Do žalobkyně v <u>prodejně Tesco narazil zaměstnanec žalované řadou spojených nákupních vozíků.</u> V důsledku toho žalobkyně upadla a byla jí způsobena újma na zdraví. Nalézací soud žalobě na náhradu této újmy vyhověl s odůvodněním, že se jedná o škodu způsobenou provozní činností žalované.	OZ
53.	Rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 6. 2020, č.j. 28 C 127/2019-295	Žalobce si jakožto vlastník <u>nákladního automobilu nechal u žalované tento tzv. opískovat,</u> což znamená tryskání povrchu, a dále nalakovat ploštinové nástavby tohoto vozidla. Žalovaná však při provádění těchto prací, které byly prováděny na základě smlouvy o dílo, přičemž před soudem bylo prokázáno, že žalovaná vybočila z této smlouvy a činila práce i nad její rámec, <u>poškodila hydraulické pístnice nástavby,</u> čímž byla způsobena škoda žalobci. Nalézací soud této žalobě vyhověl, když konstatoval, že se jedná o škodu způsobenou provozní činností žalované.	OZ
54.	Rozsudek Okresního soudu v Hodoníně ze dne 31. 1. 2019, č.j. 4 C 307/2017-95	Žalobce nechal u žalované servisovat svůj automobil, zejména pak nechal provést výměnu palivového filtru. <u>V důsledku špatné výměny filtru došlo k následnému poškození vozidla,</u> čímž byla žalobci způsobena škoda. Nalézací soud uzavřel, že se jedná o škodu způsobenou provozní činností žalované a z toho titulu je žalovaná povinna k náhradě škody.	OZ
55.	Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 17. 2. 2022, č. j. 14 Co 219/2021-259	<u>Újma na zdraví, kterou si zákaznice posilovny způsobila tak, že používala posilovací stroj nesprávným způsobem,</u> když na stroji nebyl návod k použití, je škodou z provozní činnosti. Odvolací soud však dospěl k závěru, že žalobkyně má na způsobené újme na zdraví v rozsahu 1/2 spoluúčast, když si byla vědoma, že stroj neuvžívá řádně, ač na druhou stranu nemohla předpokládat, že k újme na zdraví dojde daným způsobem. ⁵⁶	OZ

Tabulka č. 10: Co soudy neshledaly jako škodu z provozní činnosti související s další provozní činností

Č.	Soud a sp. zn.	Co soudy neshledaly jako škodu z provozní činnosti	Právní úprava
56.	Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne	Žalobce se domáhal náhrady škody vůči <u>provozovateli baru a diskotéky, když žalobci byla způsobena újma na zdraví dvěma členy ostrahy, kteří žalobce fyzicky napadli, načež byli shledání</u>	OZ

⁵⁶ Rozsudek Okresního soudu Plzeň-město ze dne 14. 9. 2021, č. j. 30 C 159/2020-225, který je v této věci přezkoumáván, není veřejně dostupný.

	18. 12. 2019, sp. zn. 25 Cdo 2595/2019	vinní z trestného činu úmyslného ublížení na zdraví. Ostraha však byla na základně mandátní smlouvy prováděna třetím subjektem. Nalézací soud tak nárok žalobce pro nedostatek pasivní legitimace žalovaného zamítl, přičemž rovněž uvedl, že se nejedná o škodu způsobenou provozní činností. Odvolací soud potvrdil rozsudek nalézacího soudu. Žalobce podal dovolání s tím, že dle jeho názoru se má jednat o škodu z provozní činnosti, když s provozem baru a diskotéky je spojeno pití alkoholu, který zvyšuje riziko vznik škody, jedná se teda o provoz se zvýšeným rizikem. Dovolací soud dovolání zamítl. ⁵⁷	
57.	Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 12. 2012, sp. zn. 25 Cdo 776/2012	Nejvyšší soud dal zapravdu soudu odvolacímu, když uvedl, že <u>samotná organizace kulturní akce spojená s hudební produkcí nepředstavuje provozní činnost, která by bez splnění dalších podmínek zakládala povinnost k náhradě škody.</u> ⁵⁸	OZ 1964
58.	Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2011, sp. zn. 25 Cdo 3907/2011	Žalobkyně žalovala pronajímatele, u kterého měla v nájmu nebytové prostory ve skladovém areálu, a domáhala se náhrady škody způsobené požárem. Pronajímatel zajistil rekonstrukční práce na nebytovém prostoru od společnosti A), přičemž ta tyto práce dodala prostřednictvím společnosti B). Právě v důsledku pochybení zaměstnance společnosti B) vznikl požár. Nejvyšší soud konstatoval, že předmětem provozní činnosti žalované je pronájem nemovitostí a zajištění jejich řádného provozu. <u>Provádění významnější rekonstrukce již nelze podřadit pod soustavně vykonávané činnosti žalované, a proto tuto činnost nelze ani podřadit pod provozní činnost pronajímatele.</u>	OZ 1964
59.	Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2007,	<u>„Bankovní činnost nenesе znaky provozní činnosti ve smyslu ustanovení § 420a obč. zák., neboť i když provedení bankovních operací může mít vliv na majetkový stav zúčastněných osob, nejde o činnost, která by navenek vykazovala nepříznivé jevy, způsobilé jako vedlejší produkt přivodit majetkovou újmu na zákonem</u>	OZ 1964

⁵⁷ V odůvodnění mimo jiné Nejvyšší soud konstatoval: „Pro posouzení, zda jde o škodu z provozní činnosti, je klíčové, jak k újmě došlo, zda v souvislosti s technickou složitostí či náročností provozní činnosti, nebo nikoli. O škodu způsobenou provozní činností nejde, jestliže škoda nemá původ v povaze činnosti žalovaného nebo věci při této činnosti použité, ale např. došlo-li ke škodě v důsledku porušení právní povinnosti.“ Tato argumentace pak byla zopakována v rozhodnutí pod č. 8 (vlhká podlaha v obchodním centru), avšak takovéto pojetí škody z provozní činnosti je značně zužující a je v přímém rozporu s předchozí judikaturou Nejvyššího soudu, aniž by tento rozpor Nejvyšší soud jakkoliv adresoval. Tak například pád stromu v autokempu (rozhodnutí č. 16) snad byl způsoben v důsledku s technickou složitostí či náročností provozu autokempu? Tento požadavek by nesplňoval zcela jistě i případ samovznícení chmelinky (č. 47), pád hostů golfového areálu na schodišti (č. 51) a další. Z toho důvodu se domnívám, že toto hledisko používá Nejvyšší soud spíše sporadicky v situacích, kdy se to Nejvyššímu soudu hodí. Koneckonců stejně je užíváno i hledisko zvýšeného nebezpečí, jak bude pojednáno níže.

⁵⁸ Žalobce utrpěl újmu na zdraví v sálu sokolovny, kde byla ten den pořádána diskotéka. V průběhu instalace hudební aparatury dostal žalobce zásah elektrickým proudem. Klíčové je však uvést, že přesná příčina elektrického zásahu nebyla před soudy prokázána. To tedy znamená, že za jiných skutkových okolností je možné, že v rámci organizace kulturní akce spojené s hudební produkcí, bude shledána způsobená škoda jakožto škoda z provozní činnosti.

	sp. zn. 25 Cdo 1408/2005	<p><i>chráněných hodnotách. Odpovědnost za škodu způsobenou provedením (nesprávným či zákonu či smluvním podmínkám neodpovídajícím) bankovních operací se proto řídí obecnou úpravou odpovědnosti za škodu, tedy v daném případě ustanovením § 420 obč. zák.“</i></p> <p>Tento svůj závěr později potvrdil Nejvyšší soud v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2011, sp. zn. 29 Cdo 116/2010.</p>	
60.	Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 6. 2010, sp. zn. 25 Cdo 741/2008	<p>Žalobci žalovali na náhradu škodu žalovaného 1) a žalovaného 2). Žalovaný 1) prováděl v nemovitosti žalobců <u>palubkové obložení</u> místnosti. Žalovaný 2) prováděl <u>malířské práce</u> včetně povrchových úprav stěn. Žalovaný 2) použil v nemovitosti kamna na tuhá paliva, která tam našel, přičemž ty používali rovněž i zaměstnanci žalovaného 1). <u>V důsledku zanedbání dohledu nad kamny vznikl požár</u>, v důsledku kterého vznikla žalobcům škoda.</p> <p>Nejvyšší soud uzavřel, že požár nevznikl v důsledku provozní činnosti ani jednoho z žalovaných, když za škodu z provozní činnosti nelze považovat veškerá škoda, kterou podnikatelé při své činnosti způsobí. To však nevylučuje odpovědnost za škodu dle obecné úpravy OZ 1964.</p>	
61.	Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2008, sp. zn. 25 Cdo 2600/2007	<p>Újma na zdraví způsobená <u>sportovci v rámci boxerského zápasu jeho soupeřem</u> není škoda z provozní činnosti, za kterou odpovídá organizátor sportovního utkání. Nejvyšší soud tento závěr odůvodnil tím, že újma na zdraví byla žalobci způsobena údery jeho soupeře v rámci regulérního boxerského zápasu, nikoli v důsledku organizace sportovního utkání, přičemž Nejvyšší soud dodal, že: „<i>Navíc organizace sportovního utkání nevykazuje obecně znaky provozní činnosti ve smyslu § 420a obč. zák.“</i></p>	
62.	Rozsudek Okresního soudu v Trutnově ze dne 26. 7. 2022, č.j. 30 C 220/2021-143	<p>Nalézací soud neshledal jako škodu z provozní činnosti <u>škodu způsobenou lyžařce jedoucí na lanové dráze (kotvě), do níž najely ze sjezdovky kovové sáně</u>, nad kterými ztratilo dítě kontrolu. Žalobkyně žalovala provozovatele lyžařského areálu, dle soudu však tato škoda nemá původ v samotné provozní činnosti.</p>	OZ
63.	Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 6. 10. 2021, č.j. 4 C 141/2020-45	<p>Žalobce se po žalované, provozovatelce pensionu, domáhal náhrady další nemajetkové újmy vzniklé zásahem do jeho osobnostní sféry. Ta měla vzniknout tím, že <u>američtí turisté, kteří byli v pensionu rovněž ubytováni, nevhodně používali společnou kuchyňku a žalobce postříkali tukem</u>, čímž žalobce utrpěl újmu na zdraví a následně měl po dobu zhruba dvou let zohyzené ruce. Žalovaná za tuto újmu dle žalobce má odpovídat, neboť americkým turistům umožnila připravovat v kuchyňce složité pokrmy, ačkoli měla sloužit toliko k ohřevu jídel hotových, újma rovněž vznikla v kombinaci s nedostatečným úklidem ze strany žalované.</p> <p>Nalézací soud žalobu zamítl, když se mimo jiné nejedná o škodu z provozní činnosti žalované.⁵⁹</p>	OZ

⁵⁹ Rozsudek potvrzen Městským soudem v Praze (rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 3. 2. 2022, č. j. 17 Co 397/2021-66), následně odmítnuto dovolání (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 10. 2022, sp. zn. 25 Cdo 2726/2022) a nakonec odmítnuta ústavní stížnost (usnesení Ústavního soudu ze dne 21. 2. 2023, sp. zn. I. ÚS 3573/22).

64.	<p>Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 23. 9. 2021, č.j. 46 C 105/2020-136</p> <p>a</p> <p>Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 6. 4. 2022, č. j. 21 Co 24/2022-195</p>	<p>Žalobkyně se po žalované, provozovatelce autoservisu, domáhala náhrady škody, když žalovaná <u>zaparkovala automobil žalobkyně mimo svůj areál (z důvodu nedostatečné kapacity parkovacích míst v areálu), přičemž automobil byl odcizen.</u></p> <p>Nalézací soud žalobu zamítl, neboť se mimo jiné nejedná o škodu způsobenou provozní činností žalované.</p> <p>Odvolací soud následně rozsudek nalézacího soudu potvrdil.⁶⁰</p>	OZ
-----	---	---	----

V souvislosti s rozhodnutími č. 59 (bankovní činnost) a č. 61 (organizace sportovního utkání) by bylo vhodné se opětovně pozastavit nad definicí provozní činnosti a tato rozhodnutí podrobit kritické analýze. V podkapitole 1.1.3.1. jsme si vymezili provozní činnost jako hospodářskou činnost spočívající v provozu závodu či jiného zařízení k výdělečné činnosti, která vykazuje jistou kontinuitu a plánovitost, přičemž jejím typickým účelem je dosažení zisku provozovatele. Zákon o bankách v ustanovení § 1 odst. 1 upravuje dvě hlavní bankovní činnosti, jimiž jsou přijímání vkladů od veřejnosti a poskytování úvěrů. Ve svém odst. 3 pak upravuje tzv. vedlejší bankovní činnosti, namátkově otvírání akreditivů, obstarávání inkasa, směnářská činnost a výkon funkce depozitáře. Z citovaného úryvku se však zdá, že Nejvyšší soud pojem bankovní činnosti vymezuje značně užěji, když míří toliko na provádění bankovních operací, přičemž toto zúžení nebylo nikterak zdůvodněno. Jako nosný důvod uvádí Nejvyšší soud to, že bankovní činnost navenek nevykazuje nepříznivé jevy, neboli že bankovní činnost nenaplnuje znak zvýšeného rizika vzniku škody, načež se nemůže jednat o provozní činnost.

Domnívám se však, že se jedná o argument lichý, když sám Nejvyšší soud tento argument využívá poměrně sporadicky. Na základě analýzy 69 rozhodnutí týkajících se předmětné skutkové podstaty mi připadá zjevné, a to i z judikatury Nejvyššího soudu, že soudy znak zvýšeného rizika vzniku škody nepovažují za obligatorní, když je k nalezení celá řada

⁶⁰ V daném případě je relevantní, že žalobkyně nebyla s žalovanou v přímém smluvním vztahu, ale auto se k servisu žalované dostalo přes leasingovou společnost, která byla ve smluvním vztahu s oběma stranami sporu. Z toho důvodu odkázal nalézací soud na judikaturu Nejvyššího soudu, ze které vyplývá, že v těchto případech žalovaná neodpovídá za ukradnutý automobil na základě škody na převzaté věci dle ustanovení § 2944 OZ, neboť pro aplikaci tohoto ustanovení je podmínkou přímý smluvní vztah (jedná se o rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 4. 2005, sp. zn. 25 Cdo 1090/2004), z tohoto důvodu se žalobkyně pokoušela argumentovat ustanovením § 2924 OZ.

rozhodnutí, kde byla shledána odpovědnost provozovatele za škodu, avšak jeho provoz nevykazoval žádné zvýšené riziko vzniku škody. Jako příklad uveďme, nám již velice dobře známé, rozhodnutí týkající se pádu stromu v autokempu (č. 16). Vzniká snad provozováním autokempu větší riziko pádu stromů z důvodu silného poryvu větru či je toto riziko zvýšeno provozováním parkoviště (srovnej rozhodnutí č. 18)? Zvyšuje provoz golfového areálu pravděpodobnost pádu schodiště z důvodu přetížení (č. 51)? A co provozní činnost spočívající v přípravě projektové dokumentace ke stavbám, tato činnost sama o sobě zvyšuje riziko vzniku jakékoliv újmy, když se Nejvyšší soud explicitně vyjádřil, že příčinou pádu štítové zdi nebyla samotná provozní činnost žalovaných (rozhodnutí č. 32)? Jako poslední příklad uveďme rozhodnutí č. 48, kdy snad sekání louky zemědělcem, provozovatelem, s sebou nese nějaké větší riziko vzniku škody ve srovnání s tím, když by tu samou louku sekal toliko její vlastník, který by tak nečinil tedy v rámci své provozní činnosti?

V žádném případě nelze tvrdit, že řada provozních činností skutečně určité zvýšené riziko vzniku škody nepředstavuje, typicky provozní činnosti při nichž je užívána těžká technika, avšak dle mého názoru se nejedná o všeobecný znak, bez jehož naplnění by nebylo možno dospět k závěru, že provozovatel je povinen k náhradě škody na základě ustanovení § 2924 OZ. Jazykovým výkladem rovněž nelze dospět k závěru, že by provozní činnost měla v sobě zahrnovat zvýšené riziko vzniku škody, když v daném ustanovení není podmínka zvýšeného rizika vzniku škody v důsledku provozní činnosti obsažena.

Použijeme-li systematický výklad a budeme vykládat ustanovení § 2924 OZ v souvislosti s ustanovením § 2925 OZ je patrné, že v ustanovení § 2925 OZ je na rozdíl od ustanovení § 2924 OZ podmínka provozu zvlášť nebezpečného explicitně vyjádřena, zatímco zákonodárce tento znak v ustanovení § 2924 OZ neuvedl.

Domnívám se, že ani teologickým výkladem nedojdeme k závěru, že smysl a účel daného ustanovení vyžaduje, aby se jednalo o provozní činnost se zvýšeným rizikem vzniku škody. Smyslem a účelem tohoto ustanovení je, dle mého názoru, aby provozovatel odpovídal za škodu vzniklou z jeho provozu, když je to provozovatel, kdo má především finanční prospěch z provozu. Z toho důvodu je legitimní, že je provozovatel oproti obecné úpravě povinnosti k náhradě škody v těžší pozici, když je to on, kdo musí prokazovat, že vynaložil veškerou péči, kterou lze po něm rozumně požadovat, aby se škody z provozní činnosti zprostil, jedná-li se tedy skutečně o škodu z provozní činnosti. Kdo jiný než provozovatel by měl být povinen k náhradě škody plynoucí z provozu? Vzhledem k obtížné důkazní situaci na straně poškozeného, který do provozu nevidí a jenom stěží by mohl prokazovat porušení nějaké právní

povinnosti na straně provozovatel, kdy navíc škoda může poškozenému vzniknout provozní činností, aniž by provozovatel jakoukoliv právní povinnost porušil, vytvořil zákonodárce tuto zvláštní skutkovou podstatu, která poškozeného staví do lepší pozice oproti obecně úpravě povinnosti k náhradě škody.

Na základě shora uvedeného se domnívám, že byť bankovní činnost skutečně nenaplnuje znak zvýšeného rizika vzniku škody, tento znak není obligatorní, ostatní znaky naplněny jsou, z toho důvodu se jedná o provozní činnost dle ustanovení § 2924 OZ.

Stejně platí o rozhodnutí č. 61, ve kterém dospěl Nejvyšší soud k závěru, že organizace sportovního utkání nevykazuje obecné znaky provozního činnosti. Nejvyšší soud tento svůj závěr nikterak neodůvodnil, stěží lze tak dovodit, na základě čeho dospěl k tomuto závěru. Dle mého názoru vykazuje organizace sportovního utkání všechny znaky provozní činnosti, jak byly popsány výše.

Pro názornou ukázkou můžeme zůstat v oblasti bojových sportů. Pro organizaci turnaje v boxu musí organizátor jednak zařídit prostor, sportovní halu, kde se bude celá událost konat, musí samozřejmě zajistit sportovce účastníci se na turnaji, součástí však bude rovněž zařizování sponzorů výměnou za poskytnutí reklamního prostoru, zařízení televizního přenosu, samotné stavení ringu uvnitř sportovní haly, samozřejmě prodej lístků a mnohé další činnosti. Takto popsaná činnost dle mého názoru nepochybně naplňuje znaky činnosti provozní. Věcně však lze s Nejvyšším soudem souhlasit v tom, že újma na zdraví v daném případě nebyla způsobena v příčinné souvislosti s organizací sportovního utkání, ale údery soupeře, tedy třetí osobou stojící mimo provoz a o škodu z provozní činnosti se skutečně nejednalo.

Představme si však situaci, že na boxera v průběhu zápasu upadl reklamní poutač, který visel na prestižním místě přímo nad ringem a způsobil zápasníkovi újmu na zdraví. V tomto případě by pak újma na zdraví byla způsobena v příčinné souvislosti s provozní činností spočívající v organizaci sportovního utkání nebo by snad Nejvyšší soud tvrdil, že věšení reklamních poutačů je zcela jiná provozní činnost? Myslím si že nikoliv, neboť sám Nejvyšší soud opakovaně judikoval, že za provozní činnost se považuje i ta, která bezprostředně, objektivně a fakticky předchází či navazuje na činnost hlavní (např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2011, sp. zn. 25 Cdo 3907/2011 – rozhodnutí č. 58).

Zastavme se dále krátce u rozhodnutí č. 60 (zanedbání dohledu nad kamny). Z tohoto rozhodnutí je rovněž patrné, že nikoliv každá škoda způsobená ve sféře provozní činnosti z ní také vychází, a proto bychom ji neměli podřadit pod škodu způsobenou provozní činností. Toto

bylo napsáno již výše, když kritériem rozlišování bylo, že škodu způsobila ve sféře provozní činnosti třetí osoba, případně šlo o průnik více provozních činností. S tímto dělením si však v tomto případě nevystačíme. Jako vhodné kritérium rozlišení, zda se jedná či nejedná o škodu způsobenou provozní činností, mi tak připadá skutečnost, zda byla porušena právní povinnost, která se nevztahuje k provozní činnosti. K tomuto rozlišování mě navedlo rozhodnutí č. 56 (napadení poškozené ostrahou v baru), ve kterém Nejvyšší soud vyslovil názor, že se nejedná o škodu z provozní činnosti, došlo-li ke škodě v důsledku porušení právní povinnosti. Toto dle mého názoru není však zcela přesné, neboť pokud bychom toto vykládali doslovně, museli bychom vyřadit z dosahu předmětné skutkové podstaty i případy, u kterých to není žádoucí. Tak co například porušení povinnosti provozovatele teplárny, která vypouští do ovzduší více škodlivých látek, než je právními předpisy povoleno? V tomto případě by o škodu způsobenou provozní činností nešlo, ale pokud by vypouštěla teplárna škodlivé látky v množství souladném s právními předpisy, které by přesto bylo způsobilé zapříčinit vznik škody, již by se o škodu z provozní činnosti jednalo? Pro demonstraci se můžeme rovněž uvést rozhodnutí č. 25, ve kterém byla žalovaná shledána odpovědnou za škodu způsobenou neřádným navařováním lepenky propan-butanovým hořákem v důsledku čehož vznikl požár. Okresní soud v Semilech jednak konstatoval, že žalovaná odpovídá dle ustanovení § 2910 OZ, když porušila nařízení vlády týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na pracovišti⁶¹, jednak že žalovaná odpovídá i objektivně dle ustanovení § 2924 OZ. Vzhledem k tomu, že ustanovení § 2924 OZ je *lex specialis* k ustanovení § 2910 OZ, šlo by Okresnímu soudu v Semilech vytknout, že primárně mělo být žalobě vyhověno právě na základě ustanovení § 2924 OZ a subsidiárně uvést, že byly naplněny podmínky i dle obecných ustanovení o povinnosti k náhradě škody. Vztáhneme-li však výše uvedený závěr Nejvyššího soudu na tuto situaci doslovně, znamenalo by to, že žalovaná by odpovídala skutečně toliko na základě ustanovení § 2910 OZ a nikoliv dle ustanovení § 2924 OZ, když žalovaná porušila právní povinnost. Tento závěr je však neudržitelný, nebál bych se říci, že se jedná o výklad přímo *contra legem*, když vlastně z obecné právní úpravy se dělá úprava speciální ve vztahu k ustanovení, které je samo k obecné úpravě speciální.

Doplníme-li kritérium vymezené Nejvyšším soudem o dovětek, že o škodu z provozní činnosti se nejedná v těch případech, kdy byla porušena právní povinnost k provozní činnosti se nevztahující, dostáváme dle mého názoru další užitečné rozlišovací kritérium. Aplikujeme-li

⁶¹ Konkrétně se jednalo o porušení ustanovení § 3 písm. b) bod 6. nařízení vlády č. 591/2006 Sb., o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích.

toto kritérium na rozhodnutí č. 60 (zanedbání dohledu nad kamny), dospějeme k následujícímu závěru. Žalovaní, jakožto řemeslníci, způsobili škodu tím, že zanedbali dohled nad kamny, která se navíc již v samotné nemovitosti nacházela, přičemž v důsledku toho vznikl požár a škoda. Topení v kamnech nikterak nesouvisí se samotnou provozní činností spočívající v provádění palubkového obložení či malířských prací. Povinnost k náhradě škody tedy byla správně dovozena na základě obecných ustanovení OZ 1964, když odvolací soud v dané věci konstatoval, že byly porušeni protipožární předpisy, o škodu z provozní činnosti se tedy nejednalo.

1.2.6. Škoda související s emisemi škodlivých látek do ovzduší

Jako úplně poslední kategorii uvádím škody, které byly způsobeny v souvislosti s emisemi škodlivých látek do ovzduší. Jedná se o velice specifický druh škod, který se týká omezeného počtu provozovatelů. Rovněž je v těchto případech poněkud problematická příčinná souvislost, když nelze přesně vypočítat, v jaké konkrétní míře se konkrétní znečišťovatel podílel na konkrétně způsobené škodě, způsobené typicky na lesních porostech. V praxi se tedy využívají rozptylové studie a Gaussův matematický model, prostřednictvím kterého se na základě množství emitovaných škodlivých látek do ovzduší spočítá, v jakém rozsahu se konkrétní znečišťovatel na škodě zhruba podílel, přičemž Nejvyšší soud tuto praxi aproboval ve svém usnesení ze dne 23. 2. 2005, sp. zn. 25 Cdo 1016/2004, kde uvedl, že tento postup je vzhledem k aktuální úrovni vědeckých poznatků působení exhalací na lesní porosty dosud nejpřesnější.

Tabulka č. 11: Škoda z provozní činnosti související s emisemi škodlivých látek do ovzduší

Č.	Soud a sp. zn.	Škoda z provozní činnosti	Právní úprava
65.	Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 7. 2008, sp. zn. 25 Cdo 769/2006	Škoda způsobená <u>na lesních porostech v důsledku emisí škodlivých látek do ovzduší je škodou z provozní činnosti</u> , přičemž odpovědnost žalované není vyloučena tím, že postupovala v souladu s právními předpisy upravujícími ochranu ovzduší. ⁶²	OZ 1964
66.	Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 12. 8. 2020, č.j. 95 Co 92/2020	Škoda způsobená <u>emisemi škodlivých látek do ovzduší provozovatelem čistírny vod je škoda způsobená provozní činností dle ustanovení § 2924 OZ.</u> Krajský soud v Ústí nad Labem v odůvodnění rozhodnutí uvedl, že pokud nebyla naplněna podmínka vzniku závažné škody, je nutné	OZ

⁶² K obdobnému závěru ohledně škody na lesních porostech způsobených emisemi škodlivých látek dospěl Nejvyšší soud již v usnesení ze dne 23. 2. 2005, sp. zn. 25 Cdo 1016/2004 a v rozsudku ze dne 28. 8. 2003, sp. zn. 25 Cdo 325/2002.

		právně kvalifikovat škodu právě dle ustanovení § 2924 OZ, nikoliv dle ustanovení § 2925 OZ. ⁶³	
67.	Rozsudek Okresního soudu ve Zlíně ze dne 24. 8. 2021, č.j. 46 C 120/2021-228	Škoda způsobená <u>emisemi škodlivých látek do ovzduší provozovatelem teplárny</u> je škoda způsobená provozní činností dle ustanovení § 2924 OZ. ⁶⁴	OZ

Tabulka č. 12: Co soud neshledal jako škodu z provozní činnosti související s emisemi škodlivých látek do ovzduší

Č.	Soud a sp. zn.	Co soudy neshledaly jako škodu z provozní činnosti	Právní úprava
68.	Rozsudek Okresního soudu v Ostravě ze dne 15. 2. 2022, č.j. 81 C 224/2020-96	<u>Škodu na lesních porostech způsobenou emisemi škodlivých látek je třeba od účinnosti občanského zákoníku třeba posuzovat jako škodu způsobenou provozem zvláště nebezpečným dle ustanovení § 2925 OZ.</u>	OZ

Z uvedené judikatury vyplývá, že za platnosti a účinnosti občanského zákoníku z roku 1964 bylo Nejvyšším soudem konstantně judikováno, že škoda způsobená emisemi škodlivých látek do ovzduší je škoda způsobená provozní činností dle ustanovení § 420a OZ 1964. S nabytím účinnosti občanského zákoníku a formulačními změnami v ustanoveních § 2924 a § 2925 OZ však vyvstala otázka, jak se tyto škody mají právně kvalifikovat nyní.

Dosavadní judikatura nižších soudů zpravidla dochází k závěru, že se jedná nadále o škodu způsobenou provozní činností, a nikoliv škodu způsobenou provozem zvláště nebezpečným. Jejich argumentace spočívá zejména v tom, že provozovatelé při vynaložení řádné péče jsou schopni předem vyloučit možnost vzniku závažné škody, čímž není naplněn znak zvláště závažného provozu dle ustanovení § 2925 odst. 1 OZ a je tedy třeba tyto škody právně kvalifikovat dle ustanovení § 2924 OZ. Tato argumentace se mi zdá být přiléhavá u menších

⁶³ Přezkoumává rozsudek Okresního soudu v Teplicích ze dne 30. 1. 2020, sp. zn. 125 C 66/2016-398, který není veřejně dostupný.

⁶⁴ Ke shodnému závěru, tedy že se jedná o škodu způsobenou provozní činností dle ustanovení § 2924 OZ, pak dospěly například rovněž Obvodní soud pro Prahu 1 rozsudkem ze dne 3. 6. 2021, č.j. 27 C 293/2020-61, Okresní soud v Karlových Varech rozsudkem ze dne 4. 11. 2021, č.j. 12 C 109/2020-288 a rozsudkem ze dne 27. 10. 2021, č.j. 11 C 227/2018-240.

provozovatelů, kteří skutečně mohou předem rozumně vyloučit možnost vzniku závažné škody při vynaložení řádné péče.

Naproti tomu Okresní soud v Ostravě v rozsudku ze dne 15. 2. 2022, č.j. 81 C 224/2020-96 (rozhodnutí č. 68.) došel k opačnému závěru, a to s odkazem na relevantní odbornou literaturu, když Vojtek o této problematice píše: „*Stávající stupeň technického pokroku se při přeměnách energií zejména ve výrobních a energetických provozech prozatím neobejde bez trvale prováděného spalování, které produkuje nevyhnutelně škodlivé zplodiny. Z tohoto pohledu vlastně nelze ani s vynaložením veškeré možné techniky (výkonná odsiřovací a jiná filtrační zařízení apod.) zcela eliminovat škodlivý dopad exhalací. Vzhledem k nově formulovaným podmínkám provozu zvláště nebezpečného se nabízí závěr, že se změnou úpravy veškerá obdobná činnost vlastně přesouvá do této kvalifikovanější kategorie, u níž se předpokládá nemožnost předejít vzniku závažné škody.*“⁶⁵

Zcela nepochybně je tak pouze otázkou času, kdy tuto spornou otázku bude muset vyřešit Nejvyšší soud, když hlavní interpretační problém je v podmínce závažné škody, jakožto podmínky provozu zvláště nebezpečného, když zákonodárce tento pojem nedefinuje a nechává tak jeho interpretaci na aplikační praxi.

Vojtek píše, jak uvedeno výše, že ani při vynaložení veškeré možné techniky nelze zcela eliminovat škodlivý dopad exhalací. S tímto tvrzením lze jistě souhlasit, avšak toto automaticky spojuje se vznikem závažné škody, přičemž dle mého názoru toto nelze zaměňovat. Ačkoli škodlivý dopad exhalací nelze zcela eliminovat, bude záležet vždy provozovatel od provozovatele, zda může způsobit onu závažnou škodu, což z logiky věci bude záležet na množství vypuštěných exhalací do ovzduší. Osobně se tedy domnívám, že nejsprávnější výklad by byl takový, že malí emitenti škodlivých látek skutečně nenaplňují danou podmínku zvláště závažné škody a jimi způsobené škody bych právně kvalifikoval dle ustanovení § 2924 OZ. Větší emitenti však tuto podmínku dle mého názoru naplnit mohou, tudíž jimi způsobené škody bych právně kvalifikoval dle ustanovení § 2925 OZ. V důsledku toho vyvěrá velice složitá otázka, a to jak nastavit a podle jakých kritérií určit, jaká míra exhalací je již způsobitelná zapříčinit závažnou škodu. Jako řešení se nabízí jednak určit konkrétní míru emisí, ke stanovení této míry by však bylo třeba velice specifických odborných znalostí. Navíc dle tohoto kritéria by se mohli

⁶⁵ VOJTEK, Petr. In: BAJURA, J., ČÁP, Z., ČERNÁ, S., DOLANSKÁ BÁNYAIOVÁ, L., DVOŘÁK, J., DVOŘÁK, T., ELIÁŠ, J., ELISCHER, D., FIALA, J., FIALA, V., FRINTA, O., HAAS, K., HAJN, P., HOLČAPEK, T. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek VI, (§ 2521-3081)* [online]. Wolters Kluwer [cit. 31. 5. 2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

náhrady škody po provozovatelích domáhat i drobní vlastníci lesů s nárokem ve výši tisícikorun, přičemž škodu v jednotkách tisícikorun jen stěží můžeme vyložit jako závažnou škodu.

Jako vhodnější hledisko toho, co představuje závažnou škodu a co nikoliv pak připadá v úvahu po vzoru trestního práva podřadit pod pojem závažná škoda konkrétní finanční částku, která by představovala onu závažnou škodu. Avšak i k určení této finanční částky jsou třeba odborné znalosti, když by se dle mého názoru mělo v ideálním případě postupovat následovně. Odborníci na danou problematiku by určili, jaká míra exhalací působí na průměrně rozsáhlý lesní porost takovým způsobem, že ho podstatně poškozují, toto podstatné poškození vyčíslili jako nárok na náhradu škody, jak se děje nyní, na základě čehož by mohl Nejvyšší soud stanovit rozmezí, ve kterém se již jedná či alespoň může jednat o závažnou škodu. Jak si však s tímto problémem poradí Nejvyšší soud nelze předjímat.

1.2.7. Shrnutí, test škody z provozní činnosti

Na základě shora analyzované judikatury lze ze soudní praxe abstrahovat řadu užitečných kritérií, které nám mohou napovědět, zda se jedná či nejedná o škodu z provozní činnosti. Doposud soudy postupují spíše na základě vlastní úvahy a intuice, než že by bylo zcela zřejmé, z jakých důvodů se v konkrétní situaci rozhodly pro ten či onen závěr. Troufl bych si říci, že rozhodování soudů je tak v tomto směru do značné míře nepředvídatelné. V této podkapitole se tedy pokusím všechna relevantní kritéria shrnout, stručně vysvětlit a závěrem vymezit jakýsi test škody z provozní činnosti, který by mohl být vodítkem, myšlenkovým postupem, při určování toho, zda se jedná či nejedná o škodu z provozní činnosti.

- 1) Provozuje žalovaný provozní činnost a není na první pohled zřejmé, že způsobená škoda nevznikla v příčinné souvislosti s provozní činností?

Pochopitelně jako úplně první krok si musí soudce vyřešit jako předběžnou otázku to, zdali žalovaný provozuje provozní činnost, neboť bez provozování provozní činnosti nemůže být ani způsobena škoda z provozní činnosti. S tímto v praxi nebývá problém, když žalovaný v téměř všech případech analyzované judikatury skutečně nějakou provozní činnost provozoval. V souvislosti s tím lze odkázat na rozhodnutí Nejvyššího soudu, dle kterých například bankovní činnost a organizace sportovního utkání není provozní činností (srovnej rozhodnutí č. 59 a 61), přičemž z důvodu uvedených výše tyto závěry Nejvyššího soudu nepovažuji za správné (viz podkapitolu 1.2.5.).

V některých případech může být rovněž na první pohled patrné, že žalovaný sice nějakou provozní činnost provozuje, avšak škoda nárokovaná žalobcem není v příčinné souvislosti s provozní činností žalovaného.

Považoval bych tedy za žádoucí, aby jako první krok soudce velice stručně, postačí jedinou větou, vymezil provozní činnost žalovaného a na základě toho zběžně vyhodnotil, zda způsobená škoda pochází z této provozní činnosti.

Jako názorný příklad zde poslouží rozhodnutí č. 58, ve kterém Nejvyšší soud vymezil provozní činnost žalované jako pronájem nemovitostí a zajištění jejich řádného provozu. Dále Nejvyšší soud uvedl, že provádění významnějších rekonstrukcí již nelze podřadit pod tuto provozní činnost, neboť se nejedná o soustavně vykonávané činnosti žalované. Po této úvaze je tak zřejmé, že domáhali se žalobce náhrady škody pocházející z rekonstrukčních prací, nejedná se o škodu z provozní činnosti žalované, neboť významnější rekonstrukce již nespádají do její provozní činnosti.

2) Byla škoda způsobena provozní činností?

Jedná se zcela jednoznačně o nejdůležitější a zároveň nejproblematičtější otázku, neboť právě odpověď na ní je pro výsledek celého řízení zcela klíčová. Rovněž právě při odpovědi na tuto otázku soudy postupují nejednotně, nesystematicky, zejména na základě svých vlastních úvah a intuice, když z judikatury či odborné literatury nevyplývají jednoznačná kritéria pro posouzení. Z analyzované judikatury lze abstrahovat tyto kritéria pro určení toho, zdali se jedná či nejedná o škodu způsobenou provozní činností.

a) Nebyla škoda způsobena třetí osobou stojící mimo provoz?

V soudní praxi se vyskytla řada případů, kdy byla škoda způsobena ve sféře provozní činnosti provozovatele, mám tím na mysli zejména v místě výkonu provozu, avšak poškozený utrpěl škodu na základě jednání třetí osoby, stojící vně provozu, nad kterou tedy provozovatel neměl žádnou kontrolu a za jejích jednání nebyl odpovědný.

Jedná se například o případ škody, která byla žalované, lyžaře jedoucí na lanové dráze zvané kotva, způsobena škoda tím, že do ní narazily kovové sáně, které právě ujely třetí osobě, od osoby provozovatele odlišné (srovnej rozhodnutí č. 62). Stejně tak případ, kdy poškozeného postříkali američtí turisté při vaření tukem v kuchyňce penzionu, kdy Policii ČR se nepodařilo zjistit totožnost těchto turistů, tak žalobce

žaloval na náhradu nemajetkové újmy provozovatelku penzionu (srovnej rozhodnutí č. 63).

Lze tedy uzavřít, že o škodu z provozní činnosti se nejedná v těch případech, kdy škoda byla způsobena třetí osobou stojící vně provozu. Není totiž odůvodnitelné, proč by provozovatel měl za takovéto škody odpovídat, když daná skutková podstata zcela jistě na tyto škody nemíří. K náhradě takto vzniklých škod jsou povinni škůdci samotní.

Toto však neznamená, že se v praxi nemůžou objevit případy, kdy bude škoda způsobena třetí osobou a provozovatelem současně, kdy k náhradě budou povinni oba škůdci společně a nerozdílně v souladu s ustanovením § 2915 odst. 1 OZ. K tomuto by mohl sloužit následující příklad. Provozovatel motokárové dráhy tuto dráhu dostatečně nezajistí před výjezdem motokár mimo trať, když trať je vymezená toliko namalovanými čarami na zemi a nikoliv pevnou bariérou, provozovatel rovněž nepoučí jezdce, jak se má motokára správně ovládat, avšak sdělí mu maximální možnou rychlost, která je na této dráze povolena. Jezdec se tímto limitem neřídí, zvolí velice nebezpečnou a agresivní jízdu, ta vede k vyjetí jezdce z dráhy a způsobení škody třetí osobě. V tomto případě bych na straně jezdce shledal povinnost k náhradě škody na základě ustanovení § 2910 OZ a zároveň povinnost provozovatele k náhradě škody na základě ustanovení § 2924 OZ, neboť se domnívám, že ke škodě došlo jednak porušením zákonné povinnosti na straně jezdce, rovněž však provozní činností na straně provozovatele, který zanedbal bezpečnostní opatření související s riziky provozu motokárové trati.

b) Nebyla škoda způsobena jiným provozovatelem?

Stricto sensu bychom toto kritérium mohli zařadit pod písm. a), když jiný provozovatel je rovněž třetí osoba. Nicméně se jedná o poměrně specifické případy, přijde mi tedy vhodné toto kritérium vymezit samostatně. Navíc ne vždy platí, že jiný provozovatel stojí vně provozní činností provozovatele jiného.

Jedná se o případy, které nazývám průnik provozních činností několika provozovatelů, kdy je v praxi zcela běžné, že jednotliví provozovatelé spolupracují, případně na sebe v provozech navazují a podobně. V těchto případech je pak klíčové vymezit, jaký provozovatel má být povinen k náhradě škody, jakým provozem byla

škoda způsobena. Tyto případy rovněž kladou značné požadavky na žalobce, který si sám tuto otázku musí vyhodnotit a na základě toho pak žalovat pasivně legitimovaného provozovatele.

Jako příklad uveďme rozhodnutí č. 34, ve kterém se žalobkyně domáhala náhrady škody po provozovateli nákladní automobilové dopravy, který prováděl nakládku dřevěné štěpky v areálu, jež provozovala jiná osoba. Škoda byla žalobkyni způsobena pádem zdi, která ohraničovala místo uložení štěpky. V rámci soudního řízení nebyla prokázána příčinná souvislost mezi nakládáním materiálu žalovaným a pádem zdi. Soud tak žalobu zamítl. V tomto případě měl být žalován provozovatel areálu, neboť ten odpovídá za jeho stav, včetně v něm stojících zdí. Právě jeho provozní činností byla škoda způsobena, nikoli provozní činností žalovaného.

- c) Nebyla škoda způsobena čistě jiným vnějším faktorem, který nemá svůj původ v provozní činnosti?

Skutková podstata škody z provozní činnosti rovněž jistě nemíří na případy, kdy ke škodě sice opět dojde ve sféře provozní činnosti provozovatele, avšak škoda je způsobena čistě vnějším faktorem zcela nezávislým na provozní činnosti, bude se jednat zejména o počasí. Za takto způsobené škody by rovněž neměli nést povinnost k náhradě škody provozovatelé, když škoda nebyla způsobena jejich provozní činností.

To lze demonstrovat na rozhodnutí č. 20, ve kterém se žalobce domáhal náhrady škody po provozovatelce hotelu. Škoda byla žalobci způsobena pádem sněhu a ledu ze střechy hotelu, když sníh s ledem spadl přímo na jeho automobil a byl tímto způsobem poškozen. Automobil měl žalobce zaparkovaný na placeném hotelovém parkovišti, přičemž si však místo zaparkování zvolil sám. Škoda byla v tomto případě způsobena sněhem a ledem, tedy přirozeně se vyskytujícími se substancemi, nikoliv provozní činností žalované ani věcí při provozní činnosti žalované použité. Se zamítnutí žaloby ze strany nalézací soudu lze souhlasit.

Škoda způsobená prudkým krupobitím na automobilu zaparkovaného v autokempu by sem rovněž spadala, když by škoda byla způsobena čistě vnějším faktorem nesouvisejícím s provozní činností, o škodu z provozní činnosti by tedy nešlo.

V případě pádu jeřábu, případně stromu, v důsledku silného větru však již není škoda způsobená čistě vnějším faktorem, když v obou případech se jedná o věci používané

při provozní činnosti (rozhodnutí č. 15. a 16.). Tyto případy je pak nutné podrobit bližšímu zkoumání, přičemž je plně legitimní závěr, že se o škodu z provozní činnosti jednat naopak bude, avšak poté je klíčové důsledně zvážit přítomnost liberačních důvodů na straně provozovatelů (srovnej podkapitulu 1.2.2.).

- d) Nebyla škoda způsobená vlastním jednáním poškozeného či v důsledku běžného životního rizika?

Z podstaty věci způsobí-li si poškozený škodu zcela sám, nemůže se zároveň jednat o škodu způsobenou provozní činností. Totéž platí, je-li škoda způsobena výlučně v důsledku běžného životního rizika.

V analyzovaných soudních rozhodnutích nebylo takové, kde by soud došel k závěru, že si poškozený způsobil škodu výlučně sám a žaloba by byla zamítnuta. Avšak vyskytla se rozhodnutí, ve kterých se poškozený na jemu způsobené škodě spoluúčastnil. V každém případě je zásadní, aby soudy i toto kritérium braly v potaz a bylo v rámci řízení posuzováno, zdali si poškozený, byť částečně, nezpůsobil škodu vlastním jednáním.

K závěru o spoluúčasti poškozeného na jemu vzniklé škodě dospěly soudy například v rozhodnutí č. 47, ve kterém došlo k újmě na zdraví nezletilého, který se popálil o složený zbytek chmelinky pocházející ze zemědělské činnosti žalované, přičemž chmelinka se předtím samovznítla a stále byla uvnitř rozžhavená. Odvolací soud v této věci dospěl k závěru, že se žalobce na způsobené újmě podílel v rozsahu $\frac{1}{4}$, když ten jakožto nezletilé dítě, náhodně vběhnul do chmelinky, přičemž zákonný zástupce v tomto ohledu zanedbal nad nezletilým dohled.

Také v rozhodnutí č. 55. dospěl odvolací soud k závěru, že si poškozená způsobila újmu na zdraví z $\frac{1}{2}$ sama, když vědomě chybně používala posilovací stroj nacházející se v posilovně, kterou provozoval žalovaný. Povinnost provozovatele k náhradě škody byla tedy toliko poloviční.

V některých případech by pak dle mého názoru bylo možné zamítnout nárok žalobce na náhradu škody z důvodu, že se jedná o škodu vzniklou v důsledku běžného životního rizika, nejčastěji v kombinaci rovněž s vlastním jednáním či neopatrností. Na tomto místě zdůrazňuji, že soudy tuto argumentaci v analyzovaných rozhodnutích nepoužily, domnívám se však, že by v některých případech byla tato argumentace přílehavější než ta, kterou použil soud.

Toto lze ukázat na příkladu č. 10, ve kterém nalézací soud konstatoval, že újma na zdraví způsobená žalobkyní tím, že uklouzla na zledovatělém parkovišti žalované, není škoda z provozní činnosti, neboť parkování aut není provozní činností žalované. S tímto odůvodněním však nelze souhlasit, když nepochybně i parkování aut na k tomu určeném parkovišti ve vlastnictví žalované je v širším slova smyslu rovněž součástí provozní činnosti žalované. Zde je patrné, že nalézací soud intuitivně nechtěl vyhovět nároku žalobkyně, neboť mu připadal neopodstatněný, avšak zvolil nevhodnou argumentaci. V tomto případě by bylo možné zamítnutí žaloby odůvodnit tím, že zledovatělý povrch je v zimě naprosto běžným jevem, se kterým každý člověk musí počítat a vynaložit dostatečnou míru opatrnosti, aby zabránil pádu. Jedná se tedy o běžné životní riziko v kombinaci s nevynaložením dostatečné opatrnosti na straně žalobkyně, z toho důvodu její nárok není opodstatněný. Případně by připadalo v úvahu použít argumentaci, že se jednalo o škodu způsobenou čistě vnějším faktorem nezávislým na provozní činnosti.

- e) Nebyla škoda způsobena porušením právní povinnosti provozovatelem, která se nevztahuje k samotné provozní činnosti?

Toto kritérium, toliko v rozsahu první věty ze souvětí, užil ve dvou z analyzovaných rozhodnutí Nejvyšší soud. Konkrétně se jedná o rozhodnutí č. 56., ve kterém byla žalobci způsobena újma na zdraví v důsledku toho, že byl fyzicky napaden ostrahou baru, když však tato ostraha byla prováděna na základě mandátní smlouvy třetím subjektem. Nejvyšší soud konstatoval, že se nejedná o škodu z provozní činnosti, když mimo jiné došlo k porušení právní povinnosti.

Obdobně se Nejvyšší soud vyjádřil v rozhodnutí č. 60., ve kterém byla způsobena škoda v důsledku zanedbání dohledu nad kamny, které následně zapříčinily požár. Tento dohled zanedbal zejména druhý z žalovaných, který v domě prováděl malířské práce. Nejvyšší soud v tomto rozhodnutí konkrétně uvedl: „*Škoda vyvolaná provozní činností je totiž důsledkem samotného charakteru určitého provozu. Jestliže však příčinou vzniku škody bylo porušení povinností, bez něhož by ke škodě nedošlo, nastupuje obecná odpovědnost za škodu dle § 420 a násl. obč. zák.*“

Jak však již bylo podrobně rozvedeno v podkapitole 1.2.5., na kterou odkazují, kritérium vymezené Nejvyšším soudem interpretované doslovně nevede k přesvědčivým závěrům, ba dokonce může vést k bezdůvodnému zhoršení postavení poškozeného.

Nejvyšší soud navíc konstantně judikuje, že předpokladem k povinnosti k náhradě škody dle ustanovení § 2924 OZ není porušení právní povinnosti.⁶⁶ Pokud právní povinnost vztahující se k provozní činnosti porušena byla, je to dle mého názoru za užití argumentu *a minori ad maius* o to větší důvod k aplikaci dané skutkové podstaty. Porušil-li provozovatel právní povinnost, lze říci, že z hlediska závažnosti jeho jednání je toto závažnější, než je-li způsobena škoda, přestože žádná právní povinnost porušena nebyla. Následovali bychom doslovně závěr Nejvyššího soudu, znamenalo by to, že poškozený v typově závažnějším případě by byl v horším postavení, když by musel před soudem prokazovat i porušení právní povinnosti na straně provozovatele, zatímco poškozený v typově méně závažnějším případě by toto činit nemusel.

Jako jediný rozumný výklad se tak jeví takový, že se nejedná o škodu z provozní činnosti v případě, kdy byla škoda způsobena porušením právní povinnosti nevztahující se k provozní činnosti samotné.

Toto lze demonstrovat na následujícím příkladu. Umývač oken, vykonávající tuto činnost jakožto podnikatel, umývá okna v kanceláři svého zákazníka. Z důvodu vnitřní nesnášenlivosti k zákazníkovi však vedle umytí oken rovněž způsobí úmyslně škodu na vybavení kanceláře, například tím, že pěstí udeří do několika monitorů, čímž tyto zničí. Takto učiní během přestávky mytí oken. Je takto způsobená škoda škodou z provozní činnosti? Samozřejmě že nikoliv, přestože škoda byla způsobena v návaznosti na provozní činnost provozovatele v tom smyslu, že se do dané kanceláře dostal právě jakožto umývač oken, učinil tak během přestávky mytí oken, přesto není tato škoda škodou z provozní činnosti, když tato škoda z provozní činnosti nepochází, ale pochází právě z porušení právní povinnosti, která se nevztahuje toliko k provozní činnosti samotné.

f) Nebyla škoda způsobena uvnitř samotné provozní činnosti?

Toto kritérium vymezil Nejvyšší soud ve svém rozsudku ze dne 8. 12. 2005, sp. zn. 25 Cdo 1906/2004 (rozhodnutí č. 33.), kde uvedl: *„Ustanovení § 420a obč. zák. dopadá pouze na odpovědnost za škodu způsobenou provozní činností, která má vliv na okolí, tedy vznikla-li škoda provozní činností provozovatele subjektům mimo (vně)*

⁶⁶ srovnej například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2019, sp. zn. 25 Cdo 1127/2018 (rozhodnutí č. 35.)

samotné provozní činnosti, nikoliv na odpovědnost za škodu na zdraví vzniklou v souvislosti se stavební činností (v jejím rámci) osobě vykonávající práci na této stavbě, a to ať již na základě pracovní smlouvy či na základě jiného právního úkonu (např. dohody o dílo);“.

S tímto kritériem lze souhlasit, když jak je více rozvedeno v podkapitole 1.2.3. v poznámce pod čarou č. 48, smysl a účel této právní normy i dle mého názoru míří na škody způsobené vně provozní činnosti a nikoliv uvnitř.

Otázku jsem v souladu s ostatními formuloval negativně v rámci zachování jednotnosti napříč testem, ačkoli by bylo patrně na první pohled srozumitelnější otázku formulovat pozitivně, tedy tak, jestli byla škoda způsobena vně samotné provozní činnosti.

- g) Není možné způsobenou škodu podřadit pod jinou zvláštní skutkovou podstatu, které je třeba dát přednost?

V praxi mohou nastat situace, kdy není na první pohled zřejmé, zdali se jedná o škodu z provozní činnosti, či by bylo vhodnější škodu právně kvalifikovat dle jiné zvláštní skutkové podstaty občanského zákoníku.

Bude se jednat spíše o raritní případy, avšak i ve vztahu k tomuto existují rozhodnutí Nejvyššího soudu, které stojí za to zmínit, a tudíž je vhodné mít i toto kritérium na paměti.

V rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 19. 8. 2022, sp. zn. 25 Cdo 3704/2021 (rozhodnutí č. 30.), se soud zabýval vztahem ustanovení § 2924 OZ a ustanovením škody na nemovité věci dle § 2926 OZ. V tomto případě byla bagrem při demoličních pracích poškozena stavebně-technicky propojená budova strojovny malé vodní elektrárny. Nálezací soud dospěl k závěru, že se jedná o škodu z provozní činnosti. Odvolací soud však konstatoval, že ustanovení § 2926 OZ je k ustanovení § 2924 OZ *lex specialis* a má tudíž přednost. Nejvyšší soud se explicitně nevyjádřil shodně se soudem odvolacím, že je § 2926 OZ k § 2924 OZ *lex specialis*, ale toliko negativně uvedl, že naopak škoda z provozní činnosti není ke škodě na nemovité věci ve vztahu *lex specialis*, což tvrdila žalovaná. Lze tedy uzavřít, že jsou-li naplněny podmínky obou zmiňovaných ustanovení, má přednost ustanovení § 2926 OZ.

V rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 18. 2. 2015, sp. zn. 25 Cdo 272/2013, ve kterém byly skutkové okolnosti takové, že dva traktory vyprošťovaly zapadlý kombajn na

poli, přičemž při vyprošťování jeden traktor převrátil ten druhý, čímž byl převrácený traktor poškozen. Provoz škodného traktoru byl kryt uzavřenou pojistnou smlouvou, pojišťovna však odmítla plnit s odůvodněním, že se nejednalo o škodu vyvolanou zvláštní povahou provozu motorového vozidla. V tomto rozhodnutí explicitně není řešen vztah ustanovení § 427 a násl. OZ 1964 (dnes ustanovení § 2927 OZ a násl.) a ustanovení § 420a OZ 1964 (dnes ustanovení § 2924 OZ), nicméně přesto jsou závěry Nejvyššího soudu pro účely této práce relevantní. Nejvyšší soud konkrétně uvedl: „*Odpovědnost za škodu způsobenou provozem dopravních prostředků naopak nelze dovozovat tam, kde škodu způsobil pracovní stroj při činnosti, k níž slouží, ledaže tuto činnost nevykonává a pouze se vlastní motorickou silou přepravuje z jednoho místa na druhé*“. Z toho tedy vyplývá, že soudy by při rozhodování rovněž měly vždy zvažovat, zda byla škoda těžkou technikou způsobena v souvislosti s motorickou silou (tahem) při přemísťování z místa na místo, při způsobení případné škody se pak bude jednat o škodu z provozu dopravního prostředku, či zda byla škoda způsobena výkonem speciální činnosti, ke které tato těžká technika slouží, kdy při způsobení případné škody se bude jednat o škodu z provozní činnosti.

Na okraj bych rovněž uvedl vztah ustanovení § 2924 a ustanovení § 2925 OZ. Tento vztah za platnosti a účinnosti občanského zákoníku doposud nebyl v judikatuře Nejvyššího soudu řešen, avšak ze systematického výkladu je zcela zřejmé, že budou-li naplněny podmínky povinnosti k náhradě škody dle ustanovení § 2925 OZ, aplikuje se právě tato přísnější skutková podstata, která obsahuje přísnější liberační důvody oproti ustanovení § 2924 OZ. Jak jsem však již popsal v podkapitole 1.2.4., na kterou tímto odkazuji, měl by soud v těchto případech vyhodnotit, zda skutečně způsobená škoda vyplývá ze zdroje zvýšeného nebezpečí a je tak naplněna základní podmínka k uložení povinnosti k náhradě škody způsobené provozem zvlášť nebezpečným, či zda se jedná o škodu, která sice pochází z provozu, jež obecně naplňuje znaky provozu zvlášť nebezpečného, avšak v konkrétním případě se nejedná o škodu způsobenou zdrojem zvýšeného nebezpečí, načež se dle mého názoru má postupovat dle ustanovení § 2924 OZ. Připustil bych tedy tzv. dvojí povahu jednoho provozu.

Na základě výše popsaných kritérií lze konstatovat, že o škodu z provozní činnosti se jedná tehdy, má-li škoda původ v provozu, přičemž původ v provozu nemá zejména tehdy, pokud škodu způsobila třetí osoba stojící mimo provoz, jiný provozovatel, škoda

byla způsobena čistě jiným vnějším faktorem, který nemá svůj původ v provozní činnosti, škoda byla způsobena vlastním jednáním poškozeného či v důsledku běžného životního rizika, případně byla způsobena porušením právní povinnosti provozovatelem, která se nevztahuje k samotné provozní činnosti, škoda byla způsobena uvnitř provozu či se nabízí způsobenou škodu podřadit pod jinou zvláštní skutkovou podstatu dle občanského zákoníku, které je třeba dát přednost.

- 3) Nenaplnil provozovatel liberační důvod spočívající ve vynaložení veškeré péče, kterou lze po něm rozumně požadovat?

Jako poslední krok pak musí soudce pečlivě vyhodnotit, zdali se na straně provozovatele nevyskytuje liberační důvod spočívající v tom, že vynaložil veškerou péči, kterou lze po něm rozumně požadovat. Toto by soudy měly zvažovat o to důkladněji, když jak bylo popsáno výše, o škodu z provozní činnosti se může jednat ve skutečně mnoha rozličných případech, když ne vždy se jeví jako spravedlivé a legitimní, aby provozovatel byl povinen k náhradě této škody.

Pokud je odpověď na tuto otázku záporná, měla by být provozovateli uložena povinnost k náhradě škody dle ustanovení § 2924 OZ.

O liberačních důvodech je blíže pojednáno v kapitole 3.

Test škody z provozní činnosti zní tedy takto:

- 1) Provozuje žalovaný provozní činnost a není na první pohled zřejmé, že způsobená škoda nevznikla v příčinné souvislosti s provozní činností?
- 2) Byla škoda způsobena provozní činností?
 - a) Nebyla škoda způsobena třetí osobou stojící mimo provoz?
 - b) Nebyla škoda způsobena jiným provozovatelem?
 - c) Nebyla škoda způsobena čistě jiným vnějším faktorem, který nemá svůj původ v provozní činnosti?
 - d) Nebyla škoda způsobená vlastním jednáním poškozeného či v důsledku běžného životního rizika?
 - e) Nebyla škoda způsobena porušením právní povinnosti provozovatelem, která se nevztahuje k samotné provozní činnosti?
 - f) Nebyla škoda způsobena uvnitř samotné provozní činnosti?

- g) Není možné způsobenou škodu podřadit pod jinou zvláštní skutkovou podstatu, které je třeba dát přednost?
- 3) Nenaplnil provozovatel liberační důvod spočívající ve vynaložení veškeré péče, kterou lze po něm rozumně požadovat?

2. Subjektivní či objektivní odpovědnost?

V právu se rozlišují dva základní typy odpovědnosti, a to subjektivní a objektivní. Subjektivní odpovědnost je historicky výrazně starší, jelikož vychází již z římského deliktního práva. Charakteristické pro ni je, že jakožto předpoklad jejího vzniku se vyžaduje zaviněné protiprávní jednání. Naopak u objektivní odpovědnosti, která souvisí s technologickým vývojem ve společnosti, je charakteristické kladení důrazu na škodu a kauzální příčinnost mezi škodou a nebezpečím pocházející od škůdce. Zavinění, ale zpravidla ani protiprávnost, se nevyžaduje.⁶⁷

Subjektivní odpovědnost lze tedy stručně shrnout tak, že se jedná o odpovědnost, u které je jakožto jedním ze základních předpokladů vyžadováno zavinění, ať již ve formě úmyslu či nedbalosti, přičemž zavinění lze vymezit jako „*vnitřní psychický vztah delikventa k jednání a následku*.“⁶⁸ U zavinění se pak tradičně rozlišují dvě složky. Rozumová složka určuje, zda si byl škůdce svého protiprávního jednání vědom, zdali byl schopný své jednání posoudit. Ovládací složka pak určuje, zdali škůdce byl schopný své protiprávní jednání ovládnout. K posouzení těchto složek dochází z objektivního hlediska dle osoby průměrných vlastností. Předpokladem odpovědnosti škůdce je rovněž delikttní způsobilost.⁶⁹

Ke vzniku objektivní odpovědnosti (známé též jako odpovědnost za výsledek, odpovědnost za riziko) se zavinění, zpravidla s protiprávností, nevyžaduje, přičemž její existence má dva hlavní důvody. Prvním důvodem je ta skutečnost, že jisté lidské činnosti, typicky například provoz závodu, dopravního prostředku a další, představují pro své okolí zvýšené riziko vzniku škody. Tyto činnosti však nejsou protiprávní, ba naopak jsou právem aprobovány, neboť jejich přínos je zpravidla výrazně vyšší než ono riziko způsobení škody. Zákonodárce tak obvykle nastaví určité podmínky, za jakých lze danou činnost provozovat, aby došlo co možná k největšímu snížení rizika vzniku škody (např. podmínky pro řízení motorového vozidla, podmínky provozu vodní elektrárny, podmínky výroby střelných zbraní apod.). Pro tyto činnosti je však typické, že riziko vzniku škody nelze nikdy zcela eliminovat, z toho důvodu je zde na místě zpřísněná odpovědnost provozovatele, který odpovídá za vzniklou škodu bez ohledu na zavinění. Rovněž se zde neposuzuje protiprávní jednání provozovatele, které je taktéž bezpředmětné, když protiprávní jednání, jakožto základní předpoklad subjektivní odpovědnosti, je u objektivní

⁶⁷ TICHÝ, Luboš. op. cit. s. 53, 54

⁶⁸ GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 7. aktualizované vydání. Plzeň: Aleš Čeněk. 2017. ISBN: 978-80-7380-652-1, s. 201

⁶⁹ ŠVESTKA, Jiří. In: DVOŘÁK, Jan., ŠVESTKA, Jiří., ZUKLÍNOVÁ, Michaela. a kol. *Občanské právo hmotné. Svazek 1. Díl první: Obecná část*. 2., aktualizované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 369

odpovědnosti irelevantní, neboť jak vyplývá z výše uvedeného, provozovatel neodpovídá za vzniklou škodu z důvodu porušení své právní povinnosti, ale z důvodu provozu rizikové činnosti, ze které má prospěch. Je tedy spravedlivé právě po provozovateli požadovat, aby vzniklou škodu nahradil. Druhým hlavním důvodem existence objektivní odpovědnosti je pak postavení poškozeného, který by ve složitých technických případech jen stěží prokazoval zavinění na straně provozovatele, čímž by se jeho právo na náhradu škody stalo spíše pouhou proklamací zákonodárce než reálně dosažitelným cílem.⁷⁰

Objektivní odpovědnost je tak jakýmsi kompromisem mezi zájmy potencionálního škůdce, který má z provozování nebezpečné činnosti užitek, přičemž zprostředkovaně tento užitek může mít i sám poškozený, který například jeho produkty odebírá, a zájmy poškozeného, který má zájem především na co nejefektivnějším způsobu náhrady jemu vzniklé škody. Stát tedy potencionálním škůdcům jejich činnosti povoluje, avšak ti jsou povinni nést zpřísněnou odpovědnost za jimi vytvářená rizika.⁷¹

2.1. Komparace pojetí odpovědnosti skutkové podstaty škody z provozní činnosti dle OZ 1964 a OZ

Za účinnosti občanského zákoníku z roku 1964 byla v rámci doktríny i judikatury ohledně druhu odpovědnosti skutkové podstaty škody z provozní činnosti dle ustanovení § 420a jednota, neboť ze samotného zákonného znění bylo naprosto zřejmé, že se jedná o prostou objektivní odpovědnost, tedy s možností liberace.

Ke vzniku povinnosti k náhradě škody ze strany provozovatele tak zcela nepochybně docházelo bez ohledu na jeho zavinění. Provozovatel se nemohl této povinnosti zprostit ani v případě, kdy prokázal, že vznik škody nezavinil svým jednáním. Z ustanovení § 420a odst. 3 OZ 1964 však vyplývaly dva liberační důvody: „*Odpovědnosti za škodu se ten, kdo ji způsobil, zproští, jen prokáže-li, že škoda byla způsobena neodvratitelnou událostí nemající původ v provozu anebo vlastním jednáním poškozeného.*“ První liberační důvod dopadal na situace, kdy byla škoda způsobena neodvratitelnou událostí nemající původ v provozní činnosti. Předně se tedy muselo jednat o událost, tedy právní skutečnost nezávislou na lidské vůli. Tato událost pak musela být neodvratitelná, tedy provozovatel neměl možnost s ohledem na její povahu, rozsah nebo bezprostřednost tuto událost odvrátit s vynaložením veškerého očekávatelného úsilí. Takovouto neodvratitelnou událostí mohlo být například zemětřesení, povodeň či bouře. Provozovatel se však odpovědnosti nezprostil v tom případě, existoval-li způsob, jak těmto hrozbám čelit, jako

⁷⁰ HRÁDEK, Jiří. op. cit. s. 312

⁷¹ TICHÝ, Luboš. op. cit. s. 68

například hromosvod či protipovodňová opatření, a zároveň dala-li se událost očekávat (např. místo častého výskytu povodní), protože nebyl splněn předpoklad neodvratitelnosti s ohledem na zanedbání prevenčních opatření. Událost nakonec nesměla mít původ v provozní činnosti, tedy muselo se jednat o vnější zásah nepocházející z provozní činnosti.⁷²

Druhý liberační důvod pamatoval na situaci, kdy si poškozený způsobil škodu sám vlastním jednáním. Jednání poškozeného bylo taktéž nutné posuzovat objektivně, tedy bez ohledu na zavinění. Uložit povinnost k náhradě škody provozovateli tedy nebylo možné v případě, kdy byla škoda způsobena výlučně poškozeným. Byla-li škoda způsobena částečně jednáním poškozeného a částečně příčinou vycházející z provozní činnosti provozovatele, nesl poškozený škodu pouze zčásti a částečně za ni odpovídal i provozovatel.⁷³

Jak již bylo uvedeno výše, doktrína byla ohledně závěru o objektivní odpovědnosti skutkové podstaty škody z provozní činnosti dle ustanovení § 420a občanského zákoníku z roku 1964 jednotná. Ke shodnému závěru dospěla například i Škárová⁷⁴, Korecká⁷⁵ a Hulva⁷⁶.

Rovněž Nejvyšší soud měl v této otázce jasno, když dle jeho ustálené a konstantní judikatury se skutková podstata škody z provozní činnosti zakládala na objektivní odpovědnosti.⁷⁷

Ve skutkové podstatě škody z provozní činnosti dle ustanovení § 2924 občanského zákoníku je liberační důvod vymezen pouze jeden, za to je vymezen podstatně širěji oproti předchozí úpravě. Liberační důvod je vymezen následovně: „*Povinnosti se zproští, prokáže-li, že vynaložil veškerou péči, kterou lze rozumně požadovat, aby ke škodě nedošlo.*“ Na první pohled je tedy patrné, že zákonodárce měl v úmyslu možnost zproštění odpovědnosti skrze liberační důvod rozšířit, když dle současné právní úpravy se již nemusí jednat pouze o okolnosti, které provozovatel nemohl ovlivnit, ba naopak liberační důvod míří na okolnosti provozovatelem

⁷² PSUTKA, Jindřich. In: BEDNÁŘ, V., BEZOUŠKA, P., DAVID, O., DÁVID, R., FIALA, J., HANDLAR, J., HOCHMANN, V., HURDÍK, J., KINDL, M., KINDL, T., KOVÁŘ, O., KOZÁK, L., LASÁK, J., LAVICKÝ, P. a kol. [Zrušeno] *Občanský zákoník: Komentář* [Online]. Wolters Kluwer [cit. 16. 2. 2023], §420a. Dostupné na: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X

⁷³ Tamtéž.

⁷⁴ ŠKÁROVÁ, Marta. § 420a [Škoda z provozní činnosti]. In: ŠVESTKA, Jiří, SPÁČIL, Jiří, ŠKÁROVÁ, Marta, HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník I, II*. [online] 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009 [cit. 17. 2. 2023], s. 1219, marg. č. 1. Dostupné na www.beck-online.cz

⁷⁵ KORECKÁ, Věra. Odpovědnost za škodu způsobenou provozní činností. In: HENDRYCH, Dušan a kol. *Právní slovník* [online]. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009 [cit. 17. 2. 2023]. Dostupné na www.beck-online.cz

⁷⁶ HULVA, Tomáš. *Ochrana majetku* [online], Linde Praha, 2008 [cit. 17. 2. 2023]. Dostupné na www.codexis.cz

⁷⁷ srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 5. 2000, sp. zn. 25 Cdo 890/2000, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2009, sp. zn. 25 Cdo 2429/2007 či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 12. 2001, sp. zn. 25 Cdo 62/2000

ovlivnitelné, které jsou v moci provozovatele, neboť to, zda provozovatel vynaložil veškerou péči, kterou po něm lze rozumně požadovat, aby ke škodě nedošlo, v konečném důsledku závisí pouze a jedině na vůli a jednání provozovatele.

Vyvstává zde však otázka, jestli zákonodárce zamýšlel touto formulací liberačního důvodu změnit dvacet dva let zažitá dogma, a to že škoda z provozní činnosti je skutková podstata objektivní odpovědnosti. Na první pohled je patrné, že zákonodárce ve formulaci liberačního důvodu ponechal slovo *zprostit*, přičemž tento výraz je typický pro formulace liberačních důvodů skutkových podstat náležící k objektivní odpovědnosti. Naproti tomu však v sobě liberační důvod obsahuje požadavek *vynaložení veškeré péče*, přičemž ten je zase typický u subjektivní odpovědnosti.⁷⁸

2.2. Pojetí odpovědnosti skutkové podstaty škody z provozní činnosti dle platné a účinné právní úpravy

Důvodová zpráva se výslovně k pojetí odpovědnosti předmětné skutkové podstaty nevyjadřuje, je v ní však explicitně uvedeno, že právní úprava je v podstatě stejná jako za účinnosti občanského zákoníku z roku 1964, přičemž došlo ke změně, rozšíření, liberačního důvodu.⁷⁹ Jak však v této podkapitole bude rozvedeno, ona změna formulace liberačního důvodu vyvolala v části doktríny pochybnosti, zda se změnou liberačního důvodu nezměnilo i pojetí právní odpovědnosti ve vztahu k předmětné skutkové podstatě.

Dle Bezoušky lze ze změny formulace liberačního důvodu vypožorovat jednoznačnou tendenci ke změně pojetí odpovědnosti z objektivní na subjektivní. Prvně k tomu uvádí, že právě zavinění, jakožto jistá vada vůle, se zpravidla posuzuje hlediskem standardu péče, jenž je v našem právním řádu obecně zakotven v ustanovení § 2912 OZ⁸⁰. V liberačním důvodu je pak pouze obsaženo měřítko přísnější, a to v podobě veškeré péče, kterou lze rozumně požadovat, zavinění je v tomto případě presumováno. Stejně tak dle Bezoušky neobstojí jazykový argument, podle kterého se výraz *zprostit* užívá v rámci skutkových podstat vycházejících z objektivní odpovědnosti, neboť je tento výraz užit i například v ustanovení § 2934 OZ,

⁷⁸ HRÁDEK, Jiří. op. cit. s. 313

⁷⁹ Důvodová zpráva k občanskému zákoníku, § 2924 až 2926

⁸⁰ „(1) *Nejedná-li škůdce, jak lze od osoby průměrných vlastností v soukromém styku důvodně očekávat, má se za to, že jedná nedbale.*

(2) *Dá-li škůdce najevo zvláštní znalost, dovednost nebo pečlivost, nebo zaváže-li se k činnosti, k níž je zvláštní znalosti, dovednosti nebo pečlivosti zapotřebí, a neuplatní-li tyto zvláštní vlastnosti, má se za to, že jedná nedbale.*“

upravující zproštění odpovědnosti vlastníka zvířete, jenž způsobilo škodu, přičemž toto ustanovení vychází ze subjektivního pojetí odpovědnosti.⁸¹

Tento argument však dle mého názoru není přesvědčivý, když Bezouška odkazuje na další skutkovou podstatu, jejíž povaha stran odpovědnosti je v odborné literatuře rovněž sporná.⁸²

Bezouška pak dále pokračuje s odkazem na starší odbornou literaturu k ustanovení § 421 odst. 3 OZ 1964 ve znění do roku 1991, ve kterém bylo stanoveno: „*Organizace se odpovědnosti zproští, jestliže prokáže, že škodě nemohla zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze na ní požadovat.*“, přičemž odborná literatura dovozovala, že se jedná subjektivní odpovědnost za škodu.⁸³

Rovněž Melzer se domnívá, že se v případě skutkové podstaty škody z provozní činnosti jedná o specifický typ subjektivní odpovědnosti, a to konkrétně o „*subjektivní odpovědnost za objektivizované zavinění odborníka s přenesením důkazního břemene*“. Klíčové je dle něho posouzení charakteru liberačního důvodu. V případě, že by tento důvod byl čistě objektivní povahy, rozdílný od kritérií zavinění, šlo by o objektivní odpovědnost. To avšak není tento případ, když liberační důvod obsahující v sobě formulaci ohledně vynaložení veškeré péče, kterou lze rozumně požadovat, představuje zvláštní standart péče, který je typický pro subjektivní zavinění. Tato formulace se podobá formulaci obsažené v ustanovení § 2912 odst. 2 OZ, jež zakotvuje vyvratitelnou právní domněnku o nedbalostním zavinění odborníka v případě, kdy nepoužije své zvláštní znalosti, dovednosti a pečlivost.⁸⁴ K vyvrácení této právní domněnky, která navazuje na ustanovení § 5 odst. 1 OZ, je nutné, aby odborník prokázal použití těchto zvláštních znalostí, dovedností a péče. Jedná se tedy o objektivizované měřítko standartu péče.⁸⁵

Rozdíl oproti obecné subjektivní odpovědnosti dle ustanovení § 2910 OZ spočívá zejména v tom, že se popisované skutkové podstatě presumuje zavinění v tzv. širším smyslu, kdy

⁸¹ BEZOUŠKA, Petr. op. cit. [17. 2. 2023], § 2924 marg. č. 15

⁸² srovnej např. DOHNAL, Jakub. In: VÍTOVÁ, Blanka., DOHNAL, Jakub., KOTULA, Jan. *Náhrada majetkové a nemajetkové újmy v novém občanském zákoníku. Komentář k § 2894 až 2971*. Olomouc: ANAG, 2015, ISBN 978-80-7263-940-3. s. 127 nebo PAŠEK, Martin. § 2934 [Zvířata služební, hospodářská a asistenční]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. *Občanský zákoník* [online]. 2. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022 [cit. 17. 2. 2023], marg. č. 1. Dostupné na www.beck-online.cz

⁸³ ŠVESTKA, Jiří. In: Češka, Zdeněk a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Díl II. 1. vydání*. Praha: Panorama, 1987, s. 481 a násl., citováno dle BEZOUŠKA, Petr. op. cit. [17. 2. 2023], § 2924 marg. č. 15

⁸⁴ MELZER, Filip. op. cit. s. 452

⁸⁵ BEZOUŠKA, Petr. op. cit. [cit. 19. 2. 2023]. § 2924, marg. č. 8. a násl.

presumované zavinění v sobě rovněž zahrnuje i protiprávnost.⁸⁶ Prokáže-li však provozovatel dodržení řádné péče, prokáže tím i soulad jeho jednání s právem.⁸⁷

Na základě výše učiněných závěrů Melzer uvádí, že předmětná skutková podstata má jednu zvláštní funkci. Touto zvláštní funkcí je přenesení důkazního břemene na provozovatele. Pro poškozeného je totiž v případě škody způsobené provozní činností typický stav důkazní nouze, kdy pro poškozeného je náročné, až nemožné, zjistit rozhodné skutečnosti z provozu. Pokud se poškozenému tyto skutečnosti podaří zjistit, přichází tak na řadu další komplikace v podobě relevantního vyhodnocení těchto skutečností. Důkazní břemeno je z tohoto důvodu tak přeneseno na provozovatele, který má k prokazovaným skutečnostem výrazně bližší přístup. Zároveň je provozovatel podněcován k zabezpečení dostatečných informací o svém provozu pro případný soudní spor.⁸⁸ O procesněprávním institutu přenesení důkazního břemene, jakožto o jedné z možností zpřísnění subjektivní odpovědnosti píše i Tichý.⁸⁹

Dle tohoto pojetí Melzra však musí poškozený prokázat právní potencialitu toho, že jemu způsobená škoda musí být alespoň možný důsledkem nikoli řádné péče, toto by se však mělo vykládat extenzivně, když nelze na poškozeného klást příliš vysoké nároky. Tím je zachována rovnováha rozložení práv a povinností mezi škůdcem a poškozeným, když škůdce nemusí prokazovat konkrétní protiprávní jednání provozovatele, provozovatel však zároveň nebude povinen k náhradě škody v případě, který by byl již mimo aplikační rozsah ustanovení § 2910 OZ (jako příklad Melzer uvádí procesní pasivitu poškozeného).⁹⁰

Melzer nakonec sám uznává, že se může takto pojatá subjektivní odpovědnost významně přibližovat odpovědnosti objektivní. Praktický rozdíl však spočívá v možnosti exkulpace deliktně nezpůsobilého provozovatele, která by v případě objektivní odpovědnosti nepřipadala v úvahu. Exkulpace deliktně nezpůsobilého provozovatele je však plně legitimní, když zde, dle jeho názoru, neexistuje důvod činit výjimku z pravidla, že za škodu odpovídá ten, komu je způsobená škoda přičitatelná.⁹¹

Na tento rozdíl upozorňuje i Pašek, když výstižně podotýká, že ať už se jedná o subjektivní odpovědnost za objektivizované zavinění odborníka s přenesením důkazního břemene či

⁸⁶ Zde pravděpodobně vychází Melzer z tzv. nového pojetí koexistence protiprávnosti a zavinění, podle kterého tyto kategorie do značné míry splývají, srovnej TICHÝ, Luboš. op. cit. s. 177 a násl.

⁸⁷ MELZER, Filip. op. cit. s. 454

⁸⁸ MELZER, Filip. op. cit. s. 452

⁸⁹ TICHÝ, Luboš. op. cit. s. 69

⁹⁰ MELZER, Filip. op. cit. s. 462

⁹¹ Tamtéž. s. 467, 468

objektivní odpovědnost, v praktické aplikaci této právní normy to povede zpravidla ke stejným závěrům. K odlišnému právnímu posouzení by došlo však v případě, kdy by byla způsobena škoda provozovatelem, který by byl deliktně nezpůsobilý. V tomto případě by dle subjektivního pojetí odpovědnosti takovýto provozovatel nebyl za způsobenou škodu právně odpovědný, zatímco dle objektivního pojetí odpovědnosti ano. Dle názoru Paška se však jedná o objektivní odpovědnost za škodu, při které tedy vzniká povinnost nahradit škodu bez ohledu na zavinění a protiprávní jednání škůdce, přičemž tak pravděpodobně dovozuje na základě jazykového výkladu předmětného ustanovení.⁹²

Lovětinský shodně s Bezouškou a Melzrem uvádí, že se jedná o odpovědnost subjektivní, když za základní a stěžejní důvod pro uložení objektivní odpovědnosti shledává zvýšené nebezpečí. Vzhledem k šíři vymezení skutkové podstaty škody z provozní činnosti je pak patrné, že ne každý provoz tento znak bude naplňovat, když jako příklad uvádí provoz novinového stánku. Dovožovat tedy v tomto případě objektivní odpovědnost není legitimní a mělo by se jednat o odpovědnost subjektivní.⁹³

Vojtek naopak konstatuje, že se jedná o tradiční institut objektivní odpovědnosti, přičemž skutková podstata škody z provozní činnosti je systematicky zasazena do logického kontextu s provozem zvláště nebezpečným dle ustanovení § 2925 OZ. V obou případech se jedná o činnosti, které zpravidla představují nebezpečí pro své okolí, je tak namístě zatížit provozovatele přísnějším typem odpovědnosti.⁹⁴ Vojtek tedy za provozní činnosti považuje takovou činnost, již je imanentní určité riziko vzniku škody, čímž ospravedlňuje objektivní pojetí odpovědnosti.

Shodně i Jirsa uvádí, že předpokladem k náhradě újmy dle ustanovení § 2924 OZ se zejména nevyžaduje protiprávní úkon, neboť se jedná o skutkovou podstatu zaleženou na objektivní odpovědnosti, vyžaduje se tedy pouze škodná událost, která je v příčinné souvislosti se vzniklou

⁹² PAŠEK, Martin. § 2924 [Škoda z provozní činnosti]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. *Občanský zákoník* [online]. 2. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022 [cit. 19. 2. 2023], marg. č. 1. Dostupné na www.beck-online.cz

⁹³ LOVĚTINSKÝ, Vojtěch. *Objektivní odpovědnost v českém deliktním právu*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN 978-80-7400-841-2, s. 24

⁹⁴ VOJTEK, Petr. In: ŠVESTKA, Jiří., DVOŘÁK, Jan., FIALA, Josef. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek VI*. 2 vyd. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 971, 972

újmou a tato událost byla vyvolána provozní činností. Na podporu svého tvrzení se odkazuje na judikaturu Nejvyššího soudu⁹⁵ k ustavení § 420a OZ 1964, jež dovozovala shodný závěr.⁹⁶

Celá další řada autorů přebírá závěr o objektivní odpovědnosti skutkové podstaty škody z provozní činnosti, přičemž u některých z nich je alespoň patrné, ať již explicitně či implicitně, že tak dovozují na základě rizikovosti provozní činnosti, jedná se o Dvořákovou a Královou⁹⁷, Novotného a kol.⁹⁸ a Tomsu⁹⁹. Další autoři pak tento závěr přebírají bez jakéhokoliv odůvodnění, jedná se o Rozehnal¹⁰⁰, Vlasáka¹⁰¹, Elischeru a kol.¹⁰², Vévodu¹⁰³ a Dohnala¹⁰⁴.

Na obranu těchto autorů je nutné poznamenat, že citovaná díla nemají zpravidla za cíl rozebrat skutkovou podstatu škody z provozní činnosti do nejmenších detailů, avšak z hlediska popisu aktuálního stavu poznání mi přijde více než vhodné uvést, že skutečně drtivá většina odborné veřejnosti přejímá závěr o objektivní odpovědnosti bez jakýkoliv výtek.

Nakonec jisté výtky vyjadřuje Hrádek, který píše: „*Tato norma má být skutkovou podstatou objektivní odpovědnosti (...)*“, avšak vyjadřuje pochybnosti nad způsobem formulace liberačního důvodu, který v sobě obsahuje subjektivní prvek jednání, který je charakteristický pro subjektivní odpovědnost. K jednoznačnému závěru se nepřiklání.¹⁰⁵ Obdobný zdrženlivý postoj zastává i Švarc.¹⁰⁶

⁹⁵ konkrétně na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 10. 2008, sp. zn. 25 Cdo 3113/2006 dle kterého: „*Předpokladem odpovědnosti podle § 420a odst. 1 obč. zák. není protiprávní úkon, nýbrž určitá škodná událost, která byla příčinou vzniku škody.*“

⁹⁶ JIRSA, Jaromír. op. cit., § 2924

⁹⁷ DVOŘÁKOVÁ, Klára. KRÁLOVÁ, Renata. a) Škoda z provozní činnosti. In: DVOŘÁKOVÁ, Klára. KRÁLOVÁ, Renata. *Cestovní právo* [online]. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022 [cit. 19. 2. 2023], s. 406. Dostupné na www.beck-online.cz

⁹⁸ NOVOTNÝ, Petr., KOUKAL, Pavel., ZAHOŘOVÁ, Eva. *Nový občanský zákoník, Náhrada škody*. Praha: Grada Publishing. 1. vydání, 2014, ISBN 978-80-247-5165-8. s. 68

⁹⁹ TOMSA, Miloš. *Odpovědnost za škodu způsobenou při podnikatelské činnosti* [online], *Obchodní právo*, 2015 [cit. 19. 2. 2023]. Dostupné na www.codexis.cz

¹⁰⁰ ROZEHNAL, Aleš. IN: KINDL, Milan. ROZEHNAL, Aleš a kol. *Občanský zákoník. Praktický komentář*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2019. ISBN 978-80-7380-742-9. s. 798

¹⁰¹ VLASÁK, Michal. *Vybrané otázky práva civilních deliktů v novém občanském zákoníku na pozadí PETL* [online]. *Právní rozhledy*, 2012 [cit. 19. 2. 2023], č. 15-16, s. 561 – 567. Dostupné na www.beck-online.cz

¹⁰² ELISCHER, David a kol. *Náhrada majetkové a nemajetkové újmy podle občanského zákoníku, zákoníku práce, v oblasti průmyslového vlastnictví a podle autorského zákona. Praktická příručka*. Praha: Leges, 2020, ISBN 978-80-7502-382-7. s. 67

¹⁰³ VÉVODA, Jan. op. cit. [19. 2. 2023]

¹⁰⁴ DOHNAL, Jakub. op. cit. s. 95

¹⁰⁵ HRÁDEK, Jiří. op. cit. s. 370

¹⁰⁶ ŠVARC, Zbyněk. *Odpovědnost podnikatele za škodu z provozní činnosti* [online], *Obchodní právo*, 2014 [cit. 19. 2. 2023]. Dostupné na www.codexis.cz

Jak je tedy z výše uvedeného popisu stavu poznání zcela zřejmé. Naprosto drtivá většina doktríny se kloní k závěru o objektivní odpovědnosti skutkové podstaty škody z provozní činnosti, přičemž krom zdrženlivého postoje Hrádka se Švarcem, se proti tomuto závěru staví jasně toliko Bezouška, Melzer a Lovětinský, přičemž Melzer má svůj závěr o specifickém typu subjektivní odpovědnosti vskutku detailně rozpracován. Řekl bych, že je tak až skoro zarážející, že jednoznačně převládající názor o objektivní odpovědnosti nemá, zejména v komentářové literatuře, zevrubnější argumentaci, jež by nabízela opodstatnění tohoto převládajícího názoru.

Nutno poznamenat, že část doktríny k tomuto závěru nekriticky přistupuje pravděpodobně s vědomím ustálené judikatury Nejvyššího soudu, dle kterého se jedná rovněž o objektivní odpovědnost.¹⁰⁷

2.3. Vlastní stanovisko

Jako pomyslný odrazový můstek při vytvoření vlastního stanoviska jsem užil postup stanovený Hrádkem, dle kterého se má při určování, zdali se jedná o subjektivní či objektivní odpovědnost, vycházet z následujícího. Jako první přichází na řadu jazykový výklad, použil-li zákonodárce pojmů jako „zavinění“, „zaviněně“, „vědomě“, „péče“ či „pečlivosti“, bude se jednat pravděpodobně o subjektivní odpovědnost. Dalším významným faktorem je přítomnost liberačních důvodů, které budou naopak inklinovat spíše k objektivní odpovědnosti. Dále přichází na řadu teologický výklad, který by měl brát v potaz, zda existuje zvýšené riziko vzniku škody, případně složitost důkazní situace poškozeného. Poté přichází na řadu systematický výklad, kdy by se mělo vycházet ze skutečnosti, že v případě subjektivní odpovědnosti zákonodárce dává přednost generální klauzuli, zatímco u objektivní odpovědnost je řešena speciálními skutkovými podstatami, uplatní se zde tedy pravidlo *lex specialis derogat legi generali*. V souvislosti s tímto krokem je rovněž nutné brát v potaz pravidlo obsažené v ustanovení § 2895 OZ, dle které je škůdce „*povinen nahradit škodu bez ohledu na své zavinění v případech stanovených zvlášť zákonem*“, tady subjektivní odpovědnost lze označit za určitý standart, zatímco objektivní odpovědnost za určitou výjimku z tohoto standardu.¹⁰⁸

Na základě tohoto postupu by bylo nutné se přiklonit k té části doktríny, která tvrdí, že se jedná o objektivní odpovědnost, přičemž se systematickým výkladem, jak ho uvedl Hrádek, se plně ztotožňuji.

¹⁰⁷ srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2019, sp. zn. 25 Cdo 1127/2018 či Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2021, sp. zn. 25 Cdo 1802/2020

¹⁰⁸ HRÁDEK, Jiří. op. cit. s. 313, 314

U jazykového výkladu bych rovněž dále kladl důraz na skutečnost, že zákonodárce užil v předmětné skutkové podstatě slovo zprostit, které je rovněž typické pro objektivní odpovědnost. Samozřejmě protiargument Bezoušky uvedený výše, poukazující na nedůslednost zákonodárce, je relevantní, avšak z jednotlivých pochybení zákonodárce nelze činit obecné závěry, obzvláště tehdy, když ostatní interpretační metody rovněž tendují k objektivní odpovědnosti.

Historickým výkladem rovněž dospějeme k závěru, že se jedná o objektivní odpovědnost, když z vůle zákonodárce je patrné, že jeho účelem je toliko rozšířit liberační důvod, nikoliv změnit celou koncepci tohoto ustanovení. Racionální zákonodárce si musel být vědom toho, jak ustanovení § 420a OZ 1964 interpretovaly soudy, kdyby zamýšlel na tomto něco měnit, lze důvodně předpokládat, že by to bylo buďto výslovně seznatelné z daného ustanovení, případně by se k tomu alespoň vyjádřil v důvodové zprávě, v té ale naopak stojí, že se na skutkové podstatě nic nemění, toliko se rozšiřuje liberační důvod, konkrétně se v ní píše: „*Navrhuje se tedy upravit povinnost k náhradě škody způsobené provozní činností charakterizované v podstatě stejně jako v dosavadním § 420a platného občanského zákoníku, ale s možností zproštění provozovatele, pokud prokáže, že vynaložil veškerou péči, kterou lze rozumně požadovat, aby ke škodě nedošlo.*“¹⁰⁹

Smyslem a účelem daného ustanovení je pak zejména zjednodušit postavení poškozeného ve sporech s provozovatelem, když poškozený stojí vně provozu a jeho povinnost unést důkazní břemeno ohledně porušení právní povinnosti a případně i zavinění, jež je však v občanském zákoníku presumováno, by byla pro poškozeného zpravidla až nemožná. Z toho důvodu se domnívám, že se jedná o objektivní odpovědnost, když tímto závěrem je zcela vyřešen problém ohledně dokazování porušení právní povinnosti a zavinění, když toto se stává irelevantním. Melzrovo pojetí „*subjektivní odpovědnosti za objektivizované zavinění odborníka s přenesením důkazního břemene*“ samozřejmě tento problém rovněž řeší, nicméně ačkoliv přináší až na výjimky totožné závěry, již ze samotného názvu tohoto pojetí je patrné, že se jedná o značně složitý koncept. Naskytuje se zde pak otázka srozumitelnosti a aplikovatelnosti práva, kdy jsem přesvědčen, že někdy je méně více, neboť právní předpisy jsou psané primárně pro aplikační praxi a nikoliv pro právní teoretiky.

U teologického výkladu je rovněž nutné se zamyslet nad legitimitou této úpravy, tedy zda je závěr o objektivní odpovědnosti obhajitelný. Jako zcela pádný protiargument, který se nabízí,

¹⁰⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 2924 až § 2926

je ten, že obecným znakem provozní činnosti není její nebezpečnost, z toho důvodu je nelegitimní, aby se jednalo o objektivní odpovědnost. V tomto ohledu se však plně ztotožňují s následujícím závěrem Lovětinského: „Zvláštní nebezpečí však nepovažují za nezbytnou součást definice objektivní odpovědnosti, neboť jde hlavně o normativní důvod pro její uložení. To znamená, že pokud určitá skutková podstata nevyžaduje zavinění, avšak je u ní pochybné, zda je činnost, za kterou je osoba odpovědná, zvláště nebezpečná, bude se i tak jednat o objektivní odpovědnost. Taková skutková podstata objektivní odpovědnosti však může být legitimně kritizována.“¹¹⁰ Je tedy primárně na vůli zákonodárce, zda se má či nemá jednat o objektivní odpovědnost, přičemž jeho závěry lze kritizovat, pokud však právní úpravu nezmění, nelze dovést opak.

Jak jsem podrobně uvedl v podkapitole 1.2.5. jsem zcela přesvědčen, že znak zvýšeného rizika vzniku škody není obligatorním znakem provozní činnosti, což jsem demonstroval na příkladech z judikatury, ze kterých je to patrné. Na druhou stranu je však třeba uvést, že tento znak je v drtivé většině analyzovaných soudních rozhodnutí přítomen. Dle mého názoru tak lze na základě analýzy soudních rozhodnutí legitimně odůvodnit závěr, že se jedná o objektivní odpovědnost, když drtivá většina provozů řešených v praxi tuto podmínku naplňuje. To koneckonců dává i smysl, když právě nebezpečnější provozy budou v praxi řešeny spíše než ty, které zvýšené nebezpečí nevykazují. Ve vztahu k provozům, jež zvýšené nebezpečí nepředstavují se pak může jevit tato právní úprava jako přísná, je však stále plně odůvodnitelná těžší důkazní situací poškozeného, když na základě ekonomického hlediska je legitimní, aby to byl právě provozovatel, který nese důkazní břemeno o naplnění liberačního důvodu, a tak se povinnosti k náhradě škody způsobenou jeho provozem zprostil, ač tento provoz není sám o osobě nebezpečný, než aby leželo důkazní břemeno na poškozeném, který ani v případě těchto provozů nebude zpravidla disponovat relevantními důkazy. Jak jsem pak uvedl v podkapitole 3.3., v těchto případech by však soudy měly pečlivě zvažovat naplnění liberačního důvodu, když na provozovatele, jejichž provoz nevykazuje zvýšené nebezpečí vzniku škody, by neměly klást moc vysoké nároky. Zkrátka mi připadá adekvátnější, aby se pojal extenzivně výklad liberačního důvodu a v odůvodněných případech byly provozovatelé zproštěni povinností k náhradě škody, než změnit výklad celé skutkové podstaty, ačkoliv v drtivé většině případů je tento výklad opodstatněný. To zejména tehdy, když jak bylo uvedeno výše, vede i Melzrovo pojetí k téměř totožným závěrům.

¹¹⁰ LOVĚTINSKÝ, Vojtěch. op. cit. s. 11

Rozdílný závěr pak bude činit toliko situace, kdy by provozovatel nebyl deliktně způsobilý, když při subjektivní odpovědnosti by nebyl povinen k náhradě škody, zatímco u objektivní odpovědnosti ano. Na prvním místě se však patří zdůraznit, že se jedná zejména o teoretický problém, když většina provozovatelů, respektive provozovatelek, v analyzovaných rozhodnutích byly obchodní společnosti. Pokud se nejednalo o obchodní společnost, jednalo se pak zpravidla o osobu samostatně výdělečně činnou, přičemž je těžko představitelné, že by deliktně nezpůsobilý nezletilý, případně osoba stížená duševní poruchou, sama podnikala a provozovala závod.

Nastal-li by v praxi takovýto případ, soudy by se s ním dle konkrétních skutkových okolností musely vypořádat. Jedním ze způsobů může být osoba provozovatele samotná. Ta není v doktríně a judikatuře příliš zkoumána, uvádí se, že to je zpravidla osoba, která má, vztaženo na náš případ, nad provozem faktickou kontrolu nebo z něj má užitek.¹¹¹ Dle konkrétních skutkových okolností by tak soudy mohly dospět k závěru, že v daném případě deliktně nezpůsobilá osoba není ta, která má nad závodem skutečnou kontrolu, případně z něj nemá užitek a provozovatelem dle tohoto ustanovení je tedy osoba jiná, deliktně způsobilá. Soud by si mohl případně vypomoci základními zásadami, kdy dle ustanovení § 3 odst. 2 písm. c) OZ „*nikdo nesmí pro nedostatek věku, rozumu nebo pro závislost svého postavení utrpět nedůvodnou újmu; nikdo však také nesmí bezdůvodně těžit z vlastní neschopnosti k újmě druhých*“. U nezletilých se pak nabízí rovněž analogie dle ustanovení § 2920 odst. 2 OZ, dle kterého má osoba v případě škody způsobené deliktně nezpůsobilým nezletilým právo na náhradu škody v případě, je-li to spravedlivé se zřetelem k majetkovým poměrům škůdce a poškozeného. *A contrario* nebylo-li by to spravedlivé, soud by náhradu škody nepřiznal. Jako záchranná brzda se nakonec nabízí ustanovení § 2 odst. 3 OZ, dle kterého „*Výklad a použití právního předpisu nesmí být v rozporu s dobrými mravy a nesmí vést ke krutosti nebo bezohlednosti urážející obyčejné lidské cítění.*“

Jsem si plně vědom, že nabízená řešení nejsou dokonalá, nicméně jsem přesvědčen, že nastane-li tato situace, tak na základě konkrétních skutkových okolností se s tím daný soud řádně vypořádá, když přichází rovněž v úvahu takové okolnosti, kdy bude zcela spravedlivé povinnost k náhradě škody u deliktně nezpůsobilé osoby shledat. Zejména se však jedná toliko o teoretický problém, na základě kterého mi nepřijde důvodné danou koncepci měnit. Uzavírám

¹¹¹ KOCH, B. KOZIOL, H. *Unification of Tort Law: Strict Liability*. Hague: Kluwer Law International, 2002, s. 418. citováno dle LOVĚTINSKÝ, Vojtěch. op. cit. s. 30

tedy, že v souladu s většinou doktríny a Nejvyšším soudem jsem rovněž přesvědčen, že se jedná o skutkovou podstatu založenou na objektivní odpovědnosti.

3. Liberační důvod

Liberační důvody dávají škůdci možnost se své povinnosti k náhradě škody zprostit, jedná se tedy o způsob, jak objektivní odpovědnost změkčit či naopak zpřísnit, a to v závislosti na tom, jak jsou liberační důvody nastaveny, respektive jak je pro škůdce reálné se své povinnosti k náhradě škody skutečně zprostit. Spíše ve výjimečných případech zákonodárce vůbec žádné liberační důvody nevymezuje, jedná se o objektivní odpovědnost v čisté podobě, tzv. absolutní objektivní odpovědnost. Liberační důvody můžeme v obecné rovině dělit na interní a externí. Interní liberační důvody spočívají v jednání odpovědné osoby, typicky se bude jednat o to, zda učinila dostatečná preventivní opatření k zabránění vzniku škody. Externí důvody pak představují možnost zproštění odpovědnosti škůdce v případě, kdy škoda vznikla z vnější příčiny, typicky půjde o vyšší moc. Nastavení liberačních důvodů zpravidla odráží pravděpodobnost vzniku škody při výkonu dané činnosti, tedy u rizikovějších činností, u kterých nemusí ani při vynaložení veškerého úsilí dojít k úplnému vyloučení vzniku škody, budou liberační důvody nastaveny přísněji, tedy liberace bude méně pravděpodobná. U méně rizikových činností pak budou liberační důvody zpravidla nastaveny mírněji.¹¹² V tomto ohledu by tedy bylo možné konstatovat, že liberační důvody představují jakousi motivační funkci, když podněcují potencionální škůdce vykonávající rizikovou činnost k přijetí preventivních opatření, které vzniku škody mohou předejít.

3.1. Vývoj úpravy liberačních důvodů u skutkové podstaty škody z provozní činnosti dle OZ 1964 a OZ

Komparace liberačních důvodů dle platné a účinné právní úpravy s právní úpravou obsaženou v občanském zákoníku z roku 1964 byla do značné míry již vyložena v podkapitole 2.1. v souvislosti se zkoumáním typu odpovědnosti skutkové podstaty škody z provozní činnosti dle ustanovení § 2924 OZ. Pro doplnění je však nutné ještě uvést následující.

Na skutkové podstatě škody z provozní činnosti dle ustanovení § 420a OZ 1964 bylo poněkud zvláštní to, že zákonodárce se ji rozhodl zařadit do části šesté, hlavy druhé, oddílu prvního, který upravoval obecnou odpovědnost. V odborné literatuře to vzbuzovalo otázky, zda úmyslem zákonodárce bylo vytvořit obecnou skutkovou podstatu objektivní odpovědnosti či nikoliv, když obecnou skutkovou podstatu šlo z textace daného ustanovení vyvozovat velice

¹¹² TICHÝ, Luboš. op. cit. s. 66

těžko.¹¹³ Ze systematického hlediska by tak bylo mnohem přiléhavější, kdyby byla předmětná skutková podstata zařazena do oddílu druhého, který upravoval případy zvláštní odpovědnosti. V oddílu druhém, konkrétně v ustanovení § 432 OZ 1964, byla upravena skutková podstata odpovědnosti za škodu způsobenou provozem zvláště nebezpečným¹¹⁴, která však toliko odkazovala na úpravu obsaženou v ustanoveních § 427 a násl. OZ 1964, jež upravovala odpovědnost za škodu způsobenou provozem dopravních prostředků. Pro účely tohoto výkladu je však klíčové ustanovení § 428 OZ 1964, jež upravovalo liberační důvod následovně: „*Své odpovědnosti se nemůže provozovatel zprostit, jestliže škoda byla způsobena okolnostmi, které mají původ v provozu. Jinak se odpovědnosti zprostit, jen jestliže prokáže, že škodě nemohlo být zabráněno ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze požadovat.*“ Srovnáme-li liberační důvod dle skutkové podstaty škody z provozu zvláště nebezpečného a skutkové podstaty škody z provozní činnosti, při jazykovém výkladu dospějeme k poněkud absurdnímu závěru. U dříve uvedeného byl liberační důvod mírnější, ačkoli se jednalo o provoz zvláště nebezpečný, zatímco u běžné provozní činnosti byly liberační důvody nastaveny přísněji, když dle ustanovení § 420a odst. 3 OZ 1964 platilo: „*Odpovědnosti za škodu se ten, kdo ji způsobil, zprostit, jen prokáže-li, že škoda byla způsobena neodvratitelnou událostí nemající původ v provozu anebo vlastním jednáním poškozeného.*“ To je v přímém rozporu s tím, co bylo uvedeno v úvodu této kapitoly, tedy že u více rizikových činností by měly být liberační důvody z logiky věci nastaveny přísněji a naopak.

Takto nastavená právní úprava působila zmatečně, proto se zákonodárce rozhodl v občanském zákoníku liberační důvody u obou výše zmíněných skutkových podstat přeformulovat.¹¹⁵ V ustanovení § 2924 OZ tak liberační důvod u skutkové podstaty škody z provozní činnosti výrazně rozšířil, když se nyní může provozovatel své povinnosti k náhradě škody zprostit, prokáže-li, že vynaložil veškerou péči, kterou lze rozumně požadovat, aby ke škodě nedošlo.

Tuto změnu ve vymezení liberačního důvodu obecně doktrína vítá, když předchozí právní úprava byla až nepřiměřena tvrdá, v důsledku čehož byly soudy výjimečně nuceny hledat jiné způsoby či stanovovat výjimky z pravidla v případech, kde by povinnost provozovatele k náhradě škody byla zcela zjevně nespravedlivá.¹¹⁶

¹¹³ PSUTKA, Jindřich. op. cit. [26. 2. 2023], § 420a

¹¹⁴ „*Za škodu vyvolanou povahou provozu zvláště nebezpečného odpovídá provozovatel stejně jako provozovatel dopravního prostředku.*“

¹¹⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 2924 až § 2926

¹¹⁶ DOHNAL, Jakub. op. cit. s. 98, 99

3.2. Liberační důvod dle doktríny

Provozovatel se povinnosti k náhradě škody zprostí, „*prokáže-li, že vynaložil veškerou péči, kterou lze rozumně požadovat, aby ke škodě nedošlo.*“ Slovním spojením *co lze rozumně požadovat* má dle důvodové zprávy značit, že se nemají namysli pouze povinnosti ujednané ve smlouvě či stanovené právními předpisy, ale vše, co se v daném ohledu jeví s ohledem na povahu provozu jako racionální. Na provozovatele by zároveň neměly být kladeny přepjaté požadavky, ke zproštění odpovědnosti by mělo vést takové jednání, které odpovídá v konkrétním oboru dosažené úrovně jednání a obecné zkušenosti.¹¹⁷ Provozovatel by měl tedy provést taková opatření k prevenci vzniku škody, která se jeví jako rozumná, a to i z ekonomického úhlu pohledu, kdy provozovatel není povinen vždy využívat ty nejmodernější technologie.¹¹⁸

Dle Melzera je nutné pojem *veškeré péče, kterou lze rozumně požadovat* vykládat tak, že se jedná o požadavek péče, kterou na provoz daného závodu vyžaduje objektivní právo, případně dle druhu závodu takovou péči, která je běžná dle zvyklostí. Tento standart péče je třeba posuzovat jako objektivní, tedy konkrétní vlastnosti daného provozovatele jsou v posuzování irelevantní. Onou *rozumností* je třeba rozumět, že se jedná o takovou péči, která je smysluplná, v daném oboru běžná, když vyšší míra pečlivosti z pohledu provozovatele nedává ekonomický smysl a není po něm ani ze zákona požadována. Zákonodárce tímto pojmem chtěl pravděpodobně vyjádřit, že vyžadovaná péče nemá být přehnaná, nedosažitelná, neboť stěží si lze představit, že by zákonodárce požadoval péči, která je nerozumná. Prokáže-li provozovatel, že veškerou péči, kterou lze po něm požadovat, vynaložil, zprostí se povinnosti k náhradě škody, rovněž tím prokáže, že jednal v souladu s objektivním právem, tedy nejednal protiprávně. Toto vyplývá z pojetí odpovědnosti dané skutkové podstaty, jak ji vnímá právě Melzer.¹¹⁹

Melzer při vymezení veškeré péče, kterou lze rozumně požadovat klade důraz na to, odkud tato péče pramení, tedy objektivní právo a zvyklosti. Alternativní definici tohoto pojmu nabízí Jirsa, dle kterého „*jde o péči „řádného hospodáře“, která zjevně a bez neúměrných nákladů vede ke snížení rizika vzniku škody.*“¹²⁰ Jirsa se tedy zaměřuje mnohem více na účel této péče, než odkud tato péče pramení. Tyto pojetí však nejsou v žádném případě v rozporu, ba naopak se

¹¹⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 2924 až § 2926

¹¹⁸ BEZOUŠKA, Petr. op. cit. [cit. 26. 2. 2023]. § 2924, marg. č. 17

¹¹⁹ MELZER, Filip. op. cit. s. 466, 468

¹²⁰ JIRSA, Jaromír. op. cit., § 2924

vzájemně doplňují. V rámci aplikace tohoto liberačního důvodu je tak vhodné mít na paměti oba tyto úhly pohledu.

Lze souhlasit s Melzerem, že *de lege lata* je třeba hledisko veškeré rozumné péče uplatnit i v případě, že provozovatel si hrozícího nebezpečí není vědom. Soudy by se měly tak nyní zaobírat otázkou, zda řádný a odborně způsobilý provozovatel si tohoto nebezpečí vědom být měl, neboť za účinnosti OZ 1964 byla tato znalost vzhledem ke konstrukci liberačních důvodů bezpředmětná, když provozovatel plně odpovídal za veškerou škodu, která vznikla v důsledku události mající původ v provozu, ledaže si poškozený způsobil škodu vlastním jednáním. Tento závěr vyplýval přímo z tehdejší judikatury Nejvyššího soudu, který uvedl: „*Dovolatelce je třeba přisvědčit v tom, že bezprostřední příčinou úrazu žalobkyně byla exploze plynem naplněných balónků; ty však měly sloužit k propagaci tabákových výrobků firmy W. na společenské akci financované a organizované druhou žalovanou; jednalo se tedy o věc použitou při provozní činnosti druhé žalované, a není rozhodné, zda druhá žalovaná věděla, že k propagaci jejího zboží byla použita věc vadná, respektive nebezpečná.*“¹²¹ Tento závěr by se dle občanského zákoníku měl změnit, když soudy by měly nejprve postavit na jisto, zda by si řádný a odborně způsobilý provozovatel toho nebezpečí měl být vědom. V případě kladného závěru pak vyvstává otázka, jaká opatření by řádný provozovatel učinil, aby škodě předcházel.¹²² Prokázání těchto opatření by již samozřejmě leželo na provozovateli, avšak klíčové je, že podle úpravy občanského zákoníku již provozovatelé dle předmětné skutkové podstaty neodpovídají za škodu, kterou nebylo možné předpokládat, když v tomto ohledu by mělo dojít k jejich liberaci, když vynaložili veškerou péči, kterou lze po nich rozumně požadovat.

Pašek shodně s již výše uvedeným uvádí, že měřítko vynaložení veškeré péče, kterou lze rozumně požadovat, je nutné vnímat objektivně, rozumí se jím tedy abstraktní řádný a odborně způsobilý provozovatel. Dále vhodně upozorňuje, že se provozovatel s potencionálně poškozeným mohou v limitech ustanovení § 2898 OZ¹²³ ujednat i další liberační důvody.¹²⁴ Lze však předpokládat, že v praxi takovéto dohody budou zcela ojedinělé, když se předmětná

¹²¹ rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 11. 2000, sp. zn. 25 Cdo 1695/98

¹²² MELZER, Filip. op. cit. s. 467

¹²³ „*Nepřihlíží se k ujednání, které předem vylučuje nebo omezuje povinnost k náhradě újmy způsobené člověku na jeho přirozených právech, anebo způsobené úmyslně nebo z hrubé nedbalosti; nepřihlíží se ani k ujednání, které předem vylučuje nebo omezuje právo slabší strany na náhradu jakékoli újmy. V těchto případech se práva na náhradu nelze ani platně vzdát.*“

¹²⁴ PAŠEK, Martin. In: PETROV, Jan., Výtisk, Michal., Beran, Vladimír. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2017, s. 2855

skutková podstata v podstatné části případů aplikuje na situace, kdy vznikla škoda mezi subjekty, jež nebyli v žádném smluvním vztahu.

Nově vymezený liberační důvod tedy možnosti liberace rozšiřuje, i nadále se tak provozovatel může zprostit své odpovědnosti, prokáže-li, že si poškozený způsobil škodu vlastním jednáním, či že byla škoda způsobena neodvratitelnou událostí nemající původ v provozu, jak platilo za OZ 1964.¹²⁵ Judikatura za účinnosti OZ 1964 bude tedy i nadále do značné míry použitelná, z logiky věci však dojde za účinnosti OZ k jejímu podstatnému rozšíření.¹²⁶

Závěrem této podkapitoly je rovněž vhodné poukázat na to, že i liberační důvody u skutkové podstaty škody způsobené provozem zvláště nebezpečným dle ustanovení § 2925 OZ doznaly značných změn. Provozovatel se dle tohoto ustanovení povinnosti k náhradě škody „*zprostit, prokáže-li, že škodu způsobila zvnějšku vyšší moc nebo že ji způsobilo vlastní jednání poškozeného nebo neodvratitelné jednání třetí osoby*“. Došlo tedy k zpřísnění oproti úpravě obsažené v občanském zákoníku z roku 1964.¹²⁷ Vojtek vhodně poukazuje na rozdíl mezi liberačními důvody obsažené ve skutkové podstatě škody z provozní činnosti oproti provozu zvláště nebezpečným, když u první uvedené skutkové podstaty zákonodárce předpokládá, že způsobení újmy je možné předejít. Z liberačních důvodů je tak možné seznat určitou hierarchii provozů, když u provozu běžného je liberační důvod nastaven výrazně šířeji, než je nastaven u provozu zvláště nebezpečného.¹²⁸ Na rozdíl od předchozí právní úpravy tak aktuální textace liberačních důvodů u obou skutkových podstat do sebe systematicky zapadá a dává logický smysl.

3.3. Liberační důvody dle judikatury

Pojďme se nyní podívat na to, jak s liberačními důvody ve vztahu ke skutkové podstatě škody z provozní činnosti pracují soudy. Ukážeme si, co v praxi jako liberační důvod postačovalo a co naopak nikoliv. Za platnosti a účinnosti občanského zákoníku shledaly soudy liberační důvod v pouhých pěti případech, přičemž dva z nich se dostaly až před Nejvyšší soud. Z několika málo dalších případů je pak seznatelné, co k naplnění podmínek liberačního důvodu nepostačovalo a co měly provozovatelé činit, aby na jejich straně liberační důvod naplněn byl. Je otázkou, zdali je takto malé číslo odpovídající či zda by soudy měly být v posuzování

¹²⁵ ELISCHER, David a kol. *Náhrada majetkové a nemajetkové újmy podle občanského zákoníku, zákoníku práce, v oblasti průmyslového vlastnictví a podle autorského zákona. Praktická příručka.* Praha: Leges, 2020, ISBN 978-80-7502-382-7. s. 68

¹²⁶ JIRSA, Jaromír. op. cit., § 2924

¹²⁷ BEZOUŠKA, Petr. op. cit. [26. 2. 2023], § 2925, marg. č. 10

¹²⁸ VOJTEK, Petr. op. cit. s. 972, 973

liberačních důvodů benevolentnější. Silnou roli v tom však hrají samotní provozovatelé, kteří svoji obranu zakládali spíše na tvrzení, že se vůbec o škodu z provozní činnosti nejednalo, než že by tvrdili vynaložení veškeré řádné péče, kterou šlo po nich rozumně požadovat. Avšak domnívám se, že minimálně v jednom případě liberační důvod shledán být měl, i když nalézací soud ho neshledal (srovnej níže).

Níže tedy uvádím dvě tabulky, přičemž v první jsou uvedeny případy, ve kterých liberační důvod shledán byl, v druhé pak kde nikoli. Pro zachování přehlednosti jsou rozhodnutí v tabulce nadále číslována, ačkoliv se nejedná o nová rozhodnutí, neboť ta, s výjimkou rozhodnutí č. 76, již byla uvedena v podkapitole 1.2.

Tabulka č. 13: Co soudy shledaly jako liberační důvod

Č.	Soud a sp. zn.	Liberační důvod	Právní úprava
69.	Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 3. 2022, sp. zn. 25 Cdo 1828/2020 ¹²⁹	<p>Dovolací soud se ztotožnil se závěrem odvolacího soudu, který shledal na straně žalované liberační důvod, když ke škodě došlo v důsledku mimořádného meteorologického jevu, přičemž pádu stromu nešlo zabránit ani při vynaložení veškeré péče, kterou lze po žalované rozumně požadovat.</p> <p>Dovolací soud konstatoval, že obecně lze přisvědčit tomu, že ponechává-li provozovatel na svém pozemku nemocné či poškozené stromy, nejednalo by se z jeho strany o vynaložení řádné péče. Toto však nebyl daný případ, kdy žalovaná o dřeviny řádně pečovala a spadlý strom nevykazoval žádné známky poškození, z toho důvodu nebyl důvod k jeho pokácení.</p> <p><i>„Požadavek, aby každý, kdo provozuje závod nebo jiné zařízení sloužící k výdělečné činnosti, pokácel všechny stromy obecně náchylné k vyvrácení, již nespadá do kategorie veškeré péče, kterou lze rozumně požadovat, a to ani provozuje-li parkoviště. Na uvedeném nemůže nic změnit ani to, že se letiště nachází v oblasti s častým výskytem silných porывů větru. Taková okolnost může vést k nutnosti intenzivnější péče o dřeviny a častější kontrole jejich stavu, přesto však neodůvodňuje požadavek na odstranění všech stromů pouze z důvodu, že je u nich vyvrácení obecně pravděpodobnější než u jiných.“</i>¹³⁰</p>	OZ
70.	Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 3. 2023, sp.	<p>Dovolací soud potvrdil závěr nižších soudů o naplnění liberačních důvodů, respektive konstatoval, že jejich závěr není zjevně nepřiměřený.</p> <p>Nalézací a odvolací soud shledaly naplnění liberačního důvodu, když během řízení bylo prokázáno, že výskyt listu zeleniny na podlaze byl ojedinělý excés, kterému žalovaná nemohla zabránit.</p>	OZ

¹²⁹ Jedná se o případ, kdy žalobci spadl na letištním parkovišti strom na jeho zaparkovaný automobil v důsledku extrémně silného větru, bližší skutkové okolnosti viz rozhodnutí č. 18.

¹³⁰ Zde tedy dostáváme odpověď Nejvyššího soudu na otázku, co musí provozovatel učinit, aby se zprostil odpovědnosti za škodu způsobenou pádem stromu, přičemž s názorem Nejvyššího soudu se plně ztotožňuji.

	zn. 25 Cdo 2571/2021 ¹³¹	Žalovaná rovněž prokázala, že prodejna je v pravidelných intervalech uklížena. Po žalované tak nelze rozumně požadovat, aby v každé minutě sledovala každého zákazníka nakupujícího zeleninu, zdali mu náhodou neupadl list na podlahu prodejny.	
71.	Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 25 Cdo 2492/2014 ¹³²	Žalovaná společnost podala dovolání i mimo jiné z důvodu namítání naplnění liberačního důvodu, když dle úpravy dle OZ 1964 se zprostil odpovědnosti za škodu ten, kdo prokázal, že škoda byla způsobena vlastním jednáním poškozeného. Nejvyšší soud konstatoval, že soudy nižších instancí měly aplikovat tento liberační důvod, když ke škodě by nedošlo, pokud by poškozený nepřecenil své vlastní síly a výběr odpovídajícího zboží by nechal na kvalifikovaném zaměstnanci žalované. Dle Nejvyššího soudu však mají soudy přihlídnout rovněž k tomu, že zaměstnanec žalované řádně nepoučil žalobce v souladu s vnitřními předpisy žalované a že zaměstnanec umožnil žalobci se na výběru zboží aktivně podílet. Z právního názoru Nejvyššího soudu lze tak vyčíst, že v tomto případě je na místě společná odpovědnost za škodu, přičemž soudy nižších instancí mají určit poměr, v jakém za škodu odpovídá žalovaná a v jakém žalobce.	OZ 1964
72.	Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 1. 2013, sp. zn. 25 Cdo 1979/2012 ¹³³	Příčinnou pádu jeřábu byl extrémně silný vítr. K pádu jeřábu tak došlo, přestože jeho provozovatel dodržel všechny bezpečnostní opatření a podmínky stanoveny výrobcem. K pádu jeřábu tak došlo vlivem neodvratitelných událostí nemající původ v provozu v souladu s § 420a odst. 3 OZ 1964. Byl tedy naplněn liberační důvod a provozovatel jeřábu za způsobenou škodu neodpovídá.	OZ 1964
73.	Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2008, sp. zn. 25 Cdo 529/2006 ¹³⁴	Nalézací soud shledal žalovanou odpovědnou z ½ a z ½ shledal spoluodpovědnost rodiče nezletilého, který zanedbal náležitý dohled. Nalézací soud však věc právní hodnotil dle ustanovení § 420 OZ 1964. Odvolací soud následně věc právně překvalifikoval na škodu z provozní činnosti dle ustanovení § 420a OZ 1964, přičemž konstatoval, že z ¼ vznikla škoda z vlastního jednání žalobce, čímž byl v této části naplněn liberační důvod dle ustanovení § 420a odst. 3 OZ 1964. Před Nejvyšším soudem tento závěr obstál.	OZ 1964
74.	Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 4. 5. 2022,	Soud shledal liberační důvod na straně žalované, neboť ta před zahájením výkopových prací: a) požádala žalobkyni, jakožto správkyni vodovodního řádu, o plány vedení vodovodního řádu;	OZ

¹³¹ Jedná se o případ uklouznutí žalobkyně na zvadlém listu zeleniny v prodejně Lidl, bližší skutkové okolnosti viz rozhodnutí č. 1.

¹³² Jedná se o případ pádu dřevotřískových desek na zákazníka žalované v jejím vlastním skladu, kam měli zákazníci volný přístup a žalobce ze své vůle zaměstnanci žalované pomáhal, bližší skutkové okolnosti viz rozhodnutí č. 44.

¹³³ Jedná se o případ pádu otočného jeřábu v důsledku extrémního poryvu větru, viz rozhodnutí č. 15.

¹³⁴ Jedná se o případ popálení nezletilého od zbytku složené chmelinky, viz rozhodnutí č. 47.

	č.j. 14 C 115/2021-65 ¹³⁵	<p>b) rovněž proběhlo vytyčení hranice vodovodního řádu na místě samém (v souladu s plány);</p> <p>c) k havárii došlo 4,5 metru od místa vytyčeného konce vodovodního řádu – vynaloženou péčí tedy dle soudu lze požadovat za odpovídající, kterou lze po žalované rozumně požadovat.</p> <p>Soud rovněž nabídl úvahu <i>de lege ferenda</i>, že by bylo možné po žalované požadovat provedení kopané sondy (jak požadovala žalobkyně), pokud by výkopové práce probíhaly v bezprostřední blízkosti vodovodního řádu. Avšak obecný požadavek provádění kopaných sond se zdá být nepřiměřený.</p>	
75.	Rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 8. 4. 2021, č.j. 28 C 298/2019-182 ¹³⁶	<p>Nalézací soud shledal liberační důvod na straně žalované, neboť v rámci řízení bylo prokázáno:</p> <p>a) stavba byla řádně zkolaudována;</p> <p>b) všichni hráči byli na začátku upozorněni, že se musí chovat dle provozního řádu, ve kterém se mimo jiné uveden zákaz shromažďování na všech lávkách a schodištích;</p> <p>c) žalovaná zajišťovala pravidelné kontroly, opravy a údržby schodiště jeho zhotovitelem, přičemž sama žalovaná pravidelně natírala schodiště přípravkem, který měl předejít degradaci kvality schodiště z působení vnějších vlivů;</p> <p>d) za zcela klíčové pak nalézací soud považoval, že nic nenasvědčovalo tomu, že by k zřícení schodiště mělo dojít, přičemž schodiště bylo před začátkem sezóny zkontrolováno osobou k tomu odborně způsobilou.</p> <p>Pro případ je relevantní uvést, že hráči byli z Rakouska, českému provoznímu řádu tedy nerozuměli, nicméně žalovanou jim bylo nabídnuto přetlumočení do anglického jazyka. Bylo pak povinností žalobkyně se s těmito pravidly seznámit, neznala-li je, jde to k její tíži.</p> <p>Soud tedy uzavřel, že žalovaná vynaložila veškerou péči, kterou lze po ní rozumně požadovat, z toho důvodu shledal přítomnost liberačního důvodu na její straně a žalobu žalobkyně zamítl.</p>	OZ
76.	Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 3. 6. 2021, č.j. 27 C 293/2020-61 ¹³⁷	<p>Soud shledal na straně provozovatele teplárny liberační důvod, když v soudním řízení bylo prokázáno, že provozovatel jednak plní veškeré právní povinnosti plynoucí pro něj z právních předpisů a řádně platí poplatky za znečišťování ovzduší. Vypouštěné emise tudíž nepřekračují povolené limity, ba naopak emise provozovatel v čase i výrazně snížil, když vybudoval nový vysokoúčinný energetický zdroj, jehož výlučným palivem je biomasa.</p> <p>Soud tak uzavřel, že žalovaná učinila vše, co lze po ní rozumně požadovat, načež naplnila liberační důvod a žaloba byla zamítnuta.</p>	OZ

¹³⁵ Jedná se o případ škody na vodovodním řádu v důsledku protlačování telekomunikačních kabelů, viz rozhodnutí č. 23.

¹³⁶ Jedná se o případ újmy na zdraví žalobkyně v důsledku zřícení dřevěného schodiště v golfovém resortu, viz rozhodnutí č. 51.

¹³⁷ Jedná se o standardní případ, ve kterém se žalobce domáhal náhrady škody způsobené exhalacemi škodlivých látek na lesních porostech.

Tabulka č. 14: Co soudy neshledaly jako liberační důvod

Č.	Soud a sp. zn.	Co soudy neshledaly jako liberační důvod	Právní úprava
77.	Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 3. 2016, sp. zn. 25 Co 394/2015 ¹³⁸	K naplnění liberačního důvodu měla žalovaná povinně všechny zákazníky informovat o riziku vzniku poškození automobilu, přičemž tak sice žalovaná učinila, ale obsah informační tabule byl nedostatečný, když typ škody způsobené žalobci na ni obsažen nebyl. Dále by bylo představitelné, že by zaměstnanec žalované zběžně zhlédl každé auto před samotným mytím a zákazníka případně upozornil na individuálně hrozící riziko škody, nakonec by bylo možné vybavit mycí linku kamerovým systémem, když by obsluha v případě hrozící škody linku okamžitě zastavila. Informační tabule obsahující neúplné upozornění a pravidelný servis linky tak k naplnění liberačního důvodu nepostačovaly.	OZ
78.	Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 31. 10. 2022, č.j. 11 C 324/2019-210 ¹³⁹	Soud neshledal jako liberační důvod tvrzení žalované, že měla v rámci provozovny interně nastavené procesy k tomu, aby během provozní doby restaurace personál průběžně procházel prostory restaurace a kontroloval úklid. Během soudního řízení bylo prokázáno, že pracovník odpovědný za úklid především zhotovoval kávu, přičemž jeho obvyklé pracovní umístění bylo za prodejním pultem, odkud nebylo vůbec vidět na místo, kde došlo k pádu žalobkyně. Tento zaměstnanec si navíc nebyl schopen vybavit, jaký časový interval před pádem žalobkyně stav úklidu provozovny kontroloval, šlo však nejméně o půl hodiny bez kontroly. Dle soudu je tedy požadavek na pravidelnou a důslednou kontrolu provozovny adekvátní k povaze provozu restaurace rychlého občerstvení, kde si zákazníci sami nosí jídlo ke stolu, tedy zaměstnanci se z povahy věci v prostorách restaurace nepohybují. Tento požadavek v daném případě nebyl naplněn.	OZ
79.	Rozsudek Okresního soudu Plzeň-město ze dne 5. 5. 2021, č.j. 13 C 15/2021-72 ¹⁴⁰	Žalovaná se bránila tím, že proti projektové dokumentaci sběrného dvora nebyly vzneseny žádné námítky a že sběrný dvůr byl s daným stupněm nebezpečí zkolaudován. Dále žalovaná před nájezdní rampy umístila trojúhelníkové výstražky a řetízky s výstražnou cedulí. Dle nalézacího soudu však tyto opatření nelze považovat za veškerou péči, kterou lze rozumně požadovat, když skutečnost, že sběrný dvůr splňoval požadavky veřejného práva není relevantní, neboť veřejné a soukromé právo se uplatňují na sobě nezávisle. Žalovaná tak mohla například na daném místě postavit zábradlí, aniž by byl jakkoliv omezen provoz sběrného dvora.	OZ
80.	Rozsudek Okresního soudu v Šumperku ze	Žalovaná v řízení nikterak neprokazovala, že vynaložila veškerou péči, přesto soud v odůvodnění rozhodnutí uvedl, co by za takovou považoval.	OZ

¹³⁸ Jedná se o případ utržení zadního spoileru na automobilu v mycí lince na automobily, rozhodnutí č. 50.

¹³⁹ Jedná se o případ uklouznutí v restauraci McDonald 's, viz rozhodnutí č. 3.

¹⁴⁰ Jedná se o případ ukopnutí o žebřík ve sběrném dvoře při vyhazování odpadu, viz rozhodnutí č. 5.

	<p>dne 30. 9. 2020, č.j. 218 C 29/2019-141¹⁴¹</p>	<p>Nebezpečné místo na sjezdovce bylo možné zasypat sněhem, přerolbovat, ohraničit a zabezpečit tak, aby se přes něj nejezdilo nebo areál v této části dokonce uzavřít. Tyto opatření by dle nalézacího soudu šlo považovat za vynaložení veškeré péče, kterou lze po žalované rozumně požadovat.</p>	
--	--	---	--

Rozhodnutí č. 74. (protlačování kabelů) a 75. (golfový resort) by mohly sloužit jako příkladná rozhodnutí dobrého odůvodnění shledání liberačních důvodů na straně provozovatele. Z rozhodnutí je zřejmé, na základě čeho soudy rozhodovaly, co vše vzaly do své úvahy v potaz a proč dospěly k závěru, že liberační důvod byl naplněn. S jejich závěry lze zcela jednoznačně souhlasit.

Z rozhodnutí č. 76. (exhalace škodlivých látek) a 79. (sběrný dvůr) vyvstává otázka, do jaké míry při naplnění liberačního důvodu hrají roly veřejnoprávní předpisy. V prvním rozhodnutí splnění veřejnoprávních předpisů užil nalézací soud jakožto podpůrný argument k tomu, proč shledal na straně provozovatele liberační důvod. Naopak v druhém rozhodnutí nalézací soud argumentaci provozovatele, spočívající ve splnění veřejnoprávních předpisů ve vztahu ke kolaudaci sběrného dvora, nepřisvědčil s tím, že soukromé a veřejné právo se na sobě uplatňují nezávisle. V souvislosti s tím je vhodné připomenout závěr Nejvyššího soudu, dle kterého řádné plnění veřejnoprávních povinností o ochraně ovzduší nevyklučuje povinnost k náhradě škody provozovatele za škodu způsobenou na lesních porostech.¹⁴² K tomuto závěru dospěl Nejvyšší soud za účinnosti občanského zákoníku 1964, nicméně tento závěr bude aplikovatelný i dnes.

Domnívám se tedy, že splnění veřejnoprávních povinností by nemělo představovat klíčové kritérium při rozhodování, zda byla vynaložena veškerá péče, která šla rozumně požadovat. Toto může být pouhým podpůrným hlediskem, když zejména nesplnění veřejnoprávních povinností může naopak značit, že veškerá řádná péče vynaložena nebyla. Samotné splnění veřejnoprávní regulace však neznačí, že veškerá řádná péče vynaložena byla.

V rozhodnutí č. 3 (uklouznutí v McDonald 's) nalézací soud liberační důvod na straně provozovatele neshledal. Provozovatel v řízení tvrdil a prokazoval, že řádně instruoval k tomu určené zaměstnance, že v rámci jejich pracovní náplně je rovněž povinnost průběžně obcházet prostory provozovny a kontrolovat tak jejich čistotu. V řízení však bylo prokázáno, že k tomu určený zaměstnanec zejména připravoval kávu a na místo úrazu z jeho pracovní pozice nebylo

¹⁴¹ Jedná se o případ pádu při lyžování v důsledku najetí do zledovatělé struhy, která nebyla vidět, viz rozhodnutí č. 6.

¹⁴² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 7. 2008, sp. zn. 25 Cdo 769/2006

vidět, když rovněž uvedl, že v rozhodné době dané místo nebylo alespoň půl hodiny kontrolováno. Na druhou stranu v rozhodnutí č. 1/70 (uklouznutí v Lidlu) dospěly soudy k naplnění liberačního důvodu, když uvedly, že pád listu zvadlé zeleniny byl exces, kterému provozovatel nemohl zabránit. Provozovatel naplnil liberační důvod, když bylo prokázáno, že prodejna byla v pravidelných intervalech uklížena.

Plně se ztotožňuji se závěrem uvedeným v rozhodnutí č. 1/70, přičemž se domnívám, že podobným úhlem pohledu mělo být nahlíženo na naplnění liberačního důvodu v rozhodnutí č. 3. Dle mého názoru je totiž vylití nápoje jiným zákazníkem plně srovnatelný exces s upuštěním zvadlého listu zeleniny, který zkrátka provozovatel nemůže kontrolovat. Soud navíc v případě McDonald 's neshledal byt' malou spoluúcast poškozené na jí způsobené újmě na zdraví, když je v rozhodnutí explicitně napsáno, že provozovatel nepozornost žalobkyně netvrdil. Naopak z tvrzení žalobkyně vyplývá, že uklouzla hned při vstávání ze svého místa, přičemž nápoj měl být rozlitý naproti přes uličku. Soud kladl důraz na to, že minimálně půl hodiny nebyla prodejna kontrolována. Jednak mi osobně tato doba nepřipadá jako excesivně dlouhá, ale především se lze domnívat, že nápoj byl vylit těsně před samotným úrazem, neboť lze předpokládat, že žalobkyně by se na místo, na němž je rozlitý nápoj, neusadila. Zkrátka se domnívám, že škoda byla způsobena jednak excesem, kterému provozovatel nemohl zabránit, jednak vlastní nepozorností žalobkyně. Z toho důvodu bych na straně provozovatele i v tomto případě shledal liberační důvod, případně alespoň spoluúcast poškozené v míře ½, povinnost nahradit újmu na zdraví v plném rozsahu mi připadá vůči provozovateli restaurace nepřiměřeně přísné a nespravedlivé.

Na základě výše uvedené komparace se rovněž nabízí další hledisko, které by soudy při posuzování naplnění liberačních důvodů mohly posuzovat. Shledal by totiž nalézací soud v případě McDonald 's i povinnost k náhradě škody za zcela obdobných skutkových okolností v případě, kdyby škoda nebyla způsobena v celosvětovém řetězci rychlého občerstvení, ale v malé kantýně jež obsluhuje jedna osoba v menším městě? Měly by k této ekonomické stránce věci soudy vůbec přihlížet?

Osobně se domnívám že ano, a to z následujících důvodů, přičemž pro znázornění zůstaňme u srovnání případů újmy v McDonald 's a v maloměstské kantýně. Jak bylo uvedeno výše, v doktríně je shoda na tom, že liberační důvod v podobě vynaložení veškeré rozumné péče je objektivní, konkrétní vlastnosti daného provozovatele nejsou relevantní. Toto však nevylučuje, že by se při posuzování naplnění podmínky liberačního důvodu nemělo přihlížet k ekonomické realitě provozovatelů na dané úrovni, v dané kategorii. Mám tím namysli, že rozumně

požadovaná péče provozovatele maloměstské kantýny by měla být diametrálně odlišná od té požadované po provozovateli McDonald 's. O ekonomické realitě ve vztahu k posuzování naplnění liberačního důvodu se stručně například vyjadřuje i Bezouška a Melzer (srovnej úvod kapitoly 3.2.). Detailněji však tato problematika není v doktríně řešena.

Pokud by tedy maloměstské kantýně, která má řekněme 10 stolů k sezení, přičemž kantýna je do tvaru písmena L, tudíž na část stolů není z pultu vidět, abychom zachovali totožné skutkové okolnosti s případem McDonald 's, nastala ta samá újmu na zdraví, přičemž by bylo prokázáno, že obsluha kantýny před otevírací dobou kantýnu řádně uklidila a zároveň vždy v době prostojů, když v kantýně není příliš zákazníků, prostory kontroluje, uznal bych, že se jedná o veškerou péči, kterou lze po provozovateli takovéto kantýny požadovat a povinnosti k náhradě újmy na základě ustanovení § 2924 OZ bych ho zprostil.

V obecné rovině lze tedy uzavřít, že po větších ziskovějších provozovatelích lze rozumně požadovat vyšší standart péče než po provozovatelích menších. Toto platí bez dalšího u provozů, s nimiž není spojeno žádné zvýšené riziko vzniku škody.¹⁴³ U provozů, kde je zvýšené riziko vzniku škody přítomno, toto bude platit v omezenější míře, když po provozovateli byt' jediného jeřábu lze požadovat do značné míry stejná péče jako po provozovateli jeřábů třiceti. Ekonomické hledisko by tedy mělo být korigováno v každém konkrétním případě zvlášt', avšak mělo by hrát jistě svou roli, neboť účelem skutkové podstaty škody z provozní činnosti určité není ekonomicky zlikvidovat malé provozovatele.

Lze tedy uzavřít, že vzhledem k tomu, že předmětná skutková podstata dopadá na opravdu celou řadu různých případů, je na místě vždy pečlivě zvážít, zda na straně provozovatele není existence liberačního důvodu. Při posuzování toho, zda provozovatel vynaložil veškerou řádnou péči, kterou lze po něm rozumně požadovat, by tak soudy měly mít na mysli zejména tyto faktory. Liberační důvod má objektivní povahu, na konkrétních vlastnostech provozovatele tedy nezáleží. Ekonomická realita provozovatele dané kategorie je však relevantní, když nelze klást stejné požadavky příkladmo na celosvětový řetězec rychlého občerstvení a provozovatele maloměstské kantýny, je však třeba vždy hodnotit míru zvýšeného rizika vzniku škody daného provozu a tomu následně přizpůsobit požadavek na rozsah péče. Je rovněž nutné myslet na to, že i u velkých provozovatelů musí kladené požadavky odpovídat ekonomické realitě. Dodrželi provozovatel veřejnoprávní předpisy, jedná se toliko o podpůrný faktor, když zejména jejich nedodržení může naznačovat, že veškerá péče, kterou lze rozumně požadovat, vynaložená

¹⁴³ V podkapitole 1.2.5. jsem uvedl, proč se domnívám, že obecný znakem provozní činnosti není zvýšené riziko způsobení škody.

nebyla. Lze nakonec souhlasit s Melzrem, že by soudy rovněž měly vyhodnocovat, zda si řádný a odborně způsobilý provozovatel měl a mohl být vůbec hrozícího nebezpečí vědom, kdy při záporné odpovědi by měl být povinnosti k náhradě škody zproštěn.¹⁴⁴

¹⁴⁴ K tomu blíže srovnej podkapitolu 3.2.

Závěr

V této práci byla věnována detailní pozornost skutkové podstatě škody z provozní činnosti dle ustanovení § 2924 občanského zákoníku. Hlavní důraz byl kladen, v souladu s úvodem vymezenými cíli, na následující tři otázky.

Nejprve byla hledána společná kritéria, která by pomohla aplikační praxi při určování, zdali se v konkrétních případech jedná o škodu z provozní činnosti či nikoliv. Na základě zevrubné analýzy judikatury, a to i soudů nižších článků soudní soustavy, byl vymezen test škody z provozní činnosti, který považuji za hlavní přínos této práce. Tento test představuje myšlenkový postup, který by měl pomoci v aplikační praxi při vyřešení této složité otázky. Doposud je tato otázka řešena zejména intuitivně, na základě nejasných kritérií a pro strany řízení předem neznámých úvah konkrétního soudce. Tento test by tak teoreticky mohl přispět zejména k větší předvídatelnosti soudního rozhodování a tím i větší právní jistotě jako takové. Užívání tohoto testu by rovněž ulehčilo přezkoumávání rozhodnutí nalézacích soudů, když by bylo zřejmé, z jakého důvodu došly k tomu či onomu závěru. Tento test škody z provozní činnosti však nemusí být v čase neměnný, když v žádném případě nelze vyloučit, že se v aplikační praxi v budoucnosti objeví případy, ze kterých bude možné abstrahovat další užitečná kritéria, o které bude vhodné test doplnit.

Rovněž jsem nabídl vlastní stanovisko ke sporné otázce ohledně subjektivní či objektivní odpovědnosti předmětné skutkové podstaty. Toto stanovisko bylo založeno na pečlivé analýze odborné literatury, jejíž závěry byly uvedeny a podrobeny kritickému posouzení. V tomto ohledu bylo překvapivé zjištění, že ačkoli většinový názor doktríny, stejně tak Nejvyššího soudu, spočívá na závěru o objektivní odpovědnosti, tento nebyl doposud uceleně odůvodněn. V této práci tak byla uvedena systematická argumentace, která závěr o objektivní odpovědnosti zdůvodňuje, když jsem se přiklonil k většinovému názoru doktríny a Nejvyššího soudu.

Nakonec byla v práci rovněž věnována pozornost vymezení liberačního důvodu a kritériím, která by měla být při jeho shledání či neshledání posuzována. Překvapivé zjištění bylo, že téměř deset let od nabytí účinnosti občanského zákoníku shledaly soudy liberační důvod na straně provozovatelů toliko v pěti případech. Z povahy věci byla tak provedená analýza omezená, přičemž do budoucna by bylo vhodné její doplnění o nová rozhodnutí.

Seznam použitých zkratk

OZ, občanský zákoník	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
OZ 1964, občanský zákoník z roku 1964	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění do 31. 12. 2013
o.s.ř.	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
zákon o bankách	zákon č. 21/1993, Sb. o bankách, ve znění pozdějších předpisů

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury

ČERNÁ, S. ŠTENGOLOVÁ, I. PELIKÁNOVÁ, I. DĚDIČ, J. a kolektiv. *Obchodní právo – podnikatel, podnikání, závazky s účastní podnikatele*. 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, ISBN 978-80-7552-333-4.

DVOŘÁK, Jan. ŠVESTKA, Jiří. ZUKLÍNOVÁ, Michaela. a kol. *Občanské právo hmotné. Svazek 1. Díl první: Obecná část. 2.*, aktualizované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, ISBN 978-80-7552-187-3.

ELISCHER, David a kol. *Náhrada majetkové a nemajetkové újmy podle občanského zákoníku, zákoníku práce, v oblasti průmyslového vlastnictví a podle autorského zákona. Praktická příručka*. Praha: Leges, 2020, ISBN 978-80-7502-382-7.

GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 7. aktualizované vydání. Plzeň: Aleš Čeněk. 2017. ISBN: 978-80-7380-652-1.

KINDL, Milan. ROZEHNAL, Aleš a kol. *Občanský zákoník. Praktický komentář*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2019. ISBN 978-80-7380-742-9.

LOVĚTINSKÝ, Vojtěch. *Objektivní odpovědnost v českém deliktním právu*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN 978-80-7400-841-2.

MELZER, Filip. TÉGL, Petr. a kolektiv: *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX. § 2894–3081*. Praha: Leges, 2018, ISBN 978-80-7502-199-1.

NOVOTNÝ, Petr. KOUKAL, Pavel. ZAHOŘOVÁ, Eva. *Nový občanský zákoník, Náhrada škody*. Praha: Grada Publishing. 1. vydání, 2014, ISBN 978-80-247-5165-8.

PETROV, Jan. VÝTISK, Michal., BERAN, Vladimír. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2017, ISBN 978-80-7400-653-1.

ŠVESTKA, Jiří., DVOŘÁK, Jan., FIALA, Josef. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek VI. 2 vyd.* Praha : Wolters Kluwer ČR, 2021, ISBN 978-80-7598-955-0.

TICHÝ, Luboš. HRÁDEK, Jiří. *Deliktní právo*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2017, ISBN 978-80-7400-625-8.

VÍTOVÁ, Blanka. DOHNAL, Jakub. KOTULA, Jan. *Náhrada majetkové a nemajetkové újmy v novém občanském zákoníku. Komentář k § 2894 až 2971*. Olomouc: ANAG, 2015, ISBN 978-80-7263-940-3.

2. Seznam použitých internetových zdrojů

BAJURA, J., ČÁP, Z., ČERNÁ, S., DOLANSKÁ BÁNYAIOVÁ, L., DVOŘÁK, J., DVOŘÁK, T., ELIÁŠ, J., ELISCHER, D., FIALA, J., FIALA, V., FRINTA, O., HAAS, K., HAJN, P., HOLČAPEK, T. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek VI, (§ 2521-3081)* [online]. Wolters Kluwer [cit. 19. 5. 2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

BEDNÁŘ, V., BEZOUŠKA, P., DAVID, O., DÁVID, R., FIALA, J., HANDLAR, J., HOCHMANN, V., HURDÍK, J., KINDL, M., KINDL, T., KOVÁŘ, O., KOZÁK, L., LASÁK, J., LAVICKÝ, P. a kol. [Zrušeno] *Občanský zákoník: Komentář* [Online]. Wolters Kluwer [cit. 9. 2. 2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X

DOLEŽAL, Adam. DOLEŽAL, Tomáš. *Kauzalita v civilním právu se zaměřením na medicínskoprávní spory* [online]. 1. vydání. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2016 [cit. 26. 5. 2023], Dostupné na: www.beck-online.cz

DVOŘÁKOVÁ, Klára. KRÁLOVÁ, Renata. *Cestovní právo* [online]. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022 [cit. 19. 2. 2023], Dostupné na www.beck-online.cz

HENDRYCH, Dušan a kol. *Právní slovník* [online]. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009 [cit. 17. 2. 2023]. Dostupné na www.beck-online.cz

HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014)* [online]. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014 [cit. 9. 2. 2023]. Dostupné na: www.beck-online.cz

HULVA, Tomáš. *Ochrana majetku* [online], Linde Praha, 2008 [cit. 17. 2. 2023]. Dostupné na www.codexis.cz

JIRSA, Jaromír in: JIRSA, J., SVĚŽENOVÁ, L., VEČEŘA, J., HOLUB, T., *Občanský zákoník - Komentář s judikaturou - Svazek XIII - Závazky z deliktů a z jiných právních důvodů (§ 2894-3014)* [online]. CODEXIS publishing, 2018 [cit. 9. 2. 2023]. Dostupné na www.codexis.cz

PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. *Občanský zákoník* [online]. 2. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022 [cit. 17. 2. 2023]. Dostupné na www.beck-online.cz

ŠVARC, Zbyněk. *Odpovědnost podnikatele za škodu z provozní činnosti* [online], Obchodní právo, 2014 [cit. 19. 2. 2023]. Dostupné na www.codexis.cz

ŠVESTKA, Jiří, SPÁČIL, Jiří, ŠKÁROVÁ, Marta, HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník I, II*. [online] 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009 [cit. 17. 2. 2023], Dostupné na www.beck-online.cz

TOMSA, Miloš. *Odpovědnost za škodu způsobenou při podnikatelské činnosti* [online], Obchodní právo, 2015 [cit. 19. 2. 2023]. Dostupné na www.codexis.cz

VÉVODA, Jan. *Vybrané otázky využitelnosti soukromoprávních nástrojů k ochraně životního prostředí* [online], AUC Iuridica, 1. 3. 2020 [cit. 11. 2. 2023], Dostupné na www.aspi.cz

VLASÁK, Michal. *Vybrané otázky práva civilních deliktů v novém občanském zákoníku na pozadí PETL* [online]. Právní rozhledy, 2012 [cit. 19. 2. 2023], č. 15-16, s. 561 – 567. Dostupné na www.beck-online.cz

3. Seznam použitých právních předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném ke dni 31. 12. 2013

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 21/1993, Sb. o bankách, ve znění pozdějších předpisů

4. Seznam použité judikatury

Usnesení Ústavního soudu ze dne 1. 2. 2023, sp. zn. II. ÚS 138/23

Usnesení Ústavního soudu ze dne 21. 2. 2023, sp. zn. I. ÚS 3573/22

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 4. 2014, sp. zn. 25 Cdo 3997/2013

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 9. 2014, sp. zn. 25 Cdo 3226/2010

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 4. 2005, sp. zn. 25 Cdo 1090/2004

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 7. 2008, sp. zn. 25 Cdo 769/2006

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2019, sp. zn. 25 Cdo 2595/2019

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 2. 2015, sp. zn. 25 Cdo 1641/2014

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 2. 2015, sp. zn. 25 Cdo 272/2013

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 12. 2001, sp. zn. 25 Cdo 62/2000

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 12. 2012, sp. zn. 25 Cdo 1474/2011

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 12. 2012, sp. zn. 25 Cdo 776/2012
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 8. 2022, sp. zn. 25 Cdo 3704/2021
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 11. 2000, sp. zn. 25 Cdo 1695/98
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 6. 2021, sp. zn. 25 Cdo 2387/2020
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2009, sp. zn. 25 Cdo 2429/2007
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2011, sp. zn. 25 Cdo 1117/2008
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 5. 2000, sp. zn. 25 Cdo 890/2000
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2012, sp. zn. 25 Cdo 2614/2010
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2014, sp. zn. 25 Cdo 484/2013
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2019, sp. zn. 25 Cdo 1127/2018
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2003, sp. zn. 25 Cdo 325/2002
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2008, sp. zn. 25 Cdo 529/2006
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2011, sp. zn. 25 Cdo 3907/2011
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2008, sp. zn. 25 Cdo 2600/2007
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 25 Cdo 2492/2014
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 12. 2005, sp. zn. 25 Cdo 1906/2004
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 3. 2022, sp. zn. 25 Cdo 1828/2020
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 3. 2023, sp. zn. 25 Cdo 2571/2021
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 1. 2013, sp. zn. 25 Cdo 1979/2012
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 10. 2022, sp. zn. 25 Cdo 2726/2022
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 11. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1006/2002
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2021, sp. zn. 25 Cdo 1802/2020
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 6. 2010, sp. zn. 25 Cdo 741/2008
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 10. 2008, sp. zn. 25 Cdo 3113/2006
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 2005, sp. zn. 25 Cdo 1016/2004
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 2. 2011, sp. zn. 25 Cdo 573/2009

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 10. 2022, sp. zn. 25 Cdo 2102/2021

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2011, sp. zn. 29 Cdo 116/2010

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2007, sp. zn. 25 Cdo 1408/2005

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 7. 2022, sp. zn. 25 Cdo 1552/2021

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 22. 2. 2023, č. j. 44 Co 120/2022-161

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 11. 2022, č.j. 21 Co 208/2022

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 17. 2. 2022, č. j. 14 Co 219/2021-259

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 17. 2. 2022, č. j. 14 Co 219/2021-259

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 3. 2016, č.j. 25 Co 394/2015

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 12. 8. 2020, č.j. 95 Co 92/2020

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 19. 1. 2022, č. j. 55 Co 358/2021-295

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 3. 2. 2022, č. j. 17 Co 397/2021-66

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 6. 4. 2022, č. j. 21 Co 24/2022-195

Rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 1. 4. 2022, č.j. 239 C 20/2021-128

Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 28. 2. 2020, č.j. 39 C 187/2018-47

Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 3. 6. 2021, č.j. 27 C 293/2020-61

Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 3. 6. 2021, č.j. 27 C 293/2020-61

Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 8. 11. 2022, č.j. 65 C 195/2021

Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 11. 10. 2021, č.j. 21 C 170/2020-49

Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 23. 9. 2021, č.j. 46 C 105/2020-136

Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 28. 6. 2021, č.j. 34 C 11/2020-261

Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 4. 5. 2022, č.j. 14 C 115/2021-65

Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 4. 5. 2022, č.j. 26 C 417/2020-112

Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 26. 11. 2021, č.j. 61 C 272/2020-44

Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 26. 3. 2021, č.j. 14 C 44/2021-23

Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 31. 10. 2022, č.j. 11 C 324/2019-210

Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 6. 10. 2021, č.j. 4 C 141/2020-45

Rozsudek Okresního soudu Plzeň-jih ze dne 15. 12. 2022, č.j. 11 C 296/2021-209

Rozsudek Okresního soudu Plzeň-město ze dne 21. 12. 2021, č.j. 30 C 319/2021-32

Rozsudek Okresního soudu Plzeň-město ze dne 5. 5. 2021, č.j. 13 C 15/2021-72

Rozsudek Okresního soudu v Českém Krumlově ze dne 11. 6. 2021, č.j. 7 C 186/2019-225

Rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 6. 2020, č.j. 28 C 127/2019-295

Rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 7. 9. 2022, č.j. 30 C 458/2021-95

Rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 8. 4. 2021, č.j. 28 C 298/2019-182

Rozsudek Okresního soudu v Hodoníně ze dne 31. 1. 2019, č.j. 4 C 307/2017-95

Rozsudek Okresního soudu v Chebu ze dne 14. 4. 2022, č.j. 16 C 165/2016-307

Rozsudek Okresního soudu v Chebu ze dne 3. 11. 2021, č.j. 10 C 148/2021-77

Rozsudek Okresního soudu v Chomutově ze dne 16. 4. 2021, č.j. 7 C 1/2019-126

Rozsudek Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 27. 10. 2021, č.j. 11 C 227/2018-240

Rozsudek Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 4. 11. 2021, č.j. 12 C 109/2020-288

Rozsudek Okresního soudu v Ostravě ze dne 15. 2. 2022, č.j. 81 C 224/2020-96

Rozsudek Okresního soudu v Příbrami ze dne 28. 7. 2022, č.j. 17 C 29/2022-128

Rozsudek Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou ze dne 16. 6. 2022, č.j. 63 C 1/2020-332

Rozsudek Okresního soudu v Semilech ze dne 15. 7. 2021, č.j. 90 C 45/2019-70

Rozsudek Okresního soudu v Semilech ze dne 21. 10. 2021, č.j. 6 C 110/2017

Rozsudek Okresního soudu v Semilech ze dne 7. 6. 2021, č.j. 90 C 32/2019-139

Rozsudek Okresního soudu v Šumperku ze dne 30. 9. 2020, č.j. 218 C 29/2019-141

Rozsudek Okresního soudu v Táboře ze dne 13. 7. 2020, č.j. 10 C 163/2019-92

Rozsudek Okresního soudu v Táboře ze dne 7. 5. 2021, č.j. 24 C 145/2020-92

Rozsudek Okresního soudu v Trutnově ze dne 26. 7. 2022, č.j. 30 C 220/2021-143

Rozsudek Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 19. 10. 2021, č.j. 109 C 19/2016-360

Rozsudek Okresního soudu ve Zlíně ze dne 24. 8. 2021, č.j. 46 C 120/2021-228

5. Seznam ostatních zdrojů

Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Škoda z provozní činnosti související s pádem osob	13
Tabulka č. 2: Co soudy neshledaly jako škodu z provozní činnosti související s pádem osob	14
Tabulka č. 3: Škoda z provozní činnosti související s počasím	19
Tabulka č. 4: Co soudy neshledaly jako škodu z provozní činnosti související s počasím.....	19
Tabulka č. 5: Škoda z provozní činnosti související s těžkou technikou či stavebními a obdobnými pracemi	22
Tabulka č. 6: Co soudy neshledaly jako škodu způsobenou provozní činností s těžkou technikou či stavebními a obdobnými pracemi.....	24
Tabulka č. 7: Škoda z provozní činnosti související s energiemi a liniovými stavbami.....	26
Tabulka č. 8: Co soudy neshledaly jako škodu způsobenou provozní činností související s energiemi a liniovými stavbami	28
Tabulka č. 9: Škoda z provozní činnosti související s další provozní činností	30
Tabulka č. 10: Co soudy neshledaly jako škodu z provozní činnosti související s další provozní činností	32
Tabulka č. 11: Škoda z provozní činnosti související s emisemi škodlivých látek do ovzduší	39
Tabulka č. 12: Co soud neshledal jako škodu z provozní činnosti související s emisemi škodlivých látek do ovzduší	40
Tabulka č. 13: Co soudy shledaly jako liberační důvod.....	71
Tabulka č. 14: Co soudy neshledaly jako liberační důvod.....	74

Škoda z provozní činnosti

Abstrakt

Práce je věnována skutkové podstatě škody z provozní činnosti dle ustanovení § 2924 občanského zákoníku, jakožto zvláštní právní úpravě ve vztahu k obecné úpravě povinnosti k náhradě škody.

Nejprve je v práci podrobně vyloženo, co se rozumí samotnou provozní činností, přičemž je v doktríně sporné, zda mezi její znaky rovněž spadá zvýšené riziko vzniku škody. Následuje důkladná analýza judikatury, ze které jsou dovozována kritéria, pomocí kterých lze určit, zdali se o škodu z provozní činnosti jedná či nikoliv. Na základě těchto kritérií je vymezen test škody z provozní činnosti, který představuje myšlenkový postup, jenž by měl pomoci při tomto určování a tím stanovit jednotný a více předvídatelný postup, než je tomu v současnosti, když jednotliví soudci k tomuto určování přistupují značně odlišně. Z judikatury rovněž vyplynulo, že soudy, včetně toho Nejvyššího, ač v některých rozhodnutích uvádí opak, nepovažují za obligatorní znak provozní činnosti zvýšené riziko vzniku škody.

V druhé části práce je věnována pozornost otázce, o jaký typ právní odpovědnosti se jedná. Ačkoliv se doktrína z větší části přiklání k objektivní odpovědnosti, paradoxně tento většinový názor není v literatuře detailně zdůvodněn, zatímco menšinový názor o subjektivní odpovědnosti má pregnantní argumentaci. Autor práce, který došel ke shodnému názoru jako větší část doktríny a rovněž Nejvyšší soud, tak k této otázce nabízí bližší zdůvodnění.

Nakonec je pojednáno o liberačním důvodu, jenž předmětná skutková podstata obsahuje. Výklad je strukturován obdobně jako první část, nejprve je tedy na základě analýzy doktríny učiněna syntéza, co se tímto liberačním důvodem rozumí, načež následuje analýza judikatury. Z té jsou následně rovněž abstrahována kritéria, která by měla být při posuzování naplnění liberačního důvodu na straně provozovatele brána v potaz.

Celý výklad je pak doplněn o komparaci s právní úpravou dle občanského zákoníku z roku 1964.

Klíčová slova: provozní činnost, objektivní odpovědnost, liberační důvod

Damage resulting from operating activities

Abstract

The thesis is devoted to the factual basis of damage from operational activities under the provisions of Section 2924 of the Civil Code, as a special legal regulation in relation to the general regulation of the obligation to compensate for damage.

Firstly, the thesis explains in detail what is meant by operational activity itself, while it is disputed in the doctrine whether its features also include an increased risk of damage. This is followed by a thorough analysis of the case-law, from which criteria are derived to determine whether or not the damage is caused by an operational activity. On the basis of these criteria, a test for operating damage is defined, which represents a thought process that should help in making this determination and thus establish a uniform and more predictable procedure than is currently the case, where individual judges approach this determination in very different ways. It has also emerged from case law that courts, including the Supreme Court, although stating the opposite in some decisions, do not consider an increased risk of damage to be a mandatory feature of operational activity.

Secondly the thesis addresses the question of what type of legal liability is involved. Although the doctrine for the most part leans towards strict liability, paradoxically this majority view is not justified in detail in the literature, while the minority view of subjective liability presents compelling arguments. The author of this paper, who has come to the same view as the majority of the doctrine and also the Supreme Court, thus offers more detailed reasoning on this issue.

Finally, the liberation reason that is contained in the factual basis of damage from operational activities is discussed. The interpretation is structured in a similar way to the first part, i.e. first a synthesis of the meaning of the liberation reason is made on the basis of an analysis of the doctrine, followed by an analysis of the case law. The criteria that should be taken into account when assessing whether the liberation reason is fulfilled on the part of the operator are also abstracted from this.

The whole interpretation is then supplemented by a comparison with the legal regime under the Civil Code of 1964.

Keywords: operational activity, strict liability, liberation reason